

HENESIS KAG MGA PAUNANG BISAYA TUNGOR SA

HENESIS

Tamang-tama nak kag unang libro it Bibliya ay ingtatawag nak Henesis dahil kag gustong bisayahon it Henesis ay “Pagtuna.” Dahil kag mababasa rili ay kag pagtuna it maramong bagay.

Hali puyding basahon nato kag tungor sa pagtuga it Dios sa tanan, kaumir kag tawo, kag unang sala ag pagparusa raha. Masunor, kag ingsuyat ay tungor sa natabo sa mga inanak nina Adan hastang kang Noe ag kag Baha, sa Tore it Babel ag sa pagpili it Dios kang Abraham pramas sida kag maging pinaka-tatay it Ida mga piniling katawuhan. Dili mababasa ra nato kag tungor sa kabuhi ni Abraham, kag ida anak nak si Isaac ag kag ida apo nak si Jacob nak ingpangayanan ra it Dios nak Israel. Kaling tatlo ay bantog nak ginikanan it mga Israelinhon nak ingtatawag rang Hebreo. Sa katapusan it Henesis ay kag natabo sa anak ni Jacob sa Ehipto ag kag pagsaydo it inra bug-os nak lahi papagto ruto sa Ehipto.

Henesis kag una sa limang libro nak ingsuyat ni Moises: Henesis, Exodo, Levitico, Mga Bilang ag Deuteronomio. Ag kaling limang libro ay ingtatawag ra nak Kasuguan ni Moises.

KAG SUYOR IT HENESIS

Kag Pagtuga sa Kalibutan ag sa Tawo 1:1—2:25
 Kag Pagtuna it Kasal-anan ag Kahirapan 3:1-24
 Kag mga Inanak ni Adan Hastang kang Noe
     4:1—5:32
 Si Noe ag kag Baha 6:1—10:32
 Kag Tore it Babel 11:1-9
 Kag mga Inanak ni Sem Hastang kang Abra-
     ham 11:10-32
 Si Abraham 12:1—25:11
 Si Ismael 25:12-18
 Si Isaac ag si Jacob 25:19—35:29
 Si Esau ag Ida mga Inanak 36:1-43
 Si Jose ag Ida mga Maguyáng 37:1—50:26

HENESIS

KAG PAGTUGA SA KALIBUTAN AG SA TAWO

Kag Pagtuga sa Langit ag Duta

¹ Sa kauna-unahan, gingtuga it Dios kag langit ag duta.

² It kato, kag kalibutan ay waya it korte ag waya't suyor. Kag marayom nak katubian ay libon it karuymanan ag sa ibabaw it tubi, kag Ispirito it Dios ay raha nak nagbabantay.

³ Ag nagsiling kag Dios, “Magkainggwa't hadag!” ag nagkainggwa matuor it hadag.

⁴ Nakita it Dios nak maado kag hadag, ag Ida ingbuyag kag hadag ag ruyom.

⁵ Gingtawag it Dios kag hadag nak “adlaw” ag kag ruyom ay “gab-i.” Naglipas kag gab-i ag nag-abot kag aga. Imaw kato kag unang adlaw.

⁶⁻⁷ Ag nagsiling kag Dios, “Magkainggwa it kalawakan sa tunga it katubian agor mabuyag

kag tubi sa ibabaw ag kag tubi sa ubos!” Nagbuyag matuor kali, ag nagkainggwa't kalawakan sa tunga it katubian.

⁸ Ag kaling kalawakan ay gingtawag it Dios nak “langit.” Naglipas kag gab-i ag nag-abot kag aga. Imaw kato kag pangruhang adlaw.

⁹ Ag nagsiling kag Dios, “Magtipon kag tubi sa ubos it langit sa usang lugar ag magyuaw kag uga nak lugar!” ag natuman matuor.

¹⁰ Gingtawag it Dios kaling uga nak lugar nak “kadutaan,” ag kag tubi nak nagtipon ay “karagatan.” Ag nakita it Dios nak kali ay maado.

¹¹⁻¹² Masunor, nagsiling kag Dios, “Magtubo sa duta kag mga hila munon, mga tanom nak nagbubunga it busoy, ag mga kahoy ra nak nagpapamunga it di busoy, kumporme sa inro iba't-ibang klase!” ag natuman matuor. Kinang tanang klase it tanom ay nagtinubo matuor sa duta. Ag nakita it Dios nak kali ay maado.

¹³ Naglipas kag gab-i ag nag-abot kag aga. Imaw kato kag pangtatlong adlaw.

¹⁴ Ag nagsiling kag Dios, “Magkainggwa it mga iwag sa kalangitan pramas mabuyag kag adlaw sa gab-i, agor parayan sa inra maaayaman kag pag-abot it usang adlaw, usang tuig, ag usang importanting panahon.

¹⁵ Imaw ra kali kag mata-o it hadag sa kalibutan!” ag natuman matuor.

¹⁶ Nagkainggwa it ruhang maragko nak mga iwag. Kag adlaw ay imaw it nagrurumaya sa aga hastang maghapon, ag kag buyan ay imaw ra it nagrurumaya sa gab-i. Nagkainggwa ra it mga bituon.

17 Gingbutang it Dios kag mga iwag sa langit agor mataw-an it hadag kag kalibutan,

18 agor magrumaya sa adlaw ag sa gab-i ag agor mabuyag kag hadag sa ruyom. Ag nakita it Dios nak kali ay maado.

19 Naglipas kag gab-i ag nag-abot kag aga. Imaw kato kag pang-ap-at nak adlaw.

20 Ag nagsiling kag Dios, “Magkainggwa sa tubi it maramong mga di kabuhi nak nagrarangoy-rangoy nak nagpupunsok-punsok. Ag kag ibabaw ay magkainggwa it mga pispis nak nagyiyinupar!”

21 Ngani, gingtuga it Dios sa tubi kag mga balyena, mga isra, ag iba pang mga nagrarangoy-rangoy nak nagpupunsok-punsok, kumporme sa inra iba't-ibang klase. Ag sa ibabaw ay nagkainggwa it tanang mga pispis, kumporme sa inra iba't-ibang klase. Ag nakita it Dios nak kali ay maado.

22 Gingpakamaado sinra it Dios sa pagsiling, “Magbuar ag magramo kamong tanan raha sa tubi ag pun-a kag ragat, ag magramo ra kamong mga pispis raha sa ibabaw!”

23 Naglipas kag gab-i ag nag-abot kag aga. Imaw kato kag panglimang adlaw.

24 Ag nagsiling kag Dios, “Magkainggwa it mga di kabuhi sa duta, mga hadop nak maanar, ag mga hadop nak maila nak nagpapanaw ag nagkakamang, kumporme sa inra iba't-ibang klase!” ag natuman matuor.

25 Nagkainggwa it mga hadop sa duta, mga hadop nak maanar, ag mga hadop nak maila nak nagpapanaw ag nagkakamang, kumporme

sa inra iba't-ibang klase. Ag nakita it Dios nak kali ay maado.

²⁶ Ag nagsiling kag Dios, “Mahuman Kita* it tawo nak naambit sa Ato nak pay tuyar sa Ato.† Ag sinra kag magahom sa mga isra, mga pispis, mga hadop nak maanar, ag mga hadop nak maila nak nagpapanaw ag nagkakamang.”

²⁷ Ag nagtuga ngani kag Dios it tawo nak naambit sa Ida
nak pay tuyar sa Ida.

Gingtuga Nida kag tawo,‡ kayake ag kabade.

²⁸ Ag ingpakamaado sinra it Dios, ag nagsiling Sida, “Mag-anak ag magramo kamo agor mapupuno ninro kag kalibutan. Kamo it marumaya dili, pati tanang isra, tanang pispis ag tanang iba't-ibang mga hadop!”

²⁹ Nagsiling pa kag Dios, “Ingtaw-an kamo Nako it pagkaon, tanang mga tanom nak nagbubusoy ag tanang bunga it kahoy.

³⁰ Ag sa tanang mga hadop ag sa tanang mga pispis ay ingtaw-an ra Nako sinra it hilaunon

---

* **1:26 1:26a** Dili kag ingpapatungran it Dios sa Ida pagsiling nak “Kita” ay kag Ida sarili. Ayam nato nak ausa yang kag matuor nak Dios, pero kali kag unang pagmitlang it kamatuuran nak sa huli ay Ida ra ingpahadag sa Sagradong Kasuyatan nak kag Dios ay inggwa it tatlong persona. † **1:26 1:26b** Ingsisiling sa bisayang Inglis nak kag tawo ay gingtuga sa “image and likeness” it Dios. Kag gustong bisayahon it kali ay kag tawo ay buko tuyar yang sa litrato it Dios kundi kali ay tuyar sa ispirituhanong pagkatawo ag abilidad it Dios. ‡ **1:27 1:27** Sa bisayang Hebreo kag tawo ay “adan,” kada sa huli kali kag naging ngayan para sa unang tawo nak imaw si Adan. (Basaha ra sa Hen. 3:20.)

ag rahon it ibang mga tanom agor imaw ninra it pagkaon,” ag natuman matuor.

³¹ Ag nakita it Dios nak kag tanang Ida inghuman ay abang ado. Naglipas kag gab-i ag nag-abot kag aga. Imaw kato kag pang-an-om nak adlaw.

2

¹ Tuyar kali kag pagtuga it Dios sa langit ag sa duta ag tanang rahina, ag kaling tanan ay nataposey.

² Sa suyor it an-om nak adlaw natapos it Dios kag tanang Ida ingtuga ag sa pangpitong adlaw, nagtungon Sida sa pagtuga.

³ Gingpakamaado it Dios kag pangpitong adlaw ag Ida inghuman kali nak sagrado, dahil sa adlaw nak kali nagtungon Sida sa pagtuga ag nagpahuway.

Kag Lugar it Eden

⁴ Imaw kali kung pauno ingtuga it Dios kag langit ag duta.

It katong ingtuga it GINOONG Dios kag langit ag duta

⁵⁻⁶ ay waya pang gador it mga paninanom ag mga uyas nak nagtutubo ag nagpapamunga sa duta, dahil it kato waya pa Nida gipapauyana raha. Pero inggwa't mga tuburan nak waya gitutungon it pag-ilig nak imaw kag nagbubunyag sa duta.

⁷ Ngasing, imaw kali kag parayan it GINOONG Dios kung pauno gingpurma kag tawo halin sa yunang. Ag Ida inghingaban sa ilong it

hingab nak nagtata-o it kabuhi, ag kag tawo ay nagkainggwa it kabuhi.

⁸ Katong tawo nak inghuman it GINOONG Dios ay Ida ingbutang sa usang tanuman nak abang ganda nak Ida ing-aman para sa ida. Kinang tanuman ay ruto sa lugar nak ingtatawag nak Eden nak hampig sa subatan.

⁹ Gingpatubo Nida kag tanang mga iba't-ibang puno nak maganda gimuyatan ag tanang mga iba't-ibang puno nak nagpapamunga pramas kaunon. Sa tunga it kaling tanuman ay inggwa't ruhang puno. Kag usa ay nagtata-o it kabuhi ag kag usa ay nagtata-o it kaayaman tungor sa maado ag mayain.

¹⁰ Inggwa ra sa Eden it usang suba nak nag-ilig ag nagbubunyang sa tanuman. Sa liwas it Eden kali ay nagsanga sa ap-at nak suba.

¹¹ Kag una ay ingtawag nak Pison ag kali ay naglilibot sa lugar it Havila

¹² kung hariin inggwa't purong buyawan. Inggwa ra ruto it mabangyo nak tagok ag mga marmol.

¹³ Kag pangruha ay ingtawag nak Gihon ag kali ay naglilibot sa lugar it Cus.*

¹⁴ Kag pangtatlo ay ingtawag nak Tigris ag kali ay nagraran sa bandang subatan it lugar nak Asirya. Ag kag pang-ap-at ay ingtawag nak Yurates.

¹⁵ Ingraya ag ingbutang it GINOONG Dios kag tawo sa Eden agor magrugkay ag mag-alaga ruto.

---

* **2:13 2:13** Tong huli kag Cus ay naging Etiopya.

16 Ingsugo Nida kag tawo sa pagsiling, “Libre ka nak magkaon it tanang bunga it kaling mga kahoy.

17 Pero ayang gador gikauna kaling bunga it kaling kahoy nak nagtata-o it kaayaman tungor sa maado ag mayain. Sa oras nak imo kina kaunon, ikaw ay siguradong mamamatay.”

18 Pagkatapos, inghuman it GINOONG Dios kag kayake, nagsiling Sida, “Buko maado nak magpangabuhi kag kayake nak ausa. Mahuman Ako it usang kaibhanan nak magiging katuwang nida.”

19 Kada ingraya Nida ruto sa kayake nak Ida ingpurma rutong duta katong tanang klasi it hadop ag pispis, agor ida apangayanan. Ag kung ni-o kag ida ingtawag, imaw kag inra ngayan.

20 Ingpangayanan it kayake kaling tanang iba't-ibang mga hadop ag mga pispis rutong duta.

Pero waya gihapon sida it nakita nak ida magiging kaibahan ag katuwang.

21 Kada, gingpakatuyog it pamuok-muok it GINOONG Dios kaling kayake ag tong sida'y muokey ay Ida ingbaoy kag usang gusok nida bag-o ingpapila Nida kag unor ruto.

22 Kaling gusok ay inghuman Nida nak kabade ag ingraya ruto sa kayake.

23 Kada napasiling kag kayake,

“Ay salamat!

Sida ay suká it ako suká, unor it ako unor.

Atawagon nako sida nak ‘kabade,’
dahil sida ay halin sa kayake.”

²⁴ Ngani, ibilin it kayake kag ida tatay ag nanay agor sida ay mapisan sa ida asawa, ag sinrang ruha ay magiging usa.

²⁵ Sinra ay uba, pero waya sinra nahuhuda.

3

KAG PAGTUNA IT KASAL-ANAN AG KAHIRAPAN

Kag Pagsuway it Tawo

¹ Sa tanang mga hadop nak inghuman it GINOONG Dios, kag sawa it pinaka-tuso. Usang beses, nagpangutana kag sawa sa kabade, “Nagsiling baga kag Dios sa inro nak indi kamo magkaon it mga bunga it kahoy dili sa tanuman?”

² Nagsabat kag kabade, “Waya ay! Puydi kami magkaon it aber niong bunga it kahoy dili sa tanuman.

³ Kag siling it Dios, ‘Indi kamo puyde magkaon it bunga it kinang puno raha sa tunga it tanuman nak nagtata-o it kaayaman tungor sa maado ag mayain. Ag indi ra ninro puyding huytan kina. Kung kamo ay magsuway, mamamatay kamo.’ ”

⁴ Nagsabat kag sawa, “Indi ra kamo mamatay!

⁵ Kada ingsiling kina sa inro it Dios ay dahil ayam it Dios nak sa oras nak magkaon kamo it kina ay mabubuksan kag inro isip, ag kamo ay magiging pareho sa Dios nak nakakaayam it maado ag mayain.”

⁶ Namasran it kabade nak katong bunga ay pay kamumuot, ag kaiila gikaunon. Nagustuhan ra nida nak magkaon it katong bunga agor magiging maayam sida, kada naghugot sida it bunga ag

ida kato ingkaon. Pagkatapos, naghugot ray sida it usa pa ag ingta-o nida sa ida asawa ag ingkaon ra it kali.

⁷ Pagkakaon ninra ay nabuksan kag inra isip ag namalayan ninra nak sinra ay uba, kada nagbaoy sinra it mga rahon it igos ag ingtahi-tahi ninra ag inghimong bahag bilang pangtabon sa inra yawas.

⁸ It katong bandang haponey, narunggan ninra kag GINOONG Dios nak nagpapamasyar sa tanuman, kada sinra ay nagtago sa yudo it mga puno it kahoy.

⁹ Pero ging-ayaba kag kayake it GINOONG Dios sa pagsiling, “Hariin ikaw?”

¹⁰ Nagsabat kag kayake, “Narunggan nako kag Imo pagpanaw dili sa tanuman, ag nahadlok ako dahil ako ay uba, kada ako ay nagtago.”

¹¹ Nagpangutana kag Dios sa ida, “Sin-o kag nag-uma sa imo nak ikaw ay uba? Ingkaon baga nimo katong bunga nak ingsiling nako sa inro nak indi ninro gigkaunon?”

¹² Nagsabat ray kag kayake, “Kali nganing kabade nak Imo ingta-o sa ako it imaw ka nagta-o sa ako it bunga it katong kahoy, kada nagkaon ako.”

¹³ Nagpangutana ngasing kag GINOONG Dios sa kabade, “Asing imo kali inghuman?”

Nagrason kag kabade, “Kag sawa ay imaw it nagluko sa ako, kada nagkaon ako.”

Kag Pagsumpa kang Satanas ag sa Tawo

¹⁴ Pagkatapos, ingbisayahan it GINOONG Dios kag sawa,

“Dahil dili sa imo ginghuman,

Ako sumpa ay imo maaaguman.
 Sa tanang hadop dili sa kalibutan,
 aber sa mga maanar o maila man,
 pagsumpa sa imo ay yabaw sa tanan.
 Imo bituka kag imo ikamang,
 makaon ka it taybo hastang sa waya't kata-
 pusan.

¹⁵ Ikaw ag kaling kabade ay mahangit-hangitan,
 hasta sa imo kaanak-anakan
 ag sa ida kaanak-anakan,
 usa sa inra, sa imo uyo ay mayusak,
 kag ida buoy ay imo atukmuon.”

¹⁶ Ag ingbisayahan ra Nida kag kabade,
 “Arugangan Nako kag hirap nak imo arayanan,
 sa imo pagpanganak, hapros ay aaguman.
 Sa yudo it kali,
 asawa'y ahanrumon gihapon,
 ag sida kag imo asunron.”

¹⁷ Ag sa kayake kali kag Ida ingbisaya,
 “Dahil sa pagpati sa imo asawa,
 ag dahil sa pagkaon it bawal nak bunga,
 di baga siling Nako,
 ‘Aya kina gikauna,’

Kada kag duta ay Ako gingsusumpa.
 Sa imo ginghuman, imaw kali kag gaba,
 hastang ikaw ay buhi rahali sa duta,
 bag-o makakaon ay mahirap it rugkay sa raga.

¹⁸ Kag matubo rili'y mga tanom nak siiton,
 magabon ra kag mga hilaunon.

Mga tanom sa kabukiran kag imo akaunon.

¹⁹ Sa pagtrabaho ikaw ay apanggauson,
 bag-o ka magkainggwa it inro makakaon.
 Kali ay aagwantahon hastang imo kamatayon,

hasta sa pagbalik it imo yawas sa raga,
nak kung hariin ikaw ay Ako gingtuga,
ikaw ay taybo yang, kada mabalik ka sa duta.”

²⁰ Pagkatapos it kaling ingbisaya it GINOONG Dios, kag kayake nak kag pangayan ay Adan,* ay ida ingpangayanan kag ida asawa nak Eba, dahil sida kag magiging nanay it tanang tawo nak nabubuhi.

²¹ Ag sinra ay ginghimuan it GINOONG Dios it mga baro halin sa anit it hadop ag kali ay ingpasuksok Nida kana Adan ag Eba.

Ingpalayas si Adan ag si Eba sa Eden

²² Pagkatapos, nagsiling kag GINOONG Dios sa Ida sarili, “Muyati, kag tawo ay tuyarey sa ato nak ayamey kag maado ag mayain. Dapat tana ay inding gador sinra makakaon it bunga it kaling puno nak nagtata-o it kabuhi, dahil sa oras nak inra kali makaon ay mabubuhi sinra hastang sa waya't katapusan.”

²³ Kada ingpalayas it GINOONG Dios kag tawo paliwas sa Eden ag ingparugkay kag raga. Halin sa raga ngani kag tawo ay ingpurma it Dios ag ngasing raga gihapon kag dapat nidang rugkayon pramas parayan raha ay magkakaing-gwa sida it akaunon.

²⁴ Pagkatabog Nida sa tawo halin sa Eden, nagbutang Sida ruto it mga anghel nak ingtatawag nak kerubin hampig sa subatan it kinang tanuman. Kali ay inggwa't hudot nak pay

---

* **3:20 3:20** o “tawo.” Sa bisayang Hebreo kag tawo ay “adan,” kada sa huli kali kag naging pangayan para sa unang tawo nak imaw si Adan. (Basaha ra sa Hen. 1:27.)

espadang nagrarayab-rayab ag nagtitiyog, agor sinra kag maharang sa mga masuor ruto sa puno nak nagtata-o it kabuhi.

4

KAG MGA INANAK NI ADAN HASTANG KANG NOE

Si Cain ag si Abel

¹ Ngasing, ing-ubayan ni Adan kag ida asawa nak si Eba, ag kali ay nagsabak. Pagkaanak nida ay napasiling sida, “Nagkainggwa ako it anak nak kayake sa bulig it ato GINO-O,” kada ingpangayanan nida kali nak Cain.*

² Masunor, ing-anak ray nida si Abel.

Katong nagrakoey sinra, si Abel ay naging manug-alaga it mga karnero ag si Cain ay naging mangunguma.

³ Pagkalipas it pilang panahon nagraya si Cain it mga bunga it ida mga panubas ag inghalar kali sa GINO-O.

⁴ Pero para kang Abel, sida ay nagpili it pinaka-maado sa mga unang anak it ida mga alagang karnero. Ging-ihaw nida kali ag ingbaoy kag pinaka-maado ag pinaka-mataba nak parti ag ida ingraya pramas ihalar sa GINO-O. Namut-an it GINO-O kag halar ni Abel,

⁵ pero waya gibatuna it GINO-O kag halar ni Cain, kada napakahangit si Cain ag sida'y nagkusmor.

---

* **4:1 4:1** Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Cain” ay “Nagkainggwa ako.”

⁶ Ngani, nagpangutana kag GINO-O kang Cain, “Asing nahangit ka? Asing nagkukusmor ka?”

⁷ Kung maado tan-a kag imo ginghimo, ay dey masadya tan-a ikaw ngasing. Pero dahil buko tama kag imo inghimo, buko mahirap para sa imo nak magkasala liwat. Dahil kag sala ay pay tuyar sa maisog nak sawa nak nag-uulikon mayungot sa hagraan nak hanrang magpanukob sa imo. Dapat maraugan nimo kali.”

⁸ Usang adlaw ing-ikag ni Cain kag ida manghor nak si Abel, “Kitay, mapamasyar ruto sa bukir.” Pag-abot ninra ruto sa bukir inglipat nida si Abel ag gingmatay.

⁹ Pagkatapos it kali, gingpangutana it GINO-O si Cain, “Hariin kag imo manghor?”

Sabat nida, “Ilam, buko nako ayam! Asi, ako kag manugbantay it ako manghor?”

¹⁰ Nagpangutana ray kag GINO-O, “Asi, ni-o kaling imo ginghimo? Panimati-i anay, kag rugo it imo manghor ay pay nagpapakitluoy sa Ako agor Ako it mabayos para sa ida.

¹¹ Kada ingsusumpa ka Nako, ag ngasing, apalayason ka Nako rili sa duta nak inghunuban it rugo it imo manghor nak imo ingmatay.

¹² Pag nagrurugkay ikaw it bukir kag mga tanom ruto ay indiey magpanubas it maado, ag ikaw ay malibot-libot yangey ag waya't permanenting istaran.”

¹³ Pagkarungog ni Cain sa ingsiling it GINO-O bilang parusa sa ida, ay napasiling sida, “Abang bug-at kaling Imo ingbayos sa ako, pay indi nako kaya.

14 Kung apalayason ako Nimo riling duta ag mapayado sa Imo pagbantay, sa ako paglibot-libot sin-o mang makakita sa ako, ako ay am-tyon.”

15 Pero nagsabat kag GINO-O sa ida, “Indi kina matabo! Sin-o man kag mamatay sa imo, ay pitong pilo kag kabaydong parusa para sa imo kabuhi. Kada abutangan ka Nako it tanra agor pag makita ikaw ninra, indi ikaw gimatyon.”

16 Pagkatapos, nagyado si Cain sa GINO-O ag nagpagto sida sa lugar it Nod hampig sa subatan it Eden, ag ruto sida nag-istar.

Kag mga Inanak ni Cain

17 Pagkalipas it pilang panahon, ing-ubayan ni Cain kag ida asawa ag kali ay nagsabak, ag kag ida naging anak ay si Enoc. It kato nagtugrok si Cain it syudad ag kaling syudad ay ida ingpangayan sa ida anak nak si Enoc.

18 Masunor, nagkainggwa si Enoc it anak nak si Irad. Kag anak ni Irad ay si Mehujael. Kag anak ni Mehujael ay si Metusael. Kag anak ni Metusael ay si Lamec.

19 Si Lamec ay nagkainggwa't ruhang asawa. Kag usa ay si Ada, ag kag pangruha ay si Zilla.

20 Ing-anak ni Ada si Jabal nak imaw kag naging tatay it mga nag-aalaga it kahadupan, ag nag-iistar sa tolda nak human sa anit it mga hadop.

21 Kag ida manghor ay si Jubal nak naging tatay it mga maayo maggitara ag maayo magplawta.

22 Ag si Zilla ay nag-anak kang Tubal-Cain nak naging manugsaysay it mga gamit nak human

sa bronse ag saysayon. Kag ida manghor nak kabade ay si Naama.

²³ Tong huli, nagpahadak si Lamec sa ida mga asawa sa pagsiling,
 “Ada ag Zilla, panimati kamo sa ako,
 kamo nak mga asawa nako.
 Ako'y nagmatay it tawong sa ako ay nag-
 panglabo,
 usang binatang nagpanghapros sa ako.

²⁴ Kag nagmatay kang Cain kuno
 ay abayusan it makapito (7),
 kag mamatay sa ako, nak si Lamec, kali ay klaro
 ay abayusan it makapitong pilo ag pito (77).”

Si Set ag si Enos

²⁵ Pagkamatay ni Abel kaling mag-asawa nak si Adan ag si Eba ay nagkainggwa ray it anak nak kayake. Ag ingpangayanan kali ni Eba nak Set, dahil siling nida, “Ingtaw-an ray ako it Dios it anak nak kabaydo ni Abel nak gingmatay ni Cain.”

²⁶ Ag tong marakoey si Set, nagkainggwa ra sida it anak nak si Enos.

Ag sa kapanahunan ni Enos ay nagtuna it pagtawag kag mga tawo sa GINO-O sa inra pagdayaw ag pagpangamuyo.

5

KAG MGA INANAK NI ADAN

¹ Imaw kali kag nakasuyat nahanungor sa mga inanak ni Adan.

It katong gingtuga it Dios kag tawo, inghuman nida kag tawo nak pay tuyar sa ida.

² Gingtuga Nida kag kayake ag kabade, ag pagkatapos ay ingpakamaado sinra ag ingtawag nak “tawo.”

³ Pag-abot ni Adan sa edad nak syento treynta (130) anyos, nagkainggwa sida it pangtatlong anak nak kayake nak pay tuyar sa ida ag naambit sa ida. Kali ay ida ingpangayanan nak Set.

⁴ Pagkaanak kang Set ay nabuhi pa si Adan it otso syentos (800) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade,

⁵ bag-o sida namatay sa edad nak nwebe syentos ag trenta (930) anyos.

⁶ Pag-abot ni Set sa edad nak syentoy-singko (105) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Enos.

⁷ Pagkaanak kang Enos ay nabuhi pa si Set it otso syentos ag syete (807) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade,

⁸ bag-o sida namatay sa edad nak nwebe syentos ag dose (912) anyos.

⁹ Pag-abot ni Enos sa edad nak nobenta (90) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Kenan.

¹⁰ Pagkaanak kang Kenan ay nabuhi pa si Enos it otso syentos ag kinse (815) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade,

¹¹ bag-o sida namatay sa edad nak nwebe syentos ag singko (905) anyos.

¹² Pag-abot ni Kenan sa edad nak sitenta (70) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Mahalalel.

¹³ Pagkaanak kang Mahalalel ay nabuhi pa si Kenan it otso syentos ag kwarenta (840) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade,

¹⁴ bag-o sida namatay sa edad nak nwebe syentos ag dyes (910) anyos.

¹⁵ Pag-abot ni Mahalalel sa edad nak saisentay-singko (65) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Jared.

¹⁶ Pagkaanak kang Jared ay nabuhi pa si Mahalalel it otso syentos ag treynta (830) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade,

¹⁷ bag-o sida namatay sa edad nak otso syentos ag nobentay-singko (895) anyos.

¹⁸ Pag-abot ni Jared sa edad nak syento saisentay-dos (162) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Enoc.

¹⁹ Pagkaanak kang Enoc ay nabuhi pa si Jared it otso syentos (800) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade,

²⁰ bag-o sida namatay sa edad nak nwebe syentos ag saisentay-dos (962) anyos.

²¹ Pag-abot ni Enoc sa edad nak saisentay-singko (65) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Metusela.

²² Pagkaanak kang Metusela ay nagpangabuhi pa si Enoc it kaibhanan permi kag Dios sa sakop it tres syentos (300) anyos, ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade

²³⁻²⁴ bag-o sida umabot sa edad nak tres syentos ag saisentay-singko (365) anyos. Kag Dios ay

namuot kang Enoc dahil sida ay permi Nidang kaibahan. Kada usang adlaw it kato si Enoc ay gulping nawagit rili sa duta dahil gingraya sidang buhi pa it Dios sa langit.

²⁵ Pag-abot ni Metusela sa edad nak syento otsentay-syete (187) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Lamec.

²⁶ Pagkaanak kang Lamec ay nabuhi pa si Metusela it syete syentos ag otsentay-dos (782) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade,

²⁷ bag-o sida namatay sa edad nak nwebe syentos ag saisentay-nwebe (969) anyos.

²⁸ Pag-abot ni Lamec sa edad nak syento otsentay-dos (182) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake,

²⁹ ag ingpangayanan nida kali nak Noe,* dahil nagsiling sida, "Imaw kali kag mata-o sa ato it kahilwayan halin sa hirap sa pagpangabudlay rili sa duta nak ingsumpa it GINO-O."

³⁰ Pagkaanak kang Noe ay nabuhi pa si Lamec it kinyentos ag nobentay-singko (595) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade,

³¹ bag-o sida namatay sa edad nak syete syentos ag sitentay-syete (777) anyos.

³² Pag-abot ni Noe sa edad nak kinyentos (500) anyos ay ing-anak si Sem, si Ham, ag si Japet.

---

* **5:29 5:29** Sa bisayang Hebreo kag pagmitlang it pangayan nak "Noe" ay naambit sa pagbisaya nak "kahilwayan."

6

SI NOE AG KAG BAHA

Kag Kayainan it mga Tawo

¹ It katong nagrampo kag mga tawo sa kalibutan ay nagkainggwa sinra it maramong mga anak nak kabade.

² It kato ay inggwa it mga ingsisiling nak mga kayake nak anak it Dios, ag tong nakita ninra nak abang ganda kaling mga kabade nak anak it tawo ay nagpili sinra it aber sin-ong inra magustuhan, ag inra kali gingpangasawa.

³ Kada nagsiling kag GINO-O, “Indi Ako magpasensya sa mga tawo sa habang panahon, dahil sinra ay paliwat-liwat nak nagpapaka-sala. Indiey Nako gitugutan nak maglampas pa kag syento beynte (120) nak tuig.”

⁴ It katong panahong kato nak nagpangasawa kag mga kayake nak anak it Dios sa mga kabade nak anak it tawo, ag aber tong huli, ay inggway ra sa kalibutan it mga Nepilim nak imaw kag bantog nak mga kausog ag mga karuragko nak mga mangraraog.

⁵ It katong nakita it GINO-O nak subra-subray kag kayainan it mga tawo sa kalibutan, ag perming mayain kag inra ing-iisip,

⁶ ay nalisor ag nagsuli-suli Sida sa ida paghuman sa tawo.

⁷ Kada nagsiling Sida, “Awagiton Nako sa ibabaw it kalibutan kag tanang mga tawo nak Ako gingtuga, pati kag tanang hadop nak nagpapanaw o nagkakamang man, ag tanang mga pispis, dahil rakong gador kag Ako pagsuli-suli nak Ako sinra inghuman.”

⁸ Pero kag GINO-O ay namuot sa batasan ni Noe.

Si Noe

⁹ Imaw kali kag istorya tungor kang Noe ag ida mga inanak. Sa tanang mga tawo it kato, si Noe yang kag maadong tawo nak nagtuman sa Dios ag nagpapangabuhi nak kaibahan Nida.

¹⁰ Nagkaingwa si Noe it tatlong anak nak kayake nak sina Sem, Ham ag Japet.

¹¹ It kato sa pagmuyat it Dios kag ibang mga tawo sa kalibutan ay abang yain, ag aber hariin sa kalibutan, kag inra ingpapakita nak batasan sa usa'g-usa ay mapintas ag maisog.

¹² Natingaya kag Dios tong nakita Nida kung pauno it yain kag mga tawo, dahil abang yain talaga kag inghihimo permi it tanan.

¹³ Ag nagbisaya kag Dios kang Noe, “Awagiton nak gadorey Nako kag tanang mga tawo, dahil kaisog kag inra pagtratar sa usa'g-usa sa bug-os nak kalibutan ay abang isog. Ngani awagiton nak gador Nako sinra parayan sa pagsira sa duta.

¹⁴ Maghuman ka it arka* nak yari sa mga maadong kahoy nak Sipres. Apahuptan nimo kag arka it ispalto sa suyor ag sa liwas.

¹⁵ Tuyar kali kag imo paghuman it arka. Kag haba ay nobenta nak rupa (450 pye o 133 metros), ag kag yapar ay kinse nak rupa (75 pye o 22 metros), ag kag taas ay sidam nak rupa (45 pye o 13 metros).

¹⁶ Humani kali it kuyungan ag kag palibot it ubos it kabhaan ay ibilin nimo nak abrido

---

* **6:14 6:14** Kag arka ay tuyar sa batil nak marako.

it tatlong rangaw (1.5 pye o 44 centimetros) agor imaw it arayanan it hangin. Sa suyor it kaling arka ay maghimo ka it tatlong palapag nak di kwarto bilang mga kulungan, ag butange it pwertahan sa habig it arka.

¹⁷ “Bantaye! Apabahaon Nako kag kalibutan agor kag tanan nak inggwa't kabuhi rili ay mamamatay.

¹⁸ Pero mahuman Ako it kasugtanan sa imo. Masuyor kamong tanan sa arka, kamo it imo asawa, imo mga anak nak kayake ag imo mga umagar.

¹⁹⁻²⁰ “Maraya ra ikaw it iba't-ibang mga hadop nak mag-asawa, maanar ag maila, ag tanang iba't-ibang mga pispis, agor inggwa't matuturang buhi sa inra mga klase. Apasuuron Nako sinra sa imo.

²¹ Maraya ra ikaw it inro mga akaunon para sa imo pamilya ag para sa tanang hadop, ag hipiron kali. Imaw kali kag inro akaunon pag sa suyorey kamo it arka.”

²² Ag ingtuman matuor ni Noe kag tanang ingsugo sa ida it Dios.

7

Kag Baha

¹ Pagligar it pilang tuig, nagsugo kag GINO-O kang Noe, “Suyor kamo it imo pamilya sa arka nak imo inghuman, dahil nakita Nako nak ikaw yang kag maadong tawo sa tanang mga tinawo dili.

² Maraya ikaw it mag-asawa it tanang iba't-ibang mga hadop nak indi puyding matyon

bilang inughalar sa Ako dahil buko malimpyo. Maraya ra ikaw it pitong iba't-ibang mga malimpyong hadop nak mag-asawa nak puyding matyon bilang inughalar sa Ako.

³ Imaw ra, maraya ra ikaw it mag-asawa it tanang iba't-ibang mga pispis nak buko malimpyo ag pitong mag-asawa it iba't-ibang mga malimpyong pispis. Sa parayang kali magkakainggwa it matuturang buhi, nak imaw ray kag maparamo sa inra klase sa ibabaw it duta.

⁴ Pagkalipas it pitong adlaw, Ako apauyanon it kwarantang adlaw ag kwarantang gab-i, ag awagiton Nako kag tanang inggwa't kabuhi nak Ako inghuman dili sa duta purya sa inro nak asa suyor it arka.”

⁵ Ag ingtuman matuor ni Noe kag tanang ingsugo sa ida it Dios.

⁶ Kag edad ni Noe it katong gingbaha kag kalibutan ay sais syentos (600) anyos.

⁷ Si Noe ag kag ida asawa, kag ida mga anak nak kayake ag ida mga umagar ay naghanra sa pagsakay sa arka agor malibre sinra sa pagbaha.

⁸ Pagsuor kang Noe it tanang iba't-ibang mga hadop ag pispis nak malimpyo ag buko malimpyo,

⁹ ay ida ingpasuyor kali it tig-ruha-ruha, kabade ag kayake, kumporme sa sugo it Dios,

¹⁰ dahil paglipas it pitong adlaw ay matunaey kag pagbaha sa kalibutan.

¹¹ Pitsa disi-syete it pangruhang buyan ag pangsais syentos (600) anyos it edad ni Noe,

tanang tuburan sa duta ag sa ragat ay nagbuka, ag nagpakarugos it pay nagbuka kag langit.

¹² Waya't tungon-tungon kag pagrugos sa suyor it kwarantang adlaw ag kwarantang gab-i.

¹³ It katong adlaw mismo nak kato, bag-o nagtuna kag pagbaha, si Noe ag kag ida asawa, kag ida mga anak nak kayake nak sina Sem, Ham ag Japet, kaibahan kag inra mga asawa ay nagsuyor sa arka.

¹⁴ Asa suyorey ra kag mga mag-asawang hadop nak mga maanar ag mga maila nak nagpapanaw ag nagkakamang, ag mga pispis ag mga maintik nak sapat nak nagyiyinupar, kumporme sa inra iba't-ibang klase.

¹⁵ Kaling tanan nak inggwa't kabuhi ay nagsuorey kang Noe ag ida'y napasuyor it tig-ruharuha.

¹⁶ Ag napasuyor matuor kaling tanang mga mag-asawang hadop, kumporme sa sugo it Dios. Masunor, nagsuyorey ra sina Noe ag ingсарhan it GINO-O kag pwertahan it arka.

¹⁷ Pumakarugos ag pumakabaha sa suyor it kwarantang adlaw ag kwarantang gab-i ag kag tubi ay nagpakarako, kada nagyutaw kag arka.

¹⁸ Kag tubi ay nagpakarako pa nak gador ag kag arka ay ging-anor-anor.

¹⁹ Nagpakarako gihapon kag tubi hastang kag tanang mataas nak baguntor sa duta ay naya-pawan.

²⁰ Nagpakarako pa gihapon kag tubi hastang kag rayom ay nag-abot sa limang rupa (25 pye o 7 metros) halin sa ibabaw it mga baguntor nak nayapawaney.

²¹ Kada namatay kag tanan nak inggwa't kabuhi nak naghiiwas sa kalibutan, mga pispis, mga hadop nak maanar ag maila, mga maintik nak sapat nak nagyiynupar, ag tanang mga tawo.

²² Tanang naghiihgab sa kalibutan ay namatay.

²³ Gingwagit matuor it GINO-O kag tanang mga tawo, kag tanang mga hadop nak maanar ag maila, ag tanang mga pispis sa kalibutan. Kag waya yang nagkamatay ay sina Noe ag kag ida mga kaibahan nak hadop sa suyor it arka.

²⁴ Kag tubi ay nagtiner sa kalibutan sa suyor it syento singkwenta (150) nak adlaw.

8

Kag Katapusan it Pagbaha

¹⁻² Waya gilimte it Dios sina Noe ag kag tanang mga kahadupan nak kaibahan nida sa suyor it arka. Gingpatabo Nida kag mga tuburan ag gingpahuyaw kag uyan. Ingpahudop ra Nida kag hangin sa kalibutan, ag kag tubi ay nag-inot-inot it paghubas.

³ Matuor kag tubi sa duta ay nag-inot-inot it paghubas. Ag pagkalipas it syento singkwenta (150) nak adlaw,

⁴ sa pitsa disi-syete it pangpitong buyan it katong tuig nak kato ay naghubas kag tubi, ag nagsarsar kag arka sa usa sa mga bukir it Ararat.

⁵ Hastang sa primerong adlaw it ika-sampuyong buyan nak padayon kag paghubas it tubi, kag mga tuktok it ibang mga baguntor ay nagyinuawey.

⁶ Pagkalipas pa it kwarantang adlaw, ingbuk-san ni Noe kag gaha it arka nak ida inghimo

⁷ ag ingpayupar nida paliwas kag usang uwak. Kaling uwak ay waya gibalik kundi nagpakayupar yang palibot-libot sa kalibutan, hastang sa paghubas it tubi.

⁸ Masunor ay ingpayupar ray ni Noe kag usang salumpati agor masaduran kung hubasey kag tubi sa kalibutan.

⁹ Pero waya kali it nakita nak maaapunan dahil yapaw pa kag tubi sa duta, kada nagbalik sida kang Noe ruto sa arka. Ingpaapon ni Noe sa ida damot kaling salumpati ag ingraya sa suyor.

¹⁰ Naghuyat pa si Noe it pitong adlaw bag-o ingpayupar ray nida liwat katong salumpati.

¹¹ Pagkagab-i ay nagbalik kali sa ida ag nakita nida nak sa buntok it kali ay inggwa't raya nak maisot nak sanga it olibo nak di usbor, kada naayaman ni Noe nak inggwa't duta nak nahubasaney.

¹² Masunor, naghuyat pa gihapon si Noe it pitong adlaw, ag ingpayupar ray liwat nida katong salumpati. Pero wayaey kali gibalik.

¹³ Primerong adlaw it bag-ong tuig ay ika-sais syentos ag usang (601) anyos it edad ni Noe it katong naghubas kag tubi sa duta, ingtukas nida kag kuyungan it arka ag pagmuyat nida sa palibot, nakita nida nak wayaey it tubi.

¹⁴ Pitsa beynte syete it pangruhang buyan it tuig nak kato tong kag duta ay ugay nak gador.

¹⁵ Ngasing, nagsiling kag Dios kang Noe,

¹⁶ "Liwasey kamo raha sa arka, kamo it imo asawa, kaibahan it inro mga anak nak kayake ag

inro mga umagar.

¹⁷ Paliwasay ra kag tanang inro kaibahang mga hadop, kag mga pispis, kag mga hadop nak maanar ag maila nak nagpapanaw ag nagkakamang, agor sinra ay magbuar ag magpakaramo pa sa kalibutan.”

¹⁸ Kada si Noe ay nagliwas sa arka kaibahan kag ida asawa, kag ida mga anak nak kayake ag inra mga asawa.

¹⁹ Kag tanang mga hadop nak nagpapanaw ag nagkakamang, ag tanang mga pispis, kag tanan nak naghiiwas sa kalibutan ay nagliwas sa arka it pami-pamilya kumporme sa inra klasi.

Naghalar si Noe sa GINO-O

²⁰ Pagkaliwas ninra sa arka, nagsug-on-sug-on si Noe it mga bato bilang altar para sa GINO-O. Nagbaoy sida it usa sa kada malimpyong hadop ag imaw ra sa pispis nak puyding ihalar, ag kali ay ida ingmatay ag ingsunog sa altar.

²¹ It kag nahugman it GINO-O kag mabangyo nak hugom it halar ni Noe ay nagsiling Sida sa Ida Sarili, “Indiey nak gador Nako gisiraon liwat kag kalibutan dahil sa tawo, aber naaayaman nako nak tuna pa yang sa pag-anak sa inra mayainey kag inra ing-iisip. Ag indiey nak gador Nako giwagiton liwat kag tanang inggwa't kabuhi tuyar it kaling Ako ginghimo ngasing.

²² “Habang kag kalibutan ay rahina,
indi mawagit kag tigtanom ag tig-ani,
kag tigyamig ag tig-init,
kag kwarisma ag tig-uyan,
ag kag adlaw ag gab-i.”

9

Kag Kasugtanan it Dios kang Noe

¹ Gingpakamaado it Dios si Noe ag kag ida mga anak sa pagsiling, “Mag-anak kamo ag magramo, ag pun-a ninro kag kalibutan.

² Mapapaka-hadlok nak gador sa inro kag tanang mga hadop nak nagpapanaw ag nagkaka-mang, kag tanang mga pispis ag kag tanang mga isra, ag kamo kag magahom sa inra.

³ Ingtata-o kali Nako ngasing sa inro agor inro kaunon, tuyar sa pagkaon ninro sa mga tanom nak dating Ako ingta-o.

⁴ “Pero indi nak gador ninro gikaunon kag karne it hadop nak waya napatuyo kag rugo, dahil kag kabuhi ay hina sa rugo.*

⁵ Sin-o man kag magpangmatay it ida isigkatawo, sida ay Ako asukton sa kabuhi nak ida ing-utang. Imaw ra kag kada hadop nak makamatay it tawo, dapat kaling hadop ay matyon.

⁶ “Kung sin-o man kag tawo nak mamatay sa ida isigkatawo,

ay amatyon ra sida it ibang tawo,
dahil kag tawo ay inghuman it Dios
nak naambit sa Ida.

⁷ “Ag kamo ay mag-anak ag magramo, agor kag inro magiging mga inanak ay imaw it mapuno sa kalibutan.”

---

* **9:4 9:4** Hali matuna kag pagpati it mga lahi it Hudyo nak bawal magkaon it karne it hadop nak waya anay napatuyo kag rugo. (Basaha ra sa Heb. 9:22.)

⁸ Ag nagsiling kag Dios kang Noe ag sa ida mga anak,

⁹ “Mahuman Ako it kasugtanan ag mapromisa nak gador Ako sa imo, Noe, ag sa imo magiging mga inanak,

¹⁰ ag pati ra sa tanang inggwa't kabuhi nak kaibahan ninro nak nagliwas halin sa arka, sa mga pispis ag sa mga hadop nak maanar ag maila.

¹¹ Mahuman Ako it kasugtanan sa inro nak indiey Nako liwat giwagiton kag tanang inggwa't kabuhi ag indiey Nako liwat gisiraon kag kalibutan sa parayan it pagbaha.”

¹² Ag nagsiling pa kag Dios, “Imaw kali kag tanra it Ako kasugtanan sa inro ag sa tanang inggwa't kabuhi nak kaibahan ninro, ag pati sa tanang inro mga inanak sa paabutong balhin it inro linahi.

¹³ Ingbutang Nako kag Ako bayangaw sa langit bilang tanra it Ako kasugtanan sa inro rili sa kalibutan.

¹⁴ Paglipas it marag-om nak rampog ag magyuaw sa langit kag bayangaw,

¹⁵ arumrumon Nako kag Ako promisa sa inro ag sa tanang iba't-ibang inggwa't kabuhi. Indiey magkainggwa liwat it baha nak mawagit sa tanang inggwa't kabuhi.

¹⁶ Pag magyuaw kag bayangaw sa langit, makikita Nako kato ag marurumruman Nako kag Ako waya't katapusang kasugtanan sa inrong tanan nak inggwa't kabuhi sa kalibutan.”

¹⁷ Kada, nagsiling kag Dios kang Noe, “Imaw

kali kag tanra nak nagpapamatuor it Ako kasug-tanan sa inrong tanan rahali sa kalibutan.”

Sina Noe ag Ida mga Anak

¹⁸ Kag mga anak nak kayake ni Noe nak kaibahan nida nak nagliwas sa arka ay sina Sem, Ham ag Japet. Si Ham kag tatay ni Canaan.

¹⁹ Kaling tatlong anak ni Noe ay imaw kag ginghalinan it tanang mga tawo sa kalibutan pagkalipas it baha.

²⁰ Si Noe ay usang mangunguma ag nagpapan-inanom sida it mga ubas.

²¹ Halin sa ubas, naghuman sida it ayak nak ida ing-inom ag sida ay nayango. It katong mayango si Noe, sida ay naghigra ag nakatuyugan nak nakauba sa suyor it ida istaran nak tolda nak halin sa anit it mga hadop.

²² Si Ham, nak tatay ni Canaan, ay nagsuyor sa tolda ni Noe. It katong makita nida nak nakauba kag ida tatay ay ida ginur-an. Nagliwas sida ag nag-uma sa ida mga hali.

²³ Pagkasador nina Sem ag Japet nak nakauba kag inra tatay ay nagbaoy sinra it tamong ag inghuytan ninra sa magkanyudong pusor it lampas sa inra abaga, ag nag-iisol sinra habang nag-papayungot sa inra tatay ag inra ingtamungan. Waya ninra nakita nak uba kag inra tatay dahil nakatalikor sinra.

²⁴ It katong naumpawaney si Noe ay naayaman nida kag ginghimo it kaling ida anak nak si Ham.

²⁵ Nagsiling sida,
“Si Canaan nak anak ni Ham, ay ako asumpaon,
sa ida mga hali,

sida'y mapaulipon.”

²⁶ Nagsiling pa sida,

“Kag GINO-O nak Dios ni Sem ay dayawon.

Si Canaan ay ida magiging ulipon.

²⁷ Kabay pang payaparon it Dios kag duta ni Japet,

sa mga tolda ni Sem, sida'y abi-abihon,

ag si Canaan, ida ra magiging ulipon.”

²⁸ Pagkalipas it baha ay nabuhi pa si Noe it tres syentos ag singkwenta (350) anyos.

²⁹ Umabot sida sa edad nak nwebe syentos ag singkwenta (950) anyos bag-o sida namatay.

10

Kag mga Inanak it mga Anak ni Noe

¹ Imaw kali kag istorya it mga inanak ni Noe parayan sa ida mga anak nak kayake nak sina Sem, Ham ag Japet. Nagkainggwa sinra it mga anak pagkalipas it baha.

² Imaw kali kag mga inanak nak kayake ni Japet: Sina Gomer, Magog, Maday, Javan, Tubal, Mesec ag Tiras.

³ Si Gomer kag panganay ag imaw kali kag ida mga anak nak kayake: Sina Askenaz, Ripat ag Togarma.

⁴ Usa sa mga manghor ni Gomer ay si Javan ag imaw kali kag ida mga anak nak kayake: Sina Elisar, Tarsis, Kitim ag Dodanim.

⁵ Sa mga anak ni Japet naghalin kag mga tawo nak nagkadat ag nagpang-inistar sa mga habig it baybay ag sa mga puyo. Kada pamilya ay nagkainggwa't inra sariling lugar, ag tong huli ay

naging lahi nak nagkainggwa't inra sariling mga bisaya.

⁶ Imaw kali kag mga inanak nak kayake ni Ham: Sina Cus,* Misraim,† Put‡ ag Canaan.

⁷ Si Cus kag panganay ag imaw kali kag ida mga anak nak kayake: Sina Seba, Havila, Sabta, Raama, Sabteca ag kag pinaka-huli ay si Nimrod.

Usa sa mga anak ni Cus ay si Raama, ag imaw kali kag ida mga anak nak kayake: Sina Seba ag Dedan.

⁸ Kaling pinaka-huling anak ni Cus nak si Nimrod ay imaw kag unang pinaka-maisog nak manraraog pagkalipas it baha sa kalibutan.

⁹ Sida ay bantog ag maisog nak mangangadam sa pagmuyat it GINO-O, kada inggwa it kabisayahan para sa inra nak,

“Abang isog ikaw tuyar kang Nimrod nak maisog nak mangangadam sa pagmuyat it GINO-O!”

¹⁰ Kag unang ida gingharian ay kag mga banwa it Babel,§ Erec ag Acad sa kapatagan it Sinar.

¹¹⁻¹² Halin ruto nagpagto ra sida sa Asirya, kung hariin ida ingpatinrog kag ap-at nak syudad nak sakop it kinang marakong syudad nak Ninive, kag Ninive, Rehobot-Ir, Cala ag kag Resen nak asa tunga it Ninive ag Cala.

¹³⁻¹⁴ Kag pangruhang anak nak kayake ni Ham ay si Misraim, ag imaw kali kag mga naging lahi it ida mga anak nak kayake: Mga Ludnon, Anannon, Lehabnon, Naptunhon, Patrusnon,

---

* **10:6 10:6a** o “Etiopya.” † **10:6 10:6b** o “Ehipto.” ‡ **10:6 10:6c** o “Libya.” § **10:10 10:10** Tong huli kag Babel ay naging Babilonya.

Caslunhon, ag Cretanhon nak imaw kag inghalian it mga Pilistinhon.

¹⁵ Kag pang-ap-at ag puto sa mga kayake sa mga anak ni Ham ay si Canaan. Kag panganay nida ay si Sidon ag masunor ay si Het.

¹⁶ Si Canaan ay tatay ra it mga Jebusnon, Amornon, Girgasanhon,

¹⁷ Hebinhon, Araknon, Sinanhon,

¹⁸ Arvadnon, Zemarnon ag Hamatnon.

Tong huli nagpangkadat kaling mga naging lahi ni Canaan

¹⁹ ag nagpang-inistar sinra tuna sa Sidon pagto sa Gerar, lampas sa Gaza ag papagto ray sa Sodoma, Gomora, Adma, Zeboyim, lampas sa Lasa.

²⁰ Imaw kali kag mga naging lahi ni Ham ag kag mga lugar nak inra ingpang-istaran, ag tong huli ay nagkainggwa sinra it inra sariling mga bisaya.

²¹ Si Sem nak maguyáng nina Ham ag Japet kag tatay it mga Hebreo halin sa ida apo sa tuhor nak si Eber.

²² Imaw kali kag mga inanak nak kayake ni Sem: Sina Elam, Asur, Arpaksad, Lud ag Aram.

²³ Imaw kali kag mga anak nak kayake it putong anak ni Sem nak si Aram: Sina Uz, Hul, Geter, ag Mas.

²⁴ Kag pangtatlong anak ni Sem nak si Arpaksad ay nagkainggwa't anak nak kayake nak si Sela, ag kag anak nak kayake ni Sela ay si Eber.

²⁵ Kag ruhang anak nak kayake ni Eber ay sina Peleg ag Joktan. Ingpangayanan sida it Peleg

dahil kag mga tawo it katong panahon nida ay nagkabuyag-buyag.

²⁶ Kag mga anak nak kayake it manghor ni Peleg nak si Joktan ay sina Almodad, Selep, Hazarmavet, Jera,

²⁷ Hadoram, Uzal, Dikla,

²⁸ Obal, Abimael, Seba,

²⁹ Opir, Havila ag Jobab. Imaw kali tanan kag mga anak nak kayake ni Joktan

³⁰ nak nagpang-inistar ruto sa lugar tuna sa Mesa papagto sa Separ, ag papagto ray sa mga bukir nak hampig sa subatan.

³¹ Imaw kali kag mga naging lahi ni Sem nak nagpang-inistar sa inra sariling lugar, ag tong huli ay nagkainggwa sinra it inra sariling mga bisaya.

³² Imaw kali tanan kag mga inanak it mga anak ni Noe, kumporme sa inra mga pamilya ag sa inra mga naging lahi. Ag halin sa inra kag mga tawo sa mga nasyon nak nagpangkadat sa kalibutan pagkalipas it baha.

11

KAG TORE IT BABEL

¹ Pagkalipas it baha, ausa yang kag linggwahe it mga tawo sa kalibutan, ag pare-pareho kag inra pagbisaya.

² Sa inra pagsaydo-saydo, nakaabot sinra sa usang patag sa lugar it Sinar nak tong huli ay naging Babilonya hampig sa subatan, ag ruto sinra nag-istar.

³ Tong huli, nagsiling sinra sa usa'g-usa, "Mahuman kita it mga kwadradong yunang

ag ato atadihon it maado, agor magtibay ag agamiton nato sa pagtugrok it mga bayay.” Imaw kali kag inra inggamit imbes nak mga bato ag ingpapangpahupot kali it mga ispalto pag nagtutugrok sinra it bayay.

⁴ Ag nag-abot kag panahon tong nagsiling sinra nak, “Maley, mahuman kita it syudad nak inggwa't mataas nak tore nak abot hastang sa langit, agor kita ay mababantog sabaling kita ay magkabuyag-buyag sa ibabaw it kalibutan.”

⁵ Pero nagpilhig kag GINO-O* ag ingmuyatan it maado kaling syudad nak inra gingtutugrok, laloey kaling tore nak inra ingpatukor.

⁶ Ag nagsiling Sida, “Muyati kaling mga tawo. Nagkausa sinra nak himuon kali dahil kag inra linggwahe ay ausa yang. Imaw pa yang kali kag una ninrang inghuhuman. Indi marugay ag atumanoney ninra kag aber ni-o kag inra magustuhan.

⁷ Kitay, Ato sinra aguluhon pramas mag-iba-iba kag inra linggwahe, agor indi sinra magkain-tyendihan.”

⁸ Ag inghimo matuor it GINO-O nak iba-iba kag inra mga linggwahe, kada kag ibang mga tawo ay indi maintyendihan it iba pang mga

---

* **11:5 11:5** Ingsisiling sa bisayang Hebreo nak “kag GINO-O ay nagpilhig sa syudad” agor muyatan kag natatabo. Dili ay pay ing-agit-agit it Dios kag mga tawo dahil sa inra subrang pagpangabudlay para yang mapatugrok kag tore nak inra ingpapahambog nak kabi ninra ay kayay ninrang magsaka sa langit parayan dili. Pero kag Dios ay bukoey kinahangyan nak magpakahirap pa para yang makapilhig it abang yado agor muyatan kag inra inghihimo.

tawo. Kada natungnan kag pagpatugrok ninra it syudad ag sinra ay ingpangpabuyag-buyag it GINO-O ag nagkadat sinra sa ibabaw it kalibutan.

⁹ Kada ingpangayanan ninra katong banwa nak Babel nak kag gustong bisayahon ay “ing-gulo it GINO-O kag inra linggwahe,” ag halin ruto ingpangpabuyag-buyag ag ingpangkadat sinra it GINO-O sa ibabaw it kalibutan.

KAG MGA INANAK NI SEM HASTANG KANG ABRAHAM

Kag mga Inanak ni Sem

¹⁰ Imaw kali kag listahan it mga inanak ni Sem. Ruhang tuig pagkalipas it baha, it katong si Sem ay nag-abot sa edad nak sanggatos (100) anyos, ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Arpaksad.

¹¹ Pagkaanak kang Arpaksad ay nabuhi pa si Sem it kinyentos (500) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade.

¹² Pag-abot ni Arpaksad sa edad nak treyntay-singko (35) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Sela.

¹³ Pagkaanak kang Sela ay nabuhi pa si Arpaksad it kwatro syentos ag tres (403) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade.

¹⁴ Pag-abot ni Sela sa edad nak treynta (30) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Eber.

15 Pagkaanak kang Eber ay nabuhi pa si Sela it kwatro syentos ag tres (403) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade.

16 Pag-abot ni Eber sa edad nak treyntay-kwatro (34) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Peleg.

17 Pagkaanak kang Peleg ay nabuhi pa si Eber† it kwatro syentos ag treynta (430) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade.

18 Pag-abot ni Peleg sa edad nak treynta (30) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Reu.

19 Pagkaanak kang Reu ay nabuhi pa si Peleg it dos syentos ag nwebe (209) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade.

20 Pag-abot ni Reu sa edad nak treyntay-dos (32) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Serug.

21 Pagkaanak kang Serug ay nabuhi pa si Reu it dos syentos ag syete (207) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade.

22 Pag-abot ni Serug sa edad nak treynta (30) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Nahor.

23 Pagkaanak kang Nahor ay nabuhi pa si Serug it dos syentos (200) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade.

---

† 11:17 11:17 Si Eber pag inghalinan it tawag para sa mga Hebreo.

24 Pag-abot ni Nahor sa edad nak beynte nwebe (29) anyos ay nagkainggwa sida it anak nak kayake nak si Tera.

25 Pagkaanak kang Tera ay nabuhi pa si Nahor it syento disi-nwebe (119) anyos ag nagkainggwa sida it iba pang mga anak nak kayake ag kabade.

26 Pag-abot ni Tera sa edad nak sitenta (70) anyos ay nagkainggwa sida it mga anak nak kayake nak kag panganay ay si Abram, masunor si Nahor bag-o si Haran, nak puro mga kayake.

Kag mga Inanak ni Tera

27 Imaw kali kag mga inanak ni Tera. Kag mga anak nak kayake ni Tera ay sina Abram, Nahor, ag Haran. Si Haran ay imaw kag tatay ni Lot.

28 It katong namatay si Haran sa ida sariling lugar sa Ur sa Caldeya‡ ay buhi pa kag ida tatay nak si Tera.

29 Si Abram ag si Nahor ay parehong nag-asawa. Kag asawa ni Abram ay si Saray nak ida manghor sa tatay, ag kag asawa ni Nahor ay kag ida kumangkon nak si Milca, nak anak ni Haran, ag maguyáng ni Isca.§

30 Ngasing, kaling si Saray ay baog, kada waya sida nakakaanak.

31 Usang adlaw, gingnunot ni Tera kag ida anak nak si Abram, kag ida umagar nak si Saray, ag kag ida apo kang Haran nak si Lot. Halin sa Ur ay papagto tan-a sinra sa lugar it Canaan.

---

‡ **11:28 11:28** Tong huli kag Caldeya ay nasakop it Babilonya.

§ **11:29 11:29** Si Milca ay manghor sa tatay ra ni Lot.

Ugaling pag-abot ninra sa banwa it Haran sa Padan-aram* ay ruto yangey sinra giistar.

³² Ag ruto ra namatay si Tera sa edad nak dos syentos ag singko (205) anyos.

12

SI ABRAHAM

Kag Pagtawag it Dios kang Abram

¹ Usang adlaw, nagsiling kag GINO-O kang Abram,

“Halin raha sa imo banwa, ag bada-e kag panimayay it imo tatay ag imo mga hali, ag magpagto ka sa lugar nak Ako itudlo sa imo.”

² “Aparamuon Nako kag imo mga inanak, ag ahumanon Nako sinra nak bantog ag makusog nak nasyon.

Apakamaaduhon Nako kag imo pagpangabuhi, ag mababantog kag imo pangayan.

Apakamaaduhon ka Nako agor parayan sa imo kag ibang mga nasyon ay makakabaton ra it mga pagpakamaado.”

³ “Apakamaaduhon Nako kag mga mahimo it maado sa imo, ag isumpa Nako kag mga mahimo it mayain sa imo.

Ag parayan sa imo tanang katawuhan sa kalibutan

ay makakabaton it mga pagpakamaado.”

⁴⁻⁵ Ngani, naghalin si Abram sa banwa it Haran ag nagpagto sa Canaan kumporme sa sugo it Dios

---

* **11:31 11:31** Tong huli kag Padan-aram ay naging Asirya.

sa ida. Sitentay-singko (75) anyos si Abram it katong naghalin sida ruto. Gingnunot nida kag ida asawa nak si Saray ag kag ida kumangkon nak si Lot. Ag ingraya ra nida kag inra tanang mga ari-arian nak napundar, ag mga suguon nak inra nasasakupan ruto sa Haran.

⁶ Pag-abot ninra sa Canaan nagpadayon sinra hastang makaabot sinra sa More nak sakop it Siquem. Inggwa ruto it usang marakong kahoy nak abang bantog ag nagtungon sinra ruto. It katong panahon nak kato, ruto pa giinistar kag mga Canaanhon.

⁷ Hagto ay nagpakita kag GINO-O kang Abram ag nagsiling, “Imaw kali kag duta nak Ako ita-o sa usa sa imo mga inanak.” Kada nagsug-on-sug-on si Abram it bato bilang altar para sa GINO-O nak nagpakita sa ida.

⁸ Pagkalipas it pilang adlaw, nagsaydo sinra papagto sa habagatan, sa bukir nak hampig sa subatan it banwa it Betel, ag ruto sida gitukor it inra istaran nak mga tolda nak human sa anit it hadop. Kag lugar nak kato ay asa tunga it Betel ag Ai. Kag Betel ay hampig sa sugbuhan ag kag Ai ay hampig sa subatan. Naghuman ray sida ruto it altar nak bato ag nagdayaw sa GINO-O.

⁹ Pagkalipas it pilang panahon ay nagpadayon gihapon sinra sa pagsaydo-saydo papagto sa disyerto it Negeb mayungot sa Ehipto.

Kag Pagpagto ni Abram sa Ehipto

¹⁰ Ngasing, nagkainggwa it tiggagutom sa Canaan, kada nagpagto sina Abram sa bandang

habagatan sa Ehipto ag ruto anay sinra madayon, dahil subrang tigkagutom sa Canaan.

¹¹ It katong mayungotey sinra magsuyor sa Ehipto ay nagsiling si Abram sa ida asawa nak si Saray, “Ayam nako nak ikaw ay maganda gimuyatan.

¹² Sabaling pag nakita ikaw it mga Ehiptohanon ay magsiling sinra, ‘Kaganda tan-a kaling kabade pero di asaway,’ kada ako ay inra amasyon pero ikaw ay indi.

¹³ Maado pang silinggon yangey nimo nak ikaw ay ako manghor hah, agor aamiguhon ako ninra ag indi ninra ako gimasyon dahil sa imo!”

¹⁴ Pagkasuyor ninra sa Ehipto nakita ngani it mga Ehiptohanon nak abang ganda kaling kabade.

¹⁵ Ag pagkakita ra sa ida it mga opisyaales it hari it Ehipto nak inra ingtatawag nak Paraon, ay ingsiling ninra sa hari kag kagandahan ni Saray. Ngani, ingpabaoy sida ni Paraon ag ingraya sa palasyo.

¹⁶ Ag dahil kang Saray ay naging maado si Paraon kang Abram ag nagkainggwa sida it iba pang mga karnero, kambing, baka, asno ag kamelyo, pati mga kayake ag mga kabading suguon.

¹⁷ Pero kag panimayay ni Paraon ay gingparayan it GINO-O it mga grabing sakit, dahil sa ida pagbaoy kang Saray nak asawa ni Abram.

¹⁸ Kada tong huli, gingpatawag ni Paraon si Abram ag nagsiling sa ida, “Ni-o kaling imo ginghuman sa ako? Asing waya nimo giumaan nak imo sida asawa?

¹⁹ Siling nimo ay imo sida manghor, kada ingbaoy nako sida agor ako maging asawa! Hala, kali kag imo asawa. Bay-a sida ag lumayasey kamo!”

²⁰ Ingsugo ni Paraon kag ida mga tawuhan nak ibhan si Abram paliwas sa Ehipto, kanunot kag ida asawa ag tanang inra mga sinakupan ag mga ari-arian.

13

Kag Pagbinuyagan nina Abram ag Lot

¹ Pagkapalayas sa inra ni Paraon ay naghaling sina Abram sa Ehipto kaibahan kag ida asawa, kag ida tanang sinakupan, kaibahan ra si Lot nak ida kumangkon, ag nagbalik sinra sa disyerto it Negeb.

² Ngasing, si Abram ay naging manggaranoney. Inggwa sida it maramong mga alagang hadop ag maramong pilak ag buyawan.

³ Halin sa Negeb, nagpadayon gihapon sina Abram it pagsaydo-saydo pa-norte. Nagpatukar sinra hastang makaabot ray sinra sa dati ninrang istaran sa tunga it Betel ag Ai.

⁴ Ag hagto pa ra katong ida inghuman nak altar nak bato ag ruto ay nagdayaw si Abram sa GINO-O.

⁵ Si Lot nak nunot-nunot kang Abram ay inggway ra it maramong mga karnero, kambing ag baka, pati maramong suguon ag tolda.

⁶ Ag dahil subrang ramoey kag inra mga alagang hadop, indiey maghusto para sa inrang tanan kag sabsabon ag indiey sinra magkuntento pag sinra ay nagpipinisan.

⁷ Kada nag-aaway-away kag mga manug-alaga it mga hadop nina Abram ag Lot. It katong panahong kato kag mga Canaanhon ag mga Pereznon ay ruto ra giiistar.

⁸ Kada, nagsiling si Abram sa ida kumangkon nak si Lot, “To, indi kita dapat mag-away, pati kag ato mga suguon dahil kita’y maghali.

⁹ To, muyati kag kayaparan it kaling duta. Mabuyag kita, ag mapili ka it imo gustong pagtuan. Kung gusto nimo nak magpagto sa wala ay mapagto ako sa tu-o, pero kung gusto nimo nak mapagto sa tu-o ay mapagto ako sa wala.”

¹⁰ Nagmuyat si Lot sa palibot ag nakita nida kag patag sa ubos nak asa tunga it mga baguntor kung hariin kag Suba it Jordan. Kag patag nak kali ay abot hastang sa Zoar. Ag nakita nida nak kali ay bugana sa tubi, nak pay tuyar sa Eden, o pay naambit ra sa duta it Ehipto. Kali ay it katong waya pa nasira-a it GINO-O kag mga syudad it Sodoma ag Gomora.

¹¹ Kada gingpili ni Lot para sa ida sarili kag tanang patag it Jordan ag nag-us-osey sida pa-subatan. Tuyar kali kag pagbinuyagan ni Abram ag ni Lot.

¹² Si Abram ay nagpabilin sa duta it Canaan ag si Lot ay nagpadayon sa pagsaydo-saydo mayungot sa mga banwa rutong patag hastang makaabot mayungot sa Sodoma, kung hariin nida ingtukor kag inra mga istaran nak tolda.

¹³ It kato kag mga tawo sa Sodoma ay abang yain kag pagpangabuhi ag nagpapaka-sala pa sinra sa atubangan it GINO-O.

Kag Pagsaydo ni Abram sa Hebron

¹⁴ It katong nakahaliney si Lot, nagsiling kag GINO-O kang Abram, “Muyati kag imo palibot, tuna sa inghahalinan it hangin nak amihan, papagto sa subatan, papagto sa habagatan, hastang sa sugbuhan kung hariin kag ragat.

¹⁵ Tanang duta nak imo nakikita ay ita-o Nako sa imo ag sa imo mga inanak hastang sa katapusan.

¹⁶ Aparamuon Nako kag imo mga inanak hastang indiey kayang bilangan. Kung paunong kag taybo sa duta ay indi kayang bilangan ay imaw ra kag imo magiging inanak.

¹⁷ Hala, tinrog, baktasa ag muyatan kag kayaparan it kaling duta, dahil ita-o nako kali sa imo.”

¹⁸ Kada ingtuman matuor ni Abram kag sugo it GINO-O ag nagsaydo-saydo sinra hastang nakaabot sinra ruto sa lugar nak inggwa it mga maragkong pananom nak kahoy it usang Amornon nak si Mamre. Kato ay mayungot sa banwa it Hebron. Ag sa lugar ni Mamre nagtukor ray sinra it mga istaran nak tolda ag naghuman ray sida it altar para sa GINO-O.

14

Ingsalbar ni Abram si Lot

¹ It katong si Lot ay nag-iistar sa Sodoma, ay imaw kag kapanahunan it mga pinunong hari nak sina Amrapel it Sinar, Arioc it Elasar, Kedorlaomer it Elam, ag Tidal it Goyim.

²⁻³ Nagkausa sinra ag inra inglabanan sina:
Haring Bera it Sodoma,

Haring Birsa it Gomora,
 Haring Sinab it Adma,
 Haring Semeber it Zeboyim ag
 Hari it Bela nak tong huli ay naging Zoar.

Ruto sinra naggera sa kapatagan it Sidim mayungot sa Minatay nak Ragat.*

⁴ Imaw kali kag tanang natabo. Sa suyor it doseng tuig kaling inra mga kakampi nak mga hari it Sodoma ag Gomora ay asa irayom it gahom it usang pinunong hari nak si Kedorlaomer. Pero pag-abot it ika-treseng tuig ay naglaban sinra sa ida.

⁵⁻⁶ Ag pag-abot ray it ika-katorseng tuig sina Haring Kedorlaomer ag ida mga kakampi nak mga hari ay nagyusob, ag napirde ninra ag nabihag:

kag mga Repaimnon sa Astarot-carnaim,
 kag mga Zuzimnon sa Ham,
 kag mga Emimnon sa Save-kiryataim ag
 kag mga Horhanon sa mga bukir it Seir.†

Nakaabot sinra hastang sa El-paran sa habig it disyerto.

⁷ Pagkatapos ay nagbalik sinra ag nagpadayon sa pagpirde ag pagbihag sa mga taga-Enmispat nak tong huli ay naging Kades, sa mga nag-iistar sa patag nak tong huli ay naging duta it mga Amaleknon, ag sa mga Amornon sa Hazazon-temar. Ag nakaabot sinra hastang sa kapatagan it Sidim.

⁸ Ngasing, katong mga kakampi nak hari it Sodoma, Gomora, Adma, Zeboyim ag Bela nak

---

* **14:2-3 14:2-3** o “Maasin nak Ragat.” † **14:5-6 14:5-6** Tong huli kag Seir ay naging Edom.

naging Zoar, ay pumangyusob sa kapatagan it Sidim ag ruto sinra naggera

⁹ laban kana:

Haring Kedorlaomer it Elam,
Haring Tidal it Goyim,
Haring Amrapel it Sinar ag
Haring Arioc it Elasar.

Ap-at nak hari laban sa limang hari.

¹⁰ Ruto sa kapatagan it Sidim inggwa't maramong tubog it ispalto nak delikadong mahuyugan. Habang katong mga kakampi it Sodoma ag Gomora ay nagtatakas, kag iba ay nahuyog ruto ag kag mga nabilin ay nagrinayagan ag nagtago sa mga bukir.

¹¹ Ngani, ing-ubos it baoy it mga nagraog nak sina Haring Kedorlaomer kag mga butang ag mga pagkaon nak inra nakita sa Sodoma ag Gomora ag nagpadayoney sinra papauli sa inra.

¹² Kaibahan sa mga gingbihag ninra ay si Lot nak kumangkon ni Abram nak nag-iistar sa Sodoma, kaibahan ra kag ida pamilya, mga sinakupan ag kag inra mga ari-arian.

¹³ Inggwa't usang bihag nak nakabuhi ag nagbalik kali agor mag-uma kang Abram nak Hebreo tungor sa natabo kana Lot. It kato, si Abram ay nag-iistar gihapon ruto sa inggwa't mga maragkong pananom nak kahoy ni Mamre nak Amornon, ag hali nina Escol ag Aner. Sinra ay mga kakampi ra ni Abram.

¹⁴ Pagkarungog ni Abram nak kag ida kumangkon ay nabihag, ay ida gingpanguyuhan kag ida mga tawuhan nak ida natudluan sa

paglaban. Sinrang tanan ay tres syentos ag disi-otso (318) katawo nak tanan ay ging-anak sa ida sinakupan, ag inra inglahay kag mga hari nak nagbihag kana Lot, hastang sa lugar it Dan.‡

¹⁵ Tong rutoy sinra sa Dan, ida ingparti-parti kag ida mga tawuhan. Ag pag-abot it gab-i ay nagyusob sinra ag inra napirde kag mga sundalo it inra kalaban nak mga hari. Ingpangtabog ag inra ingpanglahay sinra hastang sa Hoba nak asa unhan pa it syudad it Damasco.

¹⁶ Gingbawi nina Abram kag tanang mga ari-arian nak nabaoy nina Haring Kedorlaomer. Gingbawi ra nida kag ida kumangkon nak si Lot ag kag pamilya ag mga sinakupan it kali, pati ra kag mga kabade ag iba pang mga bihag.

Ingbendisyunan ni Melkisedec si Abram

¹⁷ Sa pagbalik nina Abram sa inra pagkapirdi kana Haring Kedorlaomer ay gingsapoy sinra it hari it Sodoma ruto sa Patag it Save nak nagsubli (tong huli kali ay naging Patag it Mga Hari).

¹⁸ Inggwa it Hari sa Syudad it Salem§ nak kag ngayan ay si Melkisedec, ag sida ra kag saserdote it Pinaka-mataas nak Dios. Nagsapoy-sapoy sida kana Abram ag ingray-an sinra it tinapay ag ayak.

¹⁹ Ingbendisyunan nida si Abram sa pagsiling, “Ikaw Abram ay ingpakamaado it Dios,

---

‡ **14:14 14:14** Si Abram ag ida mga tawuhan ay nagyagor rutong mga hari hastang nag-abot it mga 200 kilometros papagto sa lugar it Dan. § **14:18 14:18** Tong huli kag Salem ay naging Herusalem nak kag gustong bisayahon ay “Syudad it Katimunungan.”

nak imaw kag Pinaka-mataas.
Kag langit ag duta ay Sida kag Nagtuga.

²⁰ Pinaka-mataas nak Dios, ato ra adayawon,
sa mga kaaway, sa imo'y nagparaog!”

Ag ingbuyag ni Abram kag ika-sampuyong
parti it tanang ida nabawi ag ingta-o kang Haring
Melkisedec.*

²¹ Nagsiling kag Hari it Sodoma kang Abram.
“Imo yangey kinang tanang butang nak imo
nasamsam, pero ulian sa ako kag tanang ako
tawuhan.”

²² Nagsabat si Abram sa hari, “Nakataas kag
ako damot nak nagsusumpa sa atubangan it
GINO-O, nak imaw kag Pinaka-mataas nak Dios,
Dios nak Tag-iya it Langit ag Duta,

²³ nak inding gador ako magbaoy maski
bunang o sab-it it tsinelas o miski ni-o nak sa imo,
agor indi nimo masiling nak, ‘Ako gingpayaman
si Abram.’

²⁴ Inding gador ako magbaoy it para sa ako
sarili, purya sa mga nakaon it ako sinakupan ag
sa parti ninra. Bahala sina Aner, Escol ag Mamre
nak magbaoy it inra parti.”

15

Kag Kasugtanan it Dios kang Abram

¹ Pagkatabo it mga bagay nak kali, nagbisaya
kag GINO-O kang Abram sa parayan it usang pan-
gitaon, “Abram, aya gikahadlok, dahil Ako kag

---

* **14:20 14:20** Si Melkisedec ay ingtaw-an it ika-sampuyong parti
it nabawi ni Abram dahil sida kag saserdote it Pinaka-mataas nak
Dios.

imo panagang ag Ako ka ataw-an it marakong premyo.”

² Pero nagsabat si Abram, “O GINOONG Dios, ni-o kag puyos it Imo maitata-o sa ako dahil waya pa gihapon ako it anak? Ag kag mapanubli yang it kali ay kag ako sugu-on nak si Eliezer nak taga-Damasco.

³ Waya ra Nimo ako gitaw-e it anak, kada kaling usa yangey sa ako mga suguon kag ako manugpanubli.”

⁴ Nagsabat kag GINO-O, “Buko kaling imo suguon kag manugpanubli nimo. Ikaw ay magkakaingwa it manugpanubli nak halin mismo sa imo rugo.”

⁵ Ag ingpasyar si Abram it GINO-O sa liwas ag nagsiling, “Tanga baga sa langit, ag bilangan kag mga bituon kung kaya nimo. Kag imo magiging mga inanak ay tuyar it ramo.”

⁶ Si Abram ay nagtu-o nak gador sa GINO-O, ag dahil dili sida ay gingbilang nak matarong.

⁷ Nagbisaya pa kag GINO-O sa ida, “Ako kag GINO-O nak nagraya sa imo rili halin ruto sa imo banwa it Ur sa Caldeya, pramas ita-o sa imo kaling duta.”

⁸ Nagpangutana si Abram, “O GINOONG Dios, pauno nako masasaduran nak magiging ako kali?”

⁹ Nagsabat kag GINO-O, “Hala, ray-i ako it usang rumayagang baka, usang rumayagang kambing, ag usang kayaking karnero nak bawat usa ay tigtatlong tuig kag edad, ag ray-i ra ako it usang bato-bato ag usang bata pa nak salumpati.”

¹⁰ Ingbaoy ag ingraya matuor ni Abram kaling tanan nak gingsiling it GINO-O sa ida. Ingpang-ihaw ag ingpangbika nida kali bag-o ingpatungor kag magkasi-si, purya sa mga pispis nak waya gitunga-a.

¹¹ It katong inggwa't naghugpa nak mga pispis nak nagpapangragit ruto sa ingpatungor nak magkasi-si ay ingpangbugaw kali ni Abram.

¹² Tong pasugbuhoney kag adlaw, nakatuyugan it pamuok-muok si Abram, ag nabatyagan nida kag rakong kahadlok ag nalibon sida it karuymanan.

¹³ Ngasing, nagsiling kag GINO-O sa ida, “Gingpapasador nak gador Nako sa imo nak kag imo mga inanak ay mapagto ag madayon ruto sa lugar nak buko inra. Madayon sinra ruto sa suyor it kwatro syentos (400) nak tuig ag sinra ay magiging ihig ag ulipon.

¹⁴ Pero aparusahan Nako katong nasyon nak maihig sa inra ag pagkatapos, sinra ay mahalín ruto nak maramong raya.

¹⁵⁻¹⁶ “Ngani marayan anay kag pang-ap-at nak balhin it linahi it imo mga inapo bag-o mabalik sinra dili. Kali ay dahil indi pa Nako gipahalinon dili kaling mga Amornon,* kumo buko pa sub-rang ramo kag inra mga sala pramas Ako sinra parusahan. Tuyar kina kag matabo sa inro mga inanak, pero para sa imo, Abram, apahabaon Nako kag imo kabuhi nak inggwa't kasadya, bag-o ka Nako bay-on agor magpahuway kapisan kag imo ginikanan.”

---

* **15:15-16 15:15-16** Kag mga Amornon ay usa sa mga kalahing Canaanhon.

17 Pagkasugbo it adlaw ag maruyomey ay nakabati si Abram ag nakita nida nak nagrayan kag usang pugon nak nag-aaso ag nagrarayab-rayab nak inggwa it suyo sa tunga it mga ingihaw nak hadop nak mga tig-kasi-si.†

18 Katong adlaw nak inghimo it GINO-O kag Ida kasugtanan kang Abram ay napasiling Sida, “Sa imo inanak, ita-o Nako kaling duta tuna sa Suba it Ehipto papagto sa marakong Suba it Yuprates.

19 Kaumir kag duta it mga Cenanhon, mga Cenisnon, mga Cadmonhon,

20 mga Hetanhon, mga Pereznon, mga Repaimnon,

21 mga Amornon, mga Canaanhon, mga Girgasanhon ag mga Jebusnon.”

16

Si Hagar ag si Ismael

1 Ngasing, kaling si Saray nak asawa ni Abram ay waya gihapon nakakaanak sa ida. Inggwa sida it sariling kabulig nak kabade nak kag ngayan ay si Hagar nak taga-Ehipto.

2 Nagsiling si Saray kang Abram, “Dahil waya ra gibut-a it GINO-O nak magkainggwa ako it anak, ni-o ara kung mag-ubay ikaw sa ako kabulig, sabaling sida ay magkaanak ag parayan sa ida magkainggwa ra ako it anak.” Ag si Abram ay nagsugot sa ingsiling it ida asawa.

3 Kada gingta-o ngani ni Saray kag ida kabulig nak si Hagar nak usang Ehiptohanon kang

---

† 15:17 15:17 Imaw kali kag tanra sa kaklaruhan it kasugtanan it GINO-O kang Abram.

Abram agor maging usa sa ida asawa. Kali ay natabo pagkatapos it sampuyong tuig it pag-istar nina Abram sa duta ni Mamre sa Canaan.

⁴ Ing-ubayan nida si Hagar ag nagsabak kali. It katong maayaman ni Hagar nak sabakey sida ay gingpamidungan nida si Saray nak ida amo.

⁵ Ngasing, gingbasoy ni Saray si Abram, “Sala nimo kung asing ingpamidungan ako it ako kabulig! Ingta-o nako sida sa imo, pero it katong naayaman nida nak sida ay sabak gingpamidungan nida ako. Bahala kag GINO-O maghusgar kung sin-o sa ato kag tama ag buko.”

⁶ Nagsabat si Abram kang Saray, “Bahala ikaw kung ni-o kag imo gustong himuon sa imo kabulig.” Kada ingpahirapan ag gingpintasan ni Saray kag ida kabulig ag kali ay naglayas.

⁷ Nakaabot si Hagar ruto sa tuburan sa disyerto papagto sa sur, ag nakita nida ruto kag anghel it GINO-O.

⁸ Siling it kali sa ida, “Hagar, kabulig ni Saray, hariin ka gihalin ag pariin ikaw?”

Nagsabat si Hagar, “Naglayas ako sa ako amo nak si Saray.”

⁹ Siling ray it anghel it GINO-O, “Magbalik ka sa imo amo! Magpaubos ka sa ida!

¹⁰ Ag aparamuon Nako kag imo inanak hastang indiey mabilang sa karamuon.

¹¹ Kaling anak nak imo ingsasabak ay kayake. Pangayani sida nak Ismael,* dahil ingrungog it GINO-O kag imo pag-ayaba sa imo kahirapan.

---

* **16:11 16:11** Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Ismael” ay “Ingrungog it Dios.”

¹² Sida ay magiging tuyar sa usang maila nak asno nak perming laban sa tanan ag kag tanan ay laban sa ida. Magiging kuntra sida sa ida kahalihan.”

¹³ Gingtawag ni Hagar kag GINO-O nak nag-bisaya sa ida nak “Dios nak Nakakakita,” dahil sa ida pagkatingaya ay napasiling sida nak, “Buhi pa baga ako? Nakita baga talaga nako kag GINO-O nak nakakita ra sa ako?”

¹⁴ Imaw kato kung asing gingtawag kaling tuburan sa tunga it Kades ag Bered nak Beer-lahay-roy nak kag gustong bisayahon ay “Tuburan it Nakakita ag Nabuhi.”

¹⁵ Pagkatapos, nagpauli si Hagar kana Saray ag nag-anak sida it kayake nak ingpangayanan nida nak Ismael.

¹⁶ Si Abram ay otsentay sais (86) anyos it katong ing-anak ni Hagar si Ismael sa ida.

17

Pagtuli, Tanra sa Kasugtanan

¹ Pag-abot ni Abram sa edad nak nobentay-nwebe (99) anyos, kag GINO-O ay nagpakita sa ida ag nagsiling, “Ako kag Dios nak Makagagahom, magpangabuhi ka it matarong sa ako atubangan.

² Atumanoney Nako kag ako kasugtanan sa imo ag aparamuon nak gador nako kag imo mga inanak.”

³ Kada nagpatirapa si Abram sa atubangan it Dios. Ag nagsiling pa kag Dios,

⁴ “Imaw kali kag Ako kasugtanan sa imo. Ikaw ay magiging tatay it maramong mga nasyon.

⁵ Tuna ngasing, bukoey Abram* kag imo pangayan kundi ikaw ay atawagoney nak Abraham,† dahil ahimuon ka Nako nak tatay it maramong mga nasyon.

⁶ Aparamuon nak gador Nako kag imo mga inanak agor magiging maramong mga nasyon, ag kag iba sa inra ay ahimuon Nako nak mga hari.

⁷ “Atuparon nako kag Ako kasugtanan sa imo, ag sa imo magiging mga inanak kaumir kag kahuli-hulihan nak balhin it inra linahi hastang sa waya't katapusan, ag Ako kag magiging Dios nimo, ag it imo mga inanak.

⁸ Ita-o Nako sa imo ag sa imo magiging mga inanak kaling bug-os nak duta it Canaan kung hariin ikaw ay nagtitiner. Tanan kali ay mapapasa-inro hastang sa waya't katapusan ag Ako kag magiging Dios nimo, ag it imo mga inanak.”

⁹ Ag nagsiling pa kag Dios kang Abraham, “Para sa imo, Abraham, ikaw ag imo magiging mga inanak kaumir kag kahuli-hulihang balhin it inra linahi, ay dapat ra nak magtuman it Ako kasugtanan.

¹⁰ Imaw kali kag inro dapat himuon sa pagtuman it Ako kasugtanan sa imo ag sa imo magiging inanak. Kag tanang kayake sa inro ay dapat nak tulion.

---

* **17:5 17:5a** Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Abram” ay “kataas-taasan nak tatay.” † **17:5 17:5b** Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Abraham” ay “tatay it maramo.”

¹¹ Tumana ninro kali bilang tanra it Ato kasug-tanan.

¹² Pag-abot it pangwayong adlaw matapos matawo kag bawat anak ninro nak kayake, sida ay dapat tulion. Imaw kali kag inro ahimuon sa tanang inanak ninro nak kayake hastang sa kahuli-hulihang balhin it inro linahi. Atulion ninro sinra kung sinra ay matawo sa inro pam-ilya, ag sa inro sinakupan o miskin sinra ay mga ulipon nak inro ingbakay sa mga taga-ibang lugar.

¹³ Dapat nak parehong tulion kag mga kayake nak ianak it inro mga sinakupan, ag mga kayake nak inro ingbakay. Imaw kali kag tanra it Ako waya't katapusang kasugtanan sa inro yawas.

¹⁴ Kung sin-o mang kayake kag indi magpatuli ay dapat nak iitsapuyra sida sa imo lahi, dahil gingsuway nida kag Ako kasugtanan.”

¹⁵ Nagsiling ray kag Dios kang Abraham, “Ngasing kaling imo asawa nak si Saray ay indiey nimo gitawagon nak Saray, kundi Sara.‡

¹⁶ Apakamaaduhon Nako sida, ag ataw-an nak gador Nako ikaw it anak sa ida. Apakamaaduhon Nako sida ag sida ay magiging nanay it mga nasyon, ag kag ibang mga inanak nida ay magiging mga hari.”

¹⁷ Pagkarungog it kali ni Abraham ay napayuko sida ag diretso yuhor ag pumakaguya. Napasiling sida sa ida sarili, “Makakaanak pa

---

‡ **17:15 17:15** Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it ruhang pangayan nak “Saray” ag “Sara” ay “Prinsesa.” Pero ingsugo si Abraham it Dios nak taw-an si Saray it bag-ong pangayan agor ipakita nak mataas kag ida kahimtangan.

ara kag kayake nak nag-iidad it usang gatos (100) nak tuig? Maanak pa ara si Sara nak nag-iidad it nobentang (90) tuig?”

¹⁸ Ag nagsiling sida sa Dios, “Kabay pang si Ismael kag Imo pakamaaduhon ag imaw kag mapanubli it ako tanang ari-arian!”

¹⁹ Sabat it Dios, “Indi ra Nako sida gipabadan, pero si Sara nak imo asawa ay magkakaanak nak gador sa imo it anak nak kayake, ag apan-gayanan nimo sida nak Isaac. Atuparon Nako kag Ako waya’t katapusang kasugtanan sa ida, ag sa ida magiging mga inanak.

²⁰ “Tungor kang Ismael, narunggan Nako kag imo pangamuyo, kada apakamaaduhon ra nako sida ag apamuon nak gador Nako kag ida magiging mga inanak. Magiging tatay sida it doseng mga pinuno ag imaw ra sida it magiging tatay it usang bantog nak lahi.

²¹ Pero kang Isaac nak gador, nak ianak ni Sara sa tuyar rang panahon sa masunor nak tuig, ay Ako atuparon kag Ako kasugtanan.”

²² Pagkatapos nagbisaya kag Dios kang Abraham ay nawagit kali sa ida atubangan.

²³ It katong adlaw nak kato, ingnunot ni Abraham kag ida anak nak si Ismael ag ingtipon nida kag tanang kayake sa ida sinakupan, pati kag mga ing-anak sa inra ag kag mga ulipon nak ingbakay. Sinrang tanan ay ida ingtuli, kumporme sa sugo it Dios sa ida.

²⁴⁻²⁵ Si Abraham ay nag-iidad it nobentay-nwebe (99) anyos ag kag ida anak nak si Ismael ay nag-iidad it trese (13) anyos it katong sinra ay ingtuli.

²⁶ It katong adlaw rang kato gingtuli si Abraham ag kag ida anak nak si Ismael,

²⁷ ag kag tanang kayake nak natawo sa ida sinakupan, pati kag tanang kayaking ulipon nak ida ingbakay sa taga-ibang lugar.

18

Ingpangakuan si Abraham it Usang Anak nak Kayake

¹ It katong nag-iistar pa si Abraham ruto sa inggwa't maragkong kahoy kana Mamre, usang adlaw nagpakita sa ida kag GINO-O. Dahil mainit pa kag adlaw, nag-iingkor si Abraham sa atubangan it pasuyuran it ida istaran nak tolda.

² Pagmuyat nida sa unahan ay nakita nida kag tatlong kayake nak nagtitinrog.* Pagkakita nida sa inra, sida ay nagrali-rali it tulay ag nagrayment agor magsapoy sa inra, ag sida ay nagsuong ag nagsiling,

³ “Mga Gino-o, kung apaburan ninro ako ay rayan anay kamo dili sa amo.

⁴ Mapabaoy ako it tubi para panghinaw it intro siki bag-o kamo magpahuway raha sa nasisin-rungan it kahoy.

⁵ Ag mahanra ako it aber maisot yang nak intro makakaon agor makakamerienda anay kamo bag-o kamo magpadayon. Haley rang gador kamo, hanra ako nak serbisyuhan kamo.”

---

* **18:2 18:2** Usa sa inra kag GINO-O ag kag ruhang kaibahan Nida ay mga anghel ugaling sa primero waya sinra nakilaya ni Abraham.

Nagsabat kag usa sa inra nak imaw kag GINO-O, “Ay di sige, ag salamat nak gador.”

⁶ Ag si Abraham ay nagrali-rali it suyor sa ida tolda, ag nagsiling kang Sara, “Tulina, masa it pinong arina nak kuyang-kuyang usang sako,[†] ag humana kali nak tinapay.”

⁷ Masunor, nagrayagan sida papagto sa ida mga baka ag nagpili it usang mataba ag bata pa nak turete, ag ida ingpaihaw ag ingpayuto sa ida kabulig.

⁸ Ag nagbaoy ra sida it pinakurta nak gatas, ag gatas nak presko, ag kaibahan katong tinapay ag suya nak baka ay ingraya kali nida ruto sa irayom it kahoy nak ingpapahuwayan it ida mga bisita ag ingtahaw sa inra atubangan. Habang nagkakaon sinra ay ruto ra si Abraham nak hanrang serbisuhan sinra.

⁹ Nagpangutana kag GINO-O, “Hariin kag imo asawa nak si Sara?”

Nagsabat si Abraham, “Hina sa suyor it tolda.”

¹⁰ Ag nagsiling ray kag GINO-O, “Sigurado nak Ako ay mabalik sa inro sa tuyar ra it kaling panahon sa masunor nak tuig ag si Sara ay maanak it usang kayake.”

Habang si Sara ay asa suyor it tolda mayungot sa pasuyuran nak asa inra likor, sida ay nagpanimati habang sinra ay nagbibisaya.

¹¹ Si Abraham ag si Sara ay parehong abang guyangey ag si Sara ay wayaey giaabuta.

¹² Kada napaguya si Sara sa ida sarili ag napasiling, “Sa kaguyangon namong kali ay

---

[†] **18:6 18:6** Sa bisayang Hebreo kag rako it ida ingmasa nak arina ay mga 16 kilo.

masasadyahan pa ara ako nak mag-ubay sa ako asawa? Maguyangey kami para magkainggwa it anak!”

¹³ Ag nagpangutana kag GINO-O kang Abraham, “Asing napaguya si Sara ag napasiling nak, ‘Maanak pa ara ako ngasing nak ako’y maguyangey?’

¹⁴ Inggwa baga it indi kayang humanon kag GINO-O? Sa panahon nak Ako ingsiling, pagkali-pas it usang tuig sa tuyar ra it kaling panahon, mabalik Ako sa intro ag si Sara ay maanak it usang kayake.”

¹⁵ Dahil sa kahadlok ni Sara, sida ay nagbalibar ag napasiling, “Waya po ako giguya ay!”

Siling ray it GINO-O, “Bad-ey gibalibar! Nag-guya ka!”

¹⁶ Pagkatapos, nagginaney katong tatlong kayake papaagto sa Sodoma ag inghator sinra ni Abraham sa rayan.

¹⁷ Bag-o sinra nagbinuyagan ay nagsiling kag GINO-O, “Ataguon baga Nako kang Abraham kag Ako ahimuon,

¹⁸ kumo sida kag magiging tatay it bantog ag makusog nak nasyon, ag parayan sa ida kag tanang katawuhan sa mga nasyon ay makakabaton it pagpakamaado?

¹⁹ Indi! Indi Nako kali gitaguon sa ida dahil sida kag Ako ingpili, agor atudluan nida kag ida mga anak ag mga panimayay nak magsunor sa Ako sa inra pagpangabuhi it matarong, pramas atumanon Nako kag Ako ingpromisa sa ida.”

²⁰ Ag nagsiling kag GINO-O kang Abraham, “Narunggan Nako kag maramong reklamo it mga

tawo laban sa subrang pagpakasala it mga taga-Sodoma ag Gomora.

²¹ Kada ngani maus-os Ako agor usisaon kung talagang matuor kato o buko.”

²² Ag katong ruhang kayake nak kaibahan it GINO-O ay nagpadayoney papagto sa Sodoma, pero si Abraham ag kag GINO-O ay nagruruyog pa habang nag-iistoryahan.

²³ Ag nagpayungot it maado si Abraham sa GINO-O ag nagpangutana, “Mamamatay baga kag mga maadong tawo kaibhanan kag mga makasal-anan pag Imo asiraon katong syudad?”

²⁴ Kung inggwa ruto it singkwentang (50) tawo nak maado, asiraon pa baga gihapon Nimo katong syudad? O akaluy-an Nimo dahil ruto sa singkwenta?

²⁵ Indi ako gipati nak amatyon Nimo kag mga maadong tawo kaibhanan kag mga makasal-anan! Dahil kung tuyar kina, ay dey pareho kag parusa it maadong tawo ag buko! Buko Ikaw tuyar. Di baga Ikaw kag Hukom it tanang katawuhan sa kalibutan ag mahusgar it matarong?”

²⁶ Nagsabat kag GINO-O, “Kung inggwa Ako it makita nak singkwentang (50) tawo nak maado sa Sodoma, indi Nako kato gisiraon alang-alang ruto sa singkwenta.”

²⁷ Nagsiling ray si Abraham, “GINO-O, patawara ako sa ako pagbisaya sa Imo dahil ako ay waya't karapatan, kumo ako'y usang tawo yang.

28 Ay kung kag singkwentang maadong tawo ay kuyang it lima, asiraon baga gihapon Nimo kag tanan nak tawo ruto dahil kuyang sinra it lima?"

Nagsabat ray kag GINO-O, "Indi Nako kato gisiraon kung inggwa Ako it makita ruto nak kwarentay-singko (45) nak maadong tawo."

29 Nagpangutana ray liwat si Abraham, "Ay kung inggwa ruto it kwarentang (40) maadong tawo?"

Nagsabat ray kag GINO-O, "Indi Nako gisiraon kag syudad alang-alang ruto sa kwarenta (40)."

30 Nagsiling ray si Abraham, "Kabay pa GINO-O nak indi Ka mahangit sa ako dahil indi nako mapunggan kag ako ibisaya sa Imo. Ay kung inggwa ray ruto it treynta (30) yang?"

Nagsabat ray kag GINO-O, "Indi, alang-alang ruto sa treynta (30)."

31 Nagsiling ray si Abraham, "GINO-O, patawara gihapon ako sa ako pagbisaya. Ay kung inggwa ray ruto it beynteng (20) maadong tawo?"

Nagsabat ray kag GINO-O, "Indi, alang-alang ruto sa beynte (20) nak maadong tawo."

32 Sa huli ay nagsiling si Abraham, "Kabay pa GINO-O nak indi Ka mahangit sa ako, imaw yangey ra kali kag ako ibisaya sa Imo. Ay kung sampuyo (10) yangey kag maadong tawo ruto?"

Ag nagsabat kag GINO-O, "Alang-alang ruto sa sampuyo (10), indi Nako gisiraon kag syudad."

33 Pagkasabat Nida it kali kang Abraham, naghalikey kag GINO-O ag nagpauli si Abraham.

19

Kag Kayainan it mga Taga-Sodoma

¹ Pagkagab-i it katong adlaw nak kato ay nag-abot sa syudad it Sodoma katong ruhang anghel nak nagpatuyar sa hitsura it mga tawong kayake. Si Lot ay nag-iingkor ruto sa lugar nak ingtitipunan it mga maguyangey it Sodoma. Kaling lugar nak kali ay rapit sa pwertahan pasuyor sa syudad. Pagkakita nida sa ruhang kayake ay nagtulay sida ag sinra ay ida ingsapoy. Nagsuong sida sa inra atubangan,

² ag nagsiling, “Mga Gino-o, ako nak inro suguon, ay nagpapangabay sa inro nak kung puyde ay magrayan anay kamo sa bayay nako, ag ruto kamo magpalipas it gab-i, pramas makakapanghinaw kamo it inro mga siki. Insulip yangey kamo padayon sa inro pagpanaw.”

Nagsabat sinra, “Salamat nak gador, pero rili yang kami mapalipas it gab-i.”

³ Pero dahil sa kapipilit ni Lot sa inra ay nag-nunot yangey sinra sa ida bayay. Ag nagpayuto sida it suya ag tinapay nak waya't pampaalsa, ag ingpakaon sinra it maado.

⁴ Bag-o sinra makakatuyog, ay gingpalibutan kag bayay ni Lot it tanang mga kayake sa Sodoma, mga maguyang ag mga binata.

⁵ Ag nag-inukaw sinra, “Hariin katong mga kayaking bisita nimo? Paliwasa sinra dili agor amo aubayan.”

⁶ Nagliwas si Lot ag ingsarhan nida kag ida pwertahan,

⁷ ag nagpakitluoy sida, “Mga kasimanwa, nagpapangabay ako sa inro nak daey ra ninro giulita kaling ako mga bisita. Abang yain kaling inro ahimuon!

⁸ Inggwa ako rili it ruhang anak nak rayagang birhen, sinra yangey kag ako ita-o sa inro, ag himu-a ninro sa inra kung ni-o kag inro gusto. Basta indi yang ninro giunhon kaling mga kayake dahil sinra ay bisita nako ag dapat nako sinrang protektahan.”

⁹ Pero nagsiling sinra, “Halin raha! Buko ka taga-rili, sin-o ka para maghusgar sa amo! Mahalin ka o indi? Ahapruson ka namo it subra pa sa amo ahimuon sa imo mga bisita!” Ag ingsiog ninra si Lot papayungot sa pwertahan agor asiraon tan-a ninra kato.

¹⁰ Pero ging-abrihan it maisot it kaling ruhang bisita kag pwertahan ag ingbira pasuyor si Lot bag-o kali ingsarhan.

¹¹ Pagkatapos, kinang tanang mga tawo sa liwas ay ingbulag it kaling ruhang bisitang anghel, kada nagpanghaphap yangey sinra sa paghanap it katong pwertahan, hastang tong huli ay nagsawa yangey sinra.

Kag Paghalin nina Lot sa Sodoma

¹²⁻¹³ Ngasing, nagsiling kaling ruhang bisita kang Lot, “Inggwa pa baga ikaw it mga hali rili? Kung inggwa pa ikaw it mga anak ag mga umagar, uma-e sinra nak ingparaya kami it GINO-O agor siraon kaling syudad, dahil sa subrang reklamo it mga tawo laban sa kayainan

it mga taga-dili. Nuntan sinra ag maghalin kamo rili.”

¹⁴ Kada, ingpagtuan ni Lot kag mga sultero nak nakapamayadey sa ida mga anak nak rayaga ag nagsiling sida sa inra, “Maghanraey kamo ngasing! Rali-a! Mahalin kita dahil asiraoney it GINO-O kaling syudad.” Pero kabi ninra ay nagpapangintrimis yang si Lot, kada waya sinra gipati sa ida.

¹⁵ It katong nagpapanghudag-hudagey ay ingapura it kaling ruhang anghel sina Lot sa pagsiling, “Bati kamo! Tulinay, haliney kamo rili kaibahan kag imo asawa ag ruhang mga anak nak rayaga, agor indi kamo maumir sa parusa hali sa Sodoma.”

¹⁶ Ugaling ay nagruruyog-ruyog pa si Lot, kada sa kaluoy it GINO-O ay inggudor pa sinrang ap-at it kaling ruhang anghel paliwas sa syudad.

¹⁷ It katong asa liwasey sinra, nagsiling kag usang anghel. “Rayagan kamo, agor indi kamo mamatay. Ayang gador kamo gisauli o gitungon dili sa patag. Rayagan kamo hastang makaabot nak gador ruto sa baguntor, agor indi kamo maumir sa matatabo.”

¹⁸ Pero nagsabat si Lot, “Mga Gino-o, buko yangey ruto sa baguntor.

¹⁹ Naging maado kamo sa ako ag karako kag intro nabulig sa ako, kada rako kag ako pagpasalamat nak intro kami ingluwas. Pero kung maaari, nagpapangabay ako sa intro, abang yado ra katong baguntor. Sabaling indiey ako makaabot ruto ag maabutan ra gihapon kami it parusa ag ako ay mamatay gihapon.

²⁰ Inggwa raha-o sa uibabaw it usang maisot nak banwa, puyde ara nak ruto yangey kami mapagto agor buko masyarong yado. Ruto yangey kami hah! Maisot yang kato ag indi kami ruto mauno.”

²¹ Nagsabat kag anghel, “Hala, mapahinunor ako sa imo, ag indi nako gisiraon katong banwa nak imo gingsisiling.

²² Tulina, pagtoy kamo ruto dahil waya pa kami it mahihimo hastang waya pa kamo nakakaabot ruto.”

Kada tong huli, ingpangayanan katong banwa nak ingpagtuan nina Lot nak Zoar, nak kag gustong bisayahon ay “Maisot.”

Kag Pagkasira it Sodoma ag Gomora

²³ Nagsusubat pa yang kag adlaw pag-abot nina Lot sa Zoar.

²⁴ Pagkaabot ninra ruto, hingan pa yang gi-pauyana it GINO-O it mga nagbabagang bato, asupre ag kayado kag Sodoma ag Gomora.

²⁵ Ag ingsira it GINO-O kag tanang banwa sa patag sa tunga it mga baguntor, kaibahan kag mga tawo, mga hadop ag tanang mga nagtutubo ruto sa duta.

²⁶ Kag asawa ni Lot nak asa ida hulihan ay nagsauli ag sida ay naabutan it disgrasya. Kada sida ay naging tuyar sa haligi nak asin.

²⁷ It katong parehong adlaw mismo maaga pa, ay nagpagtoy si Abraham sa lugar kung hariin sida gipangabay sa GINO-O parti sa Sodoma.

²⁸ Nagmuyat sida sa ubos kung hariin kag Sodoma ag Gomora, ag kag patag. Imbes nak kag mga banwa kag ida nakita ay nakita nida

kag nagpapaibabaw nak karuramoy nak aso nak pay naghahalin sa usang marakong pugon.

²⁹ Imaw kali kag natabo kung paunong nakalibre sina Lot sa pagsira it Dios sa mga banwa nak asa patag, dahil waya gilimti it Dios kag ida sabat sa mga pangabay ni Abraham.

Kag Inghalanan it mga Moabnon ag mga Amonhon

³⁰ Pagkalipas it kato, nahadlok si Lot nak mag-istar sa Zoar, kada nagsaydo sinra it ida ruhang anak nak rayaga sa kabagunturan ag ruto sinra giistar sa usang kuyba.

³¹ Katong marugayey, kag maguyáng nak anak ni Lot ay nagsiling sa ida manghor, “Maguyangey si Tatay, ag waya it mga kayake rili nak mapangasawa sa ato, kada indi kita magkainggwa't anak.

³² Maado pa yanguhon nato si Tatay ag maubay kita sa ida, agor indi mawagit kag ato lahi.”

³³ Kada ingyango ngani ninra kag inra tatay katong gab-ing kato. Ag tong yangoy si Lot, waya nida namalayi nak inubayan sida it katong ida maguyáng nak anak. Ag waya ra nida namalayi kag paghalin it kali.

³⁴ Tong sumunor nak adlaw, nagsiling ray kag maguyáng sa ida manghor, “It gab-i ako kag nagubay kang tatay. Isag sa gab-i ay ayanguhon ray nato sida liwat, agor ikaw ray kag maubay sa ida tuyar sa ako inghimo, agor indi mawagit kag ato lahi.”

³⁵ Kada ingyango ray ngani ninra kag inra tatay tong gab-i nak kato. Ag it tong yangoy si Lot, waya ray nida namalayi nak ing-ubayan ray

sida it katong ida putong anak. Ag waya ra nida namalayi kag paghalin it kali.

³⁶ Dahil ruto, parehong nagsabak kaling ruhang anak nak kabade ni Lot sa ida.

³⁷ Kag maguyáng nak anak ni Lot ay nag-anak it kayake ag ida kato gingpangayanan nak Moab. Ag sida kag naging tatay it mga Moabnon ngasing.*

³⁸ Kag puto nak anak ni Lot ay nag-anak ra it kayake ag ida kato gingpangayanan nak Ben-ami. Ag sida kag naging tatay it mga Amonhon ngasing.†

20

Si Abraham ag si Abimelec nak Hari it mga Pilistinhon

¹ Ngasing, naghalin si Abraham kana Mamre, ag nagsaydo-saydo papagto sa disyerto it Negeb, pero bag-o mag-abot ruto ay nag-istar anay sida sa Gerar sa tunga it Kades ag Sur.*

² Ag ruto sa banwa it Gerar, kag pakilaya ray ni Abraham kang Sara nak ida asawa ay ida manghor, kada ingpabaoy si Sara it inra hari nak ingtatawag ninrang Abimelec.

---

* **19:37 19:37** Moabnon kag tawag sa mga inanak ni Moab it katong ingsuyat kaling libro. Tong huli sinra ay naging kaaway it mga inanak ni Isaac. † **19:38 19:38** Amonhon kag tawag sa mga inanak ni Ben-ami it katong ingsuyat kaling libro. Tong huli sinra ay naging kaaway it mga inanak ni Isaac * **20:1 20:1** Kaling Gerar ay lugar it mga Pilistinhon nak tong huli ay naging kaaway it mga inanak ni Israel.

³ Usang gab-i, nagbisaya kag Dios kang Abimelec sa parayan it pananamgo ag nagsiling, “Mamamatay ka, dahil kinang kabade nak si Sara nak imo ingbaoy ay inggway it asawa.”

⁴ Kumo waya pa nauulit ni Abimelec si Sara, nagsiling sida, “Gino-o, waya ako it sala, mapangmatay бага Ikaw it inosenting tawo?”

⁵ Di бага si Abraham nak gador kag nagsiling sa ako nak si Sara kuno ay ida manghor. Aber sida ra ay nagsiling nak si Abraham kuno ay ida maguyáng. Inghuman kali nako nak malimpyo kag ako kunsensya ag waya ako it sala.”

⁶ Ag nagsabat kag Dios sa ida, “Oho, ayam Nako nak malimpyo kag imo kunsensya, kada ngani waya Nako gituguti nak imo sida uliton agor indi ka makasala laban sa Ako.

⁷ Ngasing, ulian kinang kabade sa ida asawa dahil kag ida asawa ay usang propeta Nako. Ag sida kag mapangamuyo para sa imo, agor indi ikaw mamatay. Pero kung indi nimo sida ig-uli, ingpapaunahaney ka Nako it siling, mamamatay nak gador ka, pati kag tanan nimo nak pamilya ag sinakupan.”

⁸ Kada ngani, pagkaaga, nagbangon it aga pa si Abimelec ag gingpatawag nida kag tanang ida sinakupan, ag ing-uma katong ida napananamguhan. Ag sinra'y nagkahadlok.

⁹ Pagkatapos, gingpatawag ni Abimelec si Abraham, ag gingpangutana, “Ni-o kaling imo inghuman sa amo? Ni-o kag amo sala sa imo? Asing imo gingray-an kag ako gingharian it tuyar nak busong? Asing imo kali nahuman sa amo? Abang yain talaga kaling imo inghuman!”

10 Asi, ni-o kag imo pagkasador sa amo hay?”

11 Nagsabat si Abraham, “Kabi ngani nako ay wayang gador dili it di kahadlok sa Dios. Ag kabi nako, amasyon ninro ako pramas mabaoy ninro kag ako asawa.

12 Pero sa kamatuuran talaga sida ay ako manghor sa tatay, iba yang kag amo nanay, ag sida ay ako naging asawa.

13 Kada it katong gingsiling sa ako it Dios nak maghalin ako sa ako mga hali, agor magsaydo-saydo sa ibang mga lugar, gingtugon nako kang Sara nak aber hariin kami makaabot, kag ida isiling ay manghor nako sida.”

14 Pagkatapos it bisaya ninra, ging-uli ni Abimelec si Sara sa ida asawa nak si Abraham, ag gingtaw-an nida si Abraham it mga karnero ag baka, ag mga kayake ag kabade nak ulipon bilang danyos sa ida inghimo.

15 Ag nagsiling pa sida kang Abraham, “Hali kag ako duta, pili yang kung hariin gusto nimong mag-istar.”

16 Nagsiling ra sida kang Sara, “Ako ingtaw-an kag imo maguyáng it usang libong bilog nak pilak, bilang pamatuor sa atubangan it imo mga kaibahan ag tanang tawo, nak ikaw ay malimpyo gihapon, ag bilang danyos ra sa ako nahuman sa imo.”

17-18 Pagkatapos it kali, ingpangamuyuan ni Abraham sina Abimelec, dahil tuna ingbaoy ni Abimelec si Sara ay ingpatungon it GINO-O kag pagsabak it tanang kabade sa ida pamilya ag panimayay. Pagkapangamuyo ni Abraham ay gingpaado it Dios kag asawa ni Abimelec

ag tanang kabade sa ida panimayay sa inra pagtungon it pagsabak. Kada ngasing sinra ay nagkainggwa ray it abilidad nak magsabak.

21

Kag Pag-anak kang Isaac

¹ It katong masunor nak tuig si Sara ay ingpakamaado it GINO-O ag sida ay nagsabak kumporme sa ingpromisa it GINO-O.

² Ag sa panahon nak ingsiling it GINO-O, sida ay nag-anak it kayake kang Abraham, aber maguyangey sinra.

³ Ag kali ay ingpangayanan ni Abraham nak Isaac.*

⁴ Pagkalipas it wayong adlaw it pagkaanak kang Isaac ay ingtuli sida ni Abraham, kumporme sa sugo it Dios sa inra kasugtanan.

⁵ It katong si Isaac ay natawo, kag edad ni Abraham ay usang gatos (100) nak tuig.

⁶ Si Sara ay nagsiling, “Gingpaguya ako it Dios ag tanang tawo nak makakasador it tungor dili ay mapapaguya ra.†

⁷ Hamak ninro, sin-o kag masiling kang Abraham nak si Sara ay makakapasuso pa it anak nida! Pero nataw-an gihapon nako sida it anak aber sida ay maguyangey.”

---

* **21:3 21:3** Kag gustong bisayahon it Isaac ay “Napaguya Sida.”

† **21:6 21:6** Sa bisayang Hebreo kag pagmitlang it pangayan nak “Isaac” ay naambit sa pagbisaya nak “napaguya sida.” (Basaha ra kag Hen. 18:12-15.)

⁸ Nagrako si Isaac, ag it katong adlaw nak sida ay ging-utay, si Abraham ay nagta-o it usang rakong punsyon.

Kag Pagpahalín kana Hagar ag Ismael

⁹ Usang adlaw, nakita ni Sara nak ing-aagit-agit si Isaac ni Ismael nak anak ni Abraham kang Hagar nak Ehiptoanon.

¹⁰ Kada nagsiling si Sara kang Abraham, “Palayasa kinang kabading ulipon, pati kag ida anak, dahil indi puyding kag ida anak ay magpanubli ra kaibahan kag ako anak nak si Isaac.”

¹¹ Waya kali nagustuhe ni Abraham ag kali ay mabug-at sa ida buot, dahil si Ismael ay ida ra anak.

¹² Nagsiling kag Dios kang Abraham, “Aya gikalibog tungor sa imo anak ag sa ida nanay nak intro kabulig. Himu-a kag ingsiling sa imo ni Sara, dahil kang Isaac yang nak gador mahalín kag imo lahi nak maraya it imo pangayan.

¹³ Pero kaling imo anak sa intro kabulig ay magiging usang nasyon ra, dahil sida ay imo ra anak.”

¹⁴ Aga pa it katong masunor nak adlaw, ay ingtaw-an ni Abraham si Hagar it pagkaon ag tubi nak asa susudlan nak human sa anit it kambing ag kali ay ida ingsab-it sa ida abaga. Pagkatapos, ida'y ingpahalín si Hagar. Ag nagpalibot-libot sina Hagar ag Ismael sa mga mabatong mga bukir it Beerseba kung hariin ay bihira kag nag-iistar.

¹⁵ It katong marugayey naubusan sinra it tubi, ag si Ismael ay nagpangyuda nak pay

mamamatayey, kada ingbutang sida ni Hagar sa sinrong it usang maisot nak puno.

¹⁶ Ingibilin nida kag ida anak ruto ag nag-payado sida nak kag yado ay usang tira it pana, ag sida ay nag-ingkor ruto. Habang sida ay nag-iingkor, sida ay nagtitibaw ag napasiling, “Indi nako makaya nak makita kag ako anak nak mamatay.” Ag habang naka-ingkor ruto si Hagar nak nagpapangalisor, ay sige ra kag tibaw ni Ismael.

¹⁷ Narunggan it Dios kag pagtibaw ni Ismael, kada kag anghel it Dios ay nag-ayaba kang Hagar halin sa langit, “Hagar, ni-o kag imo problema? Aya gikalibog dahil narunggan it Dios kag tibaw it imo anak rutu-o.

¹⁸ Tulay, payungute kag imo anak ag pahilumon sida, dahil indi sida mamatay ag Ako sida ahumanon nak bantog nak nasyon.”

¹⁹ Pagkatapos ingpakita it Dios kang Hagar kag usang bal-ong, kada nagpagto sida ag ingpuno nida it tubi kag ida susudlan, ag ingpainom nida si Ismael. Pagkainom ni Ismael, kali ay naulian.

²⁰⁻²¹ Ingbantayan sida it GINO-O ag sida ay nagrako ruto sa kabukiran it Paran. Ag sida ay naging maayo nak mamamana. Ingpaasawa sida it ida nanay sa usang kabade nak taga-Ehipto.

Kag Kasugtanan nina Abraham ag ni Abimelec nak Hari it mga Pilistinhon

²² It katong panahon it pagpalayas ni Abraham kana Hagar ag Ismael, si Abimelec ag si Picol nak pinuno it mga sundalo it Gerar ay nagbisita kang Abraham, ag nagsiling, “Ako namalayan

nak ikaw ay ingpapaka-maado it Dios sa tanang imo inghuhuman,

²³ kada magsumpa ka sa ako sa atubangan it Dios, nak indi nimo ako gilukuhon pati kag ako mga anak ag ako lahi. Maado kag ako pagtratar sa imo, kada magsumpa ka nak atrataron ra nimo kami it maado, ag imaw ra kag mga tawo nak ako nasasakupan hali sa duta nak imo ra ing-iistaran.”

²⁴ Nagsabat si Abraham, “Hala, masumpa ako.”

²⁵ Pero nagreklamo si Abraham kang Abimelec tungor sa usang bal-ong nak ging-agaw sa ida it mga suguon ni Abimelec.

²⁶ Nagsabat si Abimelec, “Waya ako nakakasador kung sin-o sa inra kag naghimo it kato. Ngasing yang nimo kali giumaan sa ako, kada ngasing yang kali nako narunggi!”

²⁷ Pagkatapos, nagbaoy si Abraham it mga karnero ag baka, ag kali ay ida gingta-o kang Abimelec ag sinra ay nagkasugtananey sa inra binisayahan.

²⁸ Nagpili ra si Abraham it pitong rumayagang karnero ag kali ay ida ingbuyag.

²⁹ Si Abimelec ay nagpangutana sa ida, “Asing imo kali ingbuyag? Ni-o kag gustong bisayahon it kali?”

³⁰ Sabat ni Abraham, “Batuna kaling pitong rumayagang karnero, ag sa imo pagbaton, imaw kali kag nagpapamatuor nak ako kag nagkutkot it kaling bal-ong nak kali.”

³¹ Kada ingpangayanan ninra katong lugar nak Beerseba‡ kung hariin kag bal-ong nak kato, dahil sinrang ruha ay ruto nagkasugot sa inra sinumpaanan.

³² Pagkatapos ninrang magpanumpa sa usa'g-usa, si Abimelec ag si Picol ay nagpauliey sa Gerar nak imaw kag banwang ing-iistaran it hari it mga Pilistinhon.

³³ Pagkahalin ninra, nagtanom si Abraham sa Beerseba it usang Sampaloc, ag nagdayaw sida sa GINO-O nak Dios nak Waya't Katapusan.

³⁴ Ag si Abraham ay nagpadayon sa pag-istar sa lugar it mga Pilistinhon sa suyor it mahabang panahon.

22

Kag Pagsugo it Dios kang Abraham nak Ihalar si Isaac

¹ Pagkatabo it mga bagay nak kali, ingpur-bahan it Dios si Abraham, ag ingtawag sida, “Abraham!”

Nagsabat si Abraham, “GINO-O, hali ako.”

² Ag nagsiling kag Dios, “Nuntan kag imo bugtong ag kapupalanggang anak nak si Isaac sa Moraya ag ruto sa usang bukir nak ako itudlo sa imo, imo sida amasyon ag asunugon bilang halar nimo sa Ako.”

³ Kada, aga pa it katong masunor nak adlaw, nagbangoney si Abraham ag nagputpot sida it mga rabok para sa paghalar, bag-o ida kali

---

‡ **21:31 21:31** Kag gustong bisayahon it Beerseba ay “Bal-ong kung hariin sinra nagpanumpa sa usa'g-usa.”

ingkarga sa asno. Ingnunot nida kag ida anak nak si Isaac ag imaw ra kag ida ruhang suguon ag nagpanawey sinra papagto sa bukir nak ingsiling sa ida it Dios.

⁴ Sa pangtatlong adlaw it inra pagbaktas, nakita nida kag lugar nak Moraya sa unhan.

⁵ Bag-o nagtukar sinra ruto sa bukir nak kato, nagsiling si Abraham sa ida ruhang suguon, “Rili yang anay kamo ag kaling asno. Ako ag kaling ako anak ay matukar agor madayaw sa GINO-O, mabalik yang ugaling kami rili.”

⁶ Ingbaoy ni Abraham kag rabok ag gingpapas-an kang Isaac, ag sida kag nagraya it kutsilyo ag gamit sa paghaling ag nagpadayon sinrang ruha.

⁷ Marugay-rugay nagsiling si Isaac sa ida tatay, “Tay?”

Ag nagsabat si Abraham, “Ni-o, To?”

Nagpangutana si Isaac, “Inggwa kita it rabok ag gamit sa paghaling, pero hariin kag karnero nak ato ihalar?”

⁸ Nagsabat si Abraham, “Anak, kag Dios ay imaw it mata-o sa ato it karnero nak ihalar.” Ag nagpadayon ray sinrang ruha.

⁹ It katong makaabot sinra sa lugar nak ingtudlo sa ida it Dios, nagsug-on-sug-on si Abraham it bato nak altar ag ida ingkamada kag rabok sa ibabaw it kato. Ida anay ingpahigra ag inggapos kag ida anak nak si Isaac tuyar sa hadop nak amatyon bilang inughalar, ag sida ay ingbutang sa ibabaw it mga rabok nak nakapatong sa altar.

¹⁰ Pagkatapos ay ingbaoy nida kag kutsilyo pramas amatyoney tan-a nida kag ida anak,

¹¹ pero ing-ayaba sida it anghel it GINO-O halin sa langit sa pagsiling, “Abraham, Abraham!”

Nagsabat sida, “Hali ako GINO-O.”

¹² Nagsiling kag anghel, “Aya gimatya kinang imo anak! Ag ayang gador sida giunha! Napamatuuraney nimo nak inggwa ikaw it kahadlok sa Dios ag hanra ikaw nak magsunor sa Ida, dahil waya nimo giinakan kag imo bugtong nak anak.”

¹³ Pagkabisaya it anghel, nakita ni Abraham kag usang kayake nak karnero nak nagsangit kag sungay sa kalikutan ruto, ag ida kato ingpagtuan ag ingbaoy. Imaw kali kag ida ingsubli nak ingmatay ag ingsunog bilang inughalar sa altar, imbes nak ida anak.

¹⁴ Ngani, ingpangayanan ni Abraham katong lugar nak “Kag GINO-O Kag Nag-aaman.” Ag hastang sa huli ay nagsisiling gihapon kag mga tawo nak “Sa bukir it GINO-O kag inughalar ay Ida ing-aaman.”

¹⁵ Nag-ayaba liwat kag anghel it GINO-O kang Abraham halin sa langit,

¹⁶⁻¹⁷ ag nagsiling, “Siling it GINO-O, ‘Nagsumpa Ako sa Ako Pagiging Dios, nak Ako ka apaka-maaduhon dahil nagsunor ikaw sa Ako sugo ag waya nimo giinakan kag imo bugtong nak anak. Aparamuon Nako kag imo mga inanak, tuyar sa ramo it mga bituon sa langit ag tuyar sa ramo it baybay. Ag inra masasakop kag mga banwa it inra mga kaaway.

¹⁸ Ag sa parayan it imo mga inanak kag tanang katawuhan sa mga nasyon ay makakabaton it pagpakamaado, dahil sa imo pagsunor sa Ako.’”

¹⁹ Ag sina Abraham ay nagbalik ruto sa ida ruhang suguon ag nagpauliey sinra sa Beerseba kung hariin sinra giistar it marugay.

Kag mga Inanak ni Nahor

²⁰ Tong huli, inggwa it nagsiling kang Abraham nak kag ida manghor nak si Nahor ruto sa Padan-aram ay nagkainggwa it mga anak kang Milca.

²¹ Kag panganay ay si Uz, masunor ay si Buz, ag masunor ray ay si Kemuel nak tatay ni Aram.

²² Kag masunor kang Kemuel ay si Cesed, ag masunor ray ay si Hazo, si Pildas, si Jidlap ag si Betuel.

²³ Si Betuel ay imaw kag tatay ni Rebeca. Imaw kali kag wayong mga anak ni Nahor kang Milca.

²⁴ Inggwa ra si Nahor it ibang asawa nak si Reuma ag kag ida mga anak ay sina Teba, Gaham, Tahas, ag Maaca.

23

Namatay si Sara ag Nagbakay si Abraham it Yuyubngan

¹ Nag-abot si Sara sa edad nak syento beyntey-syete (127) anyos,

² ag sida ay namatay sa Kiriyat-arba, tong huli ay naging Hebron* sa lugar it Canaan. Nagsuyor si Abraham kung hariin ingraramayan si Sara ag sida ay nagpanambitan sa ida rakong kalisor.

³ Nagliwas anay si Abraham ag nagpayungot sida sa mga Hetanhon nak nagtitipon mayungot sa pwertahan pasuyor sa banwa.

---

* **23:2 23:2** Kag Hebron kag nakakasakop it duta ni Mamre.

⁴ Ag nagsiling si Abraham sa inra, “Buko talaga ako taga-rili, pero hali ako giiistar. Puyde baga ako magbakay it duta dili sa inro para yuyubngan, agor maiyubong nako kag ako asawa nak namatay.”

⁵⁻⁶ Nagsabat kag mga Hetanhon, “Gino-o, ikaw ay amo ingkikilaya nak tuyar sa usang pinuno namo. Libre ikaw nak magpili aber sa pinakamaado nak pantyon namo. Waya sa amo it mainak o mapiga sa imo sa pagyubong it imo minatay.”

⁷ Nagtinrog ag nagsuong si Abraham sa inra atubangan,

⁸ ag nagsiling sida, “Kung masugot kamo nak ako iyubong kag ako asawa, runggi anay ninro kag ako pangabay. Silingga anay si Epron nak anak ni Zohar,

⁹ nak kung puyde ay ibaligya nida sa ako kag kuyba it Macpela nak asa guryunan it ida duta. Silingga baga sida nak hanra akong magbadar it ida presyo, ag kamo kag matestigo nak ako kato ingbabakay para maging yuyubngan namo.”

¹⁰ Ngasing, kaling si Epron ay usa sa mga maguyang nak Hetanhon nak nag-iingkor ra ruto, kada nagsabat sida kang Abraham ag ida ingparungog sa tanan.

¹¹ “Gino-o, bad-ey yangey gibadari kato. Gamita yang katong kuyba nak yuyubngan pati katong duta. Hali ngasing kaling mga kasi-manwa nako nak matestigo nak ingpapagamit nako kato sa imo, agor maiyubongey nimo kag imo minatay.”

12 Nagsuong liwat si Abraham sa atubangan ninra

13 ag nagsabat kang Epron, ag ida ingparungog sa tanan, “Kung talagang gusto nimo nak magamit nako katong duta, runggi anay ako. Kag ako gusto ay baligyaan yangey kato sa ako. Hanra akong magbadar it aber pila kag imo presyo, agor inggwa ako it ayubngan it ako minatay.”

14 Nagsabat si Epron kang Abraham,

15 “Gino-o, ako it runggi. Makasugtanan kita dahil kita ay mag-amigo. Kag balor it kaling duta ay kwatro syentos (400) nak bilog it pilak yang. Hala, puyde nimong iyubong kag imo minatay ruto.”

16 Kada nagkasugot sinra sa atubangan it mga tawo. Kumporme sa presyo it mga negosyante it katong inra kapanahunan, nagkilo si Abraham it balor it kwatro syentos (400) nak pilak, nak imaw kag ingsiling ni Epron nak presyo it kato sa atubangan it mga Hetanhon.

17 Kada, katong duta ni Epron sa Macpela, nak nakaatubang sa subatan it duta ni Mamre, pati kag kuyba ag kaumir kag mga kahoy sa palibot,

18 sa atubangan it mga maguyang nak Hetanhon ay napapagto kang Abraham.

19 Pagkatapos it kali, ingyubongey ni Abraham si Sara sa kuyba sa duta it Macpela, mayungot kana Mamre sa Canaan.

20 Ag katong parsela it duta nak nasasakupan it kuyba nak ida ingbakay sa mga Hetanhon ay naging kang Abraham nak imaw kag ida naging yuyubngan.

24

Kag Paghanap it Magiging Asawa ni Isaac

¹ Ngasing, abang guyangey si Abraham ag ingpakamaado sida it GINO-O sa tanang ida inghuman.

² Usang adlaw, nagsiling sida sa ida usang suguon nak maguyangey nak imaw kag ida ingsasaligan ag imaw ra it manugpasulit it ida tanang ari-arian, “Butangan kag imo damot sa ako pa-a

³ ag magsumpa ka sa atubangan it GINO-O, nak imaw kag DIOS it langit ag duta, nak indi ikaw magpili it rayaga nak Canaanhon dili sa ato ing-iistaran nak ipaasawa sa ako anak nak si Isaac.

⁴ Pagto ruto sa Padan-aram nak lugar nak ako inghalinan, ag ruto ikaw mabaoy it rayaga sa ako kahalihan.”

⁵ Nagpangutana kag suguon sa ida amo nak si Abraham, “Nong, kung indi magnunot papali rili kag rayaga nak ako mapipili. Apapagtuon yangey baga nako si Isaac ruto sa imo inghalinan?”

⁶ Nagsabat si Abraham, “Ayang gador gipapagtu-a kag ako anak ruto!

⁷ Kag GINO-O, nak DIOS sa langit, nak imaw kag nagpahalin sa ako ruto sa banwa it ako mga hali kung hariin ako natawo, ay sida ra kag Dios nak nagpromisa sa ako nak ita-o sa ako mga inanak kag duta nak kali. Nagpapati ako nak Sida kag maparaya it anghel nak mauna sa imo ruto agor makakabaoy ka it asawa para sa ako anak.

⁸ Pag indi magnunot sa imo kag rayaga nak imo mapipili, ay librey ikaw sa imo pagsumpa sa ako. Basta aya yang nak gador gipapagtu-a si Isaac ruto.”

⁹ Kada gingbutang it katong suguon kag ida damot sa pa-a ni Abraham ag nagsumpa nak masunor sida sa sugo it ida amo.

¹⁰ Pagkatapos, inghanra it katong suguon kag sampuyong kamelyo it ida amo ag ingkarga nida kag mga pinili nak mga mamahayong regalo. Ag nagginaney sida, kanunot kag iba pang mga suguon papagto sa banwa ni Nahor nak manghor ni Abraham, ruto sa lugar it Padan-aram sa Mesopotamya.

¹¹ Pagkalipas it pilang adlaw ay nag-abot sinra ruto sa liwas it banwa ni Nahor, ruto sa inggwa it bal-ong. Haponey it kato ag imaw kag oras it inugsag-ob it mga kabade it banwa. Ingpayuhor ninra ruto kag mga kamelyo sa mayungot it bal-ong ag nagpahuway sinra.

¹² Nagpangamuyo kag suguon, “GINO-O, nak DIOS it ako Amo nak si Abraham, buligi ako nak matuman nako kag sugo it ako Amo, ag kabay pa nak ipakita Nimo kag imo kaaduhan sa ako Amo.

¹³ Hali ako ngasing sa mayungot it bal-ong, ag nakikita nako kag mga rayaga nak nagpapayungotey halin sa banwa, agor masag-ob.

¹⁴ Kabay pa nak kag rayaga nak ako asilinggon nak ‘Painuma anay baga ako,’ ag magsabat nak, ‘Oho Tang, inomey! Ag ako ra apainumon kag imo mga kamelyo,’ ay imaw sida kag Imo ingpili para sa Imo suguon nak si Isaac. Parayan dili

makikilaya nako nak Imo ingpakita kag Imo kaaduhan sa ako Amo.”

¹⁵ Waya pa nida natatapos kag ida pagpangamuyo, ay nag-abot kag usang rayaga nak inggwa't pas-an nak gining. Kali ay si Rebeca nak anak ni Betuel, nak putong anak nak kayake ni Milca ag ni Nahor. Kaling si Nahor ay imaw kag manghor ni Abraham.

¹⁶ Si Rebeca ay abang ganda gimuyatan, pino gihiwas, ag birhen pa. Nag-us-os si Rebeca ruto sa di bal-ong ag gingpuno nida katong ida gining ag nagpaibabaw ray.

¹⁷ Pagkakita it tong suguon nak pabalikkey si Rebeca, nagrali-rali sida it payungot sa ida ag nagsiling, “Puyding mag-inom anay sa imo gining?”

¹⁸ Nagsabat sida, “Sige Tang, inomey.” Ag ida ingpahilig katong gining nak pas-an nida sa ida abaga, ag nag-inom kag suguon.

¹⁹ Pagkainom it katong suguon, nagsiling pa si Rebeca, “Apainumon ra nako kag imo mga kamelyo hastang mabaoy kag inra uhaw.”

²⁰ Kada nagrali-rali sida it paghuwar it tubi sa painuman it mga hadop ag pabalik-balik sida sa pagsag-ob sa bal-ong hastang ingsawaan kag mga kamelyo sa pag-inom.

²¹ Habang ingpapainom ni Rebeca kag mga kamelyo, kag suguon ay nagmamasir sa ida, ag ida ing-iisip kung imawey kato kag sabat it GINO-O sa ida pagpangamuyo nak makakita it magiging asawa ni Isaac.

²² Pagkatapos it inom it mga kamelyo, ingbaoy it suguon kag ida raya nak purong buyawan

nak tagikaw, ag ruhang purong buyawan ra nak punseras nak karinamoy, ag ida ingta-o kang Rebeca.

²³ Ag nagpangutana kag suguon, “Kanin-o ikaw anak? Puyde baga kaming magdayon sa bayay it imo tatay?”

²⁴ Nagsabat si Rebeca, “Kag ako tatay ay si Betuel nak anak ni Milca kang Nahor.

²⁵ Ag oho, puyde kamo nak magdayon sa amo. Ag inggwa ra kami it kumpay ag upa, ag lugar para sa imo mga kamelyo.”

²⁶ Pagkarungog nida it kali, nagsuong sida ag nagdayaw sa GINO-O

²⁷ sa pagsiling, “Dayawon Ikaw, GINO-O, nak Dios it ako Amo nak si Abraham, nak waya gikalimot sa Imo promisa, ag Imo ingpakita kag Imo kaaduhan ag katutom sa ako Amo. Dayawon ra Ikaw, GINO-O, nak ako ay ingraya Nimo sa nak raan sa bayay it hali it ako Amo.”

²⁸ Ag nagrayagan si Rebeca papauli sa inra ag sinra ay ida ingsilingan tungor sa natabo.

²⁹ Si Rebeca ay inggwa it maguyáng nak kayake nak kag ngayan ay si Laban.

³⁰ Pagkakita nida it kaling buyawan nak tagikaw ag mga punseras nak suksok ni Rebeca, ag pagkarungog nida it bisaya ni Rebeca tungor sa ingsiling it katong tawo nak nagta-o sa ida, ay nagrayagan si Laban papagto sa bal-ong. Ruto nida nakita kag suguon ni Abraham nak nagtit-inrog sa yudo it inra mga kamelyo mayungot sa bal-ong. Ag nagpayungot sida sa ida

³¹ ag nagsiling, “Maley kamo nak mga kinaluyan it GINO-O. Asing dili kamo sa liwas? Kitay

kamo sa amo. Inggwa ako it lugar nak inghanra para sa inro ag sa inro ra mga kamelyo.”

³² Kada, nagnunot sinra kang Laban, ag pag-abot ninra sa bayay ingpadiskarga ni Laban kag mga karga it kamelyo ag ingpakaon kaling mga hadop it kumpay ag upa. Pagkatapos ay ingtawan nida katong suguon ag ida mga kaibanan it tubi nak panghinaw sa inra mga siki.

³³ Ingpasuyor sinra ni Laban ag ingpatahawan it pagkaon, pero nagsiling kag suguon, “Indi anay kami magkaon hastang waya pa nako nasisiling kung asing nagpaali kami.”

Nagsabat si Laban, “Ay hala, silingganey.”

³⁴ Kada, nagsiling sida, “Ako ay suguon ni Abraham.

³⁵ Ingpakamaado nak gador it GINO-O kag ako Amo ag sida ay nag-uswag. Ingtaw-an sida it GINO-O it maramo nak mga karnero, mga baka, mga asno, mga kamelyo, mga suguon nak kayake ag kabade, ag maramong pilak ag buyawan.

³⁶ Si Sara nak asawa it ako Amo ay nag-anak it usang kayake kang Abraham aber sida ay maguyangey, ag imaw kato kag nagpanubli it tanang ida manggar.

³⁷ “Ingpasumpa ako it ako Amo nak indi ako magpili it rayaga nak ipaasawa sa ida anak sa mga taga-Canaan kung hariin sida giiistar.

³⁸ Kada ingpapali ako nida sa inro nak ida kahalihan agor mapili it asawa para sa ida anak.

³⁹ “Siling nako sa ako Amo, ‘Pauno kung indi sida magnunot sa ako?’

⁴⁰ “Ag nagsabat sida, ‘Kag GINO-O nak ako ingsusunor ay imaw it maparaya it Ida anghel

nak manunot sa imo, ag mabulig sa imo sa pagpili it rayaga nak halin sa ako kahalihan, nak ipaasawa sa ako anak.

⁴¹ Pag-abot nimo sa ako mga hali ag kung indi sinra magsugot nak panunton kinang rayaga sa imo, librey ikaw sa imo ingsumpaan sa ako.'

⁴² "It kuman pag-abot nako sa bal-ong, nag-pangamuyo ako sa ako sarili yang it tuyar kali, 'GINO-O, nak Dios it ako Amo nak si Abraham, kabay pang buligan ako nimo sa ako obligasyon sa ako Amo.

⁴³ Hali ako ngasing sa bal-ong, ag kabay pa nak kag rayaga nak ako asilinggon nak, "Painuma anay baga ako,"

⁴⁴ ag magsabat nak, "Sige, inomey, ag apainumon ra nako kag imo mga kamelyo," ay imawey kali kag rayaga nak gingpili it GINO-O para sa anak it ako Amo.'

⁴⁵ "Bag-o ako makatapos it ako pangamuyo, si Rebeca ay nag-abot nak pas-an kag ida gining, ag nag-us-os sa di bal-ong agor magsag-ob. Siling nako sa ida, 'Puyding mag-inom anay?'

⁴⁶ Sa nak raan ingpahilig nida kag ida pas-an nak gining ag nagsiling, 'Inomey! Ag ako ra apainumon kag imo mga kamelyo.' Kada nag-inom ako ag pagkatapos ida ray ingpainom kag amo mga kamelyo.

⁴⁷ "Ag nagpangutana ako sa ida, 'Kanin-o ikaw anak?' Sabat nida, 'Kag ako tatay ay si Betuel nak anak ni Nahor kang Milca.' Kada ingbutangan nako it tagikaw kag ida ilong ag ingsuksukan it ruhang punseras kag ida mga damot.

48 Masunor nagsuong ako ag nagdayaw sa GINO-O. Nagpasalamat ako sa GINO-O, kag Dios it ako Amo, nak imaw kag nagraya sa ako sa nak raan sa bayay it ida manghor. Ag dili nako nakita kag apo nak rayaga it ida manghor nak magiging asawa it anak it ako Amo.

49 “Ngasing, gusto nakong maayaman kung inro ipakita kag inro kaaduhan ag katutom sa ako Amo ag masugot kamo nak kaling inro rayaga ay mapangasawa it ida anak. Umaan sa ako kung masugot kamo o indi. Agor kung indi, makakadesisyon ako kung ni-o kag ako mahihimo.”

50 Nagsabat sina Laban ag Betuel, “Napati kami nak kali ay kabubut-on it GINO-O, kada indi ka namo mapaindian.

51 Hali si Rebeca sa imo atubangan, puydey nimo sidang inunot. Sugot kami nak sida ay magiging asawa it anak it imo Amo, kumporme sa kabubut-on it GINO-O.”

52 Pagkarungog it kaling suguon ni Abraham sa inra ingsabat, nagyuhor sida ag nagpasalamat sa atubangan it GINO-O.

53 Ag ingpangliwas pa nida kag iba pang mga alahas nak pilak ag buyawan, ag mga mamahayong baro ag ingta-o kang Rebeca bilang payapot. Ida ra ingtaw-an it mga mamahayong regalo kag maguyáng ni Rebeca nak si Laban ag kag inra nanay.

54 Pagkatapos it kali kag suguon ag kag ida mga kaibahan ay nagkinaoney ag nag-ininomey. Ruto ra sinra gigkatuyog.

Pagkaaga, pagkabati ninra, katong suguon ay nagpamuhoney, “Mapauliey kami sa ako Amo.”

⁵⁵ Pero nagpangabay kag maguyáng ni Rebeca nak si Laban ag kag ida nanay, “Ahawiran anay namo kamo aber mga sampuyong adlaw yang, ag pagkatapos inunotey ninro sida.”

⁵⁶ Pero nagsiling kag suguon, “Bad-ey ra ako ninro giparugaya rili dahil ingpakamaadoy it GINO-O kag ako ingpaali. Sugtey ako ninro nak makapauli sa ako Amo kanunot kaling inro rayaga.”

⁵⁷ Nagsiling sinra, “Atawagon nato katong rayaga ag sida nato it apangutan-on.”

⁵⁸ Ingtawag ngani ninra si Rebeca ag ingpangutana, “Gustoy baga nimo nak magnunot ngasing diling tawo?”

Nagsabat si Rebeca, “Oho, manunotey ako ngasing.”

⁵⁹ Kada ingsugtan yangey ninra si Rebeca, pati kag ida kabulig nak si Debora nak imaw kag nag-alaga sa ida tuna pagka-maisot, nak magnunot sa suguon ni Abraham ag sa ida mga kaibahan.

⁶⁰ Nagpamuhon sa inrang tanan si Rebeca ag gingbendisyunan ninra sida it tuyar kali, “Kabay pa Ne nak ikaw ay maging nanay it linibo nak inanak, ag kabay pa nak sinra ay magraog sa inra mga kaaway!”

⁶¹ Nagliwas sina Rebeca pati kag ida mga kabading kabulig ag nagsakay sa mga kamelyo, ag pagkatapos ay nagsunorey sinra sa suguon nak nagbaoy sa ida. Tuyar kali kag pagraya it suguon kang Rebeca, ag naghalikey sinra.

⁶² Myentras, tungor kang Isaac, sida ay nag-iistar ruto sa lugar it Negeb. Halin ruto sida ay nagpagto anay sa lugar it Beer-lahay-roy, ag pagkatapos nagpauli sa inra.

⁶³ Usang adlaw, waya narugay pagkatapos it ida pagpauli, nagpamasyar si Isaac sa bukir agor magpangamuyo. Haponey kato, ag pagmuyat nida, nakita nida nak inggwa't paabuton nak mga kamelyo.

⁶⁴ Pagkakita ni Rebeca kang Isaac, ay nagpilhig sida sa ida kamelyo,

⁶⁵ ag nagpayungot ag nagpangutana sida sa suguon, "Sin-o kinang kayake nak nagpapanaw pasapoy sa ato?"

Nagsabat kag suguon, "Imaw kina kag anak it ako Amo," kada gingtabunan ni Rebeca kag ida uda it bilo.

⁶⁶ Pag-abot it suguon kang Isaac, ingsiling nida kag tanang natabo ag ida mga inghuman.

⁶⁷ Pagkatapos, gingnunot ni Isaac si Rebeca nak ida kumangkon sa pakaisa, sa tolda it ida nanay ag ingbaton sida bilang ida asawa. Ingpalangga nida si Rebeca ag nabaoy kag ida kalisor para sa ida nanay.

25

KAG MGA INANAK NI ABRAHAM

¹ Nag-asawa liwat si Abraham, ag kag ida pangruhang asawa ay si Ketura.

² Kag mga anak nak kayake nida kang Abraham ay sina Zimran, Joksan, Medan, Midian, Isbak ag Sua.

³ Si Joksan nak imaw kag pangruhang anak ni Abraham kang Ketura ay naging tatay it ruhang anak nak kayake nak sina Seba ag Dedan. Ag kag mga inanak ni Dedan ay imaw kag mga lahi nak Asurnon, Letusnon ag Leumnon.

⁴ Si Midian nak imaw kag pang-ap-at nak anak ni Abraham kang Ketura ay naging tatay it mga anak nak kayake nak sina Epa, Eper, Hanoc, Abida ag Eldaa. Kali tanan ay mga inanak ni Abraham kang Ketura.

⁵ Kang Isaac gipapanublian ni Abraham kag tanang ida ari-arian,

⁶ pero bag-o sida mamatay ay ingtaw-an ra nida it mga regalo kag iba pang mga anak nida sa ida ibang mga asawa. Ag sinra ay ingpapayado nida kang Isaac ag ingpapagto sa mga bukir sa subatan.

Kag Pagkamatay ni Abraham ag Pagyubong sa Ida

⁷⁻⁸ Nag-abot si Abraham sa edad nak usang gatos ag sitentay-singko (175) nak tuig ag namatay sida sa ida kaguyangon, ag nagpahuwayey kapisan kag ida giniklanan.

⁹⁻¹⁰ Sa Isaac ag Ismael nak ida mga anak kag nagpatigayon ag nagpayubong sa inra tatay ruto sa kuyba sa duta it Macpela, nak nakaatubang sa subatan it duta ni Mamre. Kato ay asa duta nak nabakay ni Abraham kang Epron nak anak ni Zohar nak Hetanhon. Sida ay ingyubong ruto katupar it ida asawa nak si Sara.

¹¹ Pagkamatay ni Abraham, padayon nak ingpakamaado it Dios si Isaac nak ida anak ag rutoy sida giistar sa Beer-lahay-roy.

SI ISMAEL

Kag mga Inanak ni Ismael nak Naging Ismaelinhon

¹² Imaw kali kag mga inanak ni Abraham kang Ismael nak ida anak kang Hagar nak Ehiptohanong kabulig ni Sara.

¹³ Kag mga anak nak kayake ni Ismael, tuna sa maguyang ay si Nebayot, sumunor si Kedar, si Adbeel, si Mibsam,

¹⁴ si Misma, si Duma, si Masa,

¹⁵ si Hadad, si Tema, si Jetur, si Napis ag si Kedema.

¹⁶ Dose tanan kag mga anak nak kayake ni Ismael, ag bawat usa sa inra ay naging pinuno it inra sariling lahi nak nag-istar sa mga tolda ag sa inra sariling mga banwa.

¹⁷ Nag-abot si Ismael sa edad nak usang gatos ag treyntay-syete (137) nak tuig bag-o sida namatay ag nagpahuwayey kapisan kag ida ginikanan.

¹⁸ Kag mga banwa it mga inanak ni Ismael ay asa tunga it Havila ag Sur nak hampig sa subatan it Ehipto papagto sa Asirya. Buyag ag laban sinra sa tanang inra kahalihan.

SI ISAAC AG SI JACOB

Kag Pag-anak kana Esau ag Jacob

¹⁹ Imaw kali kag istorya it mga inanak ni Isaac nak anak ni Abraham.

²⁰ Kwarantna kag edad (40) ni Isaac it katong ida mapangasawa si Rebeca nak anak it ida pakaisa nak si Betuel. Ag si Rebeca ay manghor ni Laban. Sinra ay mga Aramnon sa Padan-aram.

21 Dahil si Rebeca ay indi magkaanak, nagpangamuyo si Isaac sa GINO-O para sa ida asawa. Ag ingsabat it GINO-O kag ida pangamuyo, kada nagsabak si Rebeca.

22 Katong sida ay sabakey, kag ida mga anak sa suyor it ida bituka ay nagsisiog-siugan, kada napasiling sida, “Kung tuyar yang ra kali it hirap kag ako pagsabak, asing kinahangyan pang mabuhi ako?”

23 Kada, nagpangutana sida sa GINO-O ag kag sabat it GINO-O sa ida ay, “Kinang asa imo bituka ay kapid, ag sinra ay magiging ruhang nasyon. Kag inra lahi ay mabuyag sa usa'g-usa. Ag sinra ay magiging magkalaban pa, ugaling magiging mas makusog kag usa kisa sa usa. Ngani, kag maguyáng kag maserbisyo sa manghor.”

24 Nag-abot kag panahon nak si Rebeca ay nagpasyapo, ag matuor nak kapid kag ida ging-anak.

25 Pagpuslot it maguyáng, kali ay mapuya ag puno it bayukag kag ida yawas, kada ingpangayanan sida nak Esau.*

26 Masunor, pumuslot ray kag ida manghor ag kag ida damot ay nakahudot sa buoy it ida maguyáng, kada ingpangayanan sida nak Jacob† nak kag gustong bisayahon ay “Manluluko.”

---

* 25:25 25:25 Sa bisayang Hebreo kag pagmitlang it pangayan nak “Esau” ay naambit sa pagbisaya nak “bayukagon.” † 25:26 25:26 Sa bisayang Hebreo kag pagmitlang it pangayan nak “Jacob” ay naambit sa ruhang bisaya nak “buoy” ag “manluluko.”

Saisentang (60) tuig kag edad ni Isaac it katong kag kapir ay ing-anak ni Rebeca.

Kag Pagbaligya ni Esau it Ida Pagkamaguyáng

²⁷ It katong sinra ay maragkoey si Esau ay naging maayong mangangadam ag sida ay layas. Pero si Jacob ay mahipos nak tawo ag permi yang nak sa bayay.

²⁸ Kag palangga ni Isaac ay si Esau, dahil abang gusto nida kag suya nak karne it mga ilahas nak ida nararakop sa pagpangadam. Pero kag palangga ni Rebeca ay si Jacob.

²⁹ Usang adlaw si Jacob ay nagyuyuto it karne nak ingyus-ugan it tahuri. Nag-abot si Esau nak abang gutom halin sa pagpangadam sa bukir.

³⁰ Nagpayungot sida kang Jacob ag nagsiling, “Aroy, abang gutomey nako! Taw-e baga ako it kinang imo mapuyang ingyuyuto.” Kada tuna it kato si Esau ay ingtaw-an it palayaw nak Edom nak kag gustong bisayahon ay “Mapuya.”[‡]

³¹ Pero nagsabat si Jacob, “O sige, ataw-an ka nako it kali, pero taw-an anay sa ako kag imo pagka-maguyáng.”

³² Nagsabat si Esau, “Mamamatayey ra ako sa gutom, kada ni-o pa kag puyos it ako pagka-maguyáng? Hala, imoy!”

³³ Nagsiling ray si Jacob, “Sumpa anay sa ako!”

Kada, nagsumpa ngani si Esau kang Jacob ag ida ingbaydo kag ida pagka-maguyáng sa mapuyang ingyuto ni Jacob.

³⁴ Pagkatapos, ingtahawan ni Jacob si Esau it tinapay ag katong ida ingyuto nak karne nak di

[‡] **25:30 25:30** Basaha ra sa Hen. 14:6; 32:3.

yus-og nak tahuri. Nagkaon ag nag-inom sida ag pagkatapos ay nagpanawey. Tuyar kato kag ida pagbaliwaya sa ida pagka-maguyáng.

26

Nag-istar si Isaac sa Gerar

¹ Ngasing, nagkainggwa liwat sa Canaan it tigkagutom. Kali ay iba ruto sa nakarayan nak tigkagutom it katong nabubuhi pa si Abraham. Kada nagpagto sina Isaac sa lugar nina Abimelec nak hari it mga Pilistinhon sa banwa it Gerar.

² Tuyar kali kag natabo, dahil bag-o nagpagto si Isaac ruto ay nagpakitaey kag GINO-O sa ida ag nagsiling nak, “Badaey gipagto sa Ehipto. Ruto yang ikaw sa lugar nak Ako itudlo sa imo.

³ Ruto yang anay ikaw, pag-abot nimo ruto, ag Ako ay magiging kaibhanan nimo dahil maabot kag oras nak ita-o nako kaling duta sa imo ag sa imo magiging mga inanak. Ako atuparon sa imo kag kasugtanan nak Ako ingpromisa sa imo tatay nak si Abraham.

⁴ “Aparamuon Nako kag imo mga inanak tuyar sa ramo it mga bituon sa langit, ag kaling tanang duta ay ita-o Nako sa inra. Parayan ra sa imo magiging mga inanak, kag tanang katawuhan sa mga nasyon sa kalibutan ay makakabaton it pagpakamaado.

⁵ Apakamaaduhon Nako kamo dahil ingsunor ni Abraham kag Ako mga kabubut-on ag mga kasuguan.”

⁶ Kada, ruto giistar sina Isaac sa Gerar.

⁷ Pag ingpapangutana si Isaac it mga tagaruto kung sin-o si Rebeca, kag ida ingsisiling ay ida manghor. Kumo maganda si Rebeca, kada nahadlok sida magsiling nak si Rebeca ay ida asawa, dahil sabaling sida ay matyon agor mabaoy ninra si Rebeca.

⁸ It katong marugayey ruto sina Isaac, usang adlaw sa pagpaninggaha ni Abimelec nak hari it mga Pilistinhon, nakita nida nak ingkakarinyuhan ni Isaac si Rebeca.

⁹ Kada ingpatawag ni Abimelec si Isaac ag nagsiling, “Hay, asawa yaki nimo sida! Asing nagsiling ikaw nak sida ay imo manghor?”

Nagsabat si Isaac, “Kabi nako ay intro ako amasyon agor mabaoy sida.”

¹⁰ Nagsiling si Abimelec, “Ni-o kaling imo inghuman sa amo? Ay pauno kung usa sa ako mga tawuhan ay ing-ulit kag imo asawa? Ingrayan pa kami nimo it rakong kasal-anan!”

¹¹ Kada ingpaandaman ni Abimelec kag ida mga sinakupan. Nagsiling sida, “Sin-o man sa intro kag makahimo it mayain kang Isaac ag sa ida asawa ay mamamatay.”

¹² Pagkatapos, nagpaninanom si Isaac it uyas sa inra duta ag sida ay nagpanubas it bugana it katong tuig nak kato.

¹³ Sida ay ingpakamaado it GINO-O ag padayon sida nak nag-uswag hastang maging manggaraan.

¹⁴ Nagkainggwa sida it maramong mga karnero, kambing ag baka, pati maramong suguon, kada nahili sa ida kag mga Pilistinhon.

15 Kada ingtambakan it mga Pilistinhon kag mga bal-ong nak gingpakutkot it ida tatay nak si Abraham it katong ruto pa sida giiistar.

16 Ag nagsiling si Abimelec kang Isaac, “Payado kamo sa amo dahil mas makusogey ag mas mayamaney kamo kisa sa amo.”

17 Kada ngani, naghalin sina Isaac mayungot sa banwa it Gerar ag sinra ay nagpayado ag nagtukor it inra mga tolda sa patag sa tunga it mga baguntor nak sakop ra gihapon it Gerar, kung hariin ruto sinra giiistar it marugay.

18 It katong ruto pa sa Gerar giiistar si Abraham, inggwa sida ruto it ingpakutkot nak mga bal-ong. Pero pagkamatay nida ingpangtambakan kato it mga Pilistinhon. Ngasing, ingpakutkot ray liwat ni Isaac kag mga bal-ong nak kato ag ingtawag nida kato sa mga pangayan nak ingtaoy dati it ida tatay.

19 Sa pagkutkot it mga suguon ni Isaac, nakakita sinra it rakong tuburan,

20 pero ing-agaw kali it mga manugbantay it mga hadop nak taga-Gerar, kada sinra ay nag-away. Siling ninra, “Amo kali tubi.” Ag ingpangayanan ni Isaac kaling bal-ong nak Esek dahil sa inra pag-agaw-agawan.

21 Masunor, nagkutkot ray sinra liwat, ag ing-awayan ray ninra kali. Ag ingpangayanan nida kaling bal-ong nak Sitna dahil sa inra paghangit-hangitan.

22 Dahil ruto, nagsaydo ray sina Isaac ag nagpakutkot liwat it usang bal-ong, ag kali ay wayaey ninra giawaye. Ag ingpangayanan nida

kaling bal-ong nak Rehobot* dahil sa inra pagsil-ing nak, “Ngasing ingtaw-an kita it GINO-O it maliway nak lugar ag kita ay magiging bugana rili.”

²³ Pagkalipas it pilang panahon, sina Isaac ay nagsaydo ray pabalik sa Beerseba.

²⁴ It katong gab-i it inra pag-abot ruto, kag GINO-O ay nagpakita sa ida ag nagsiling, “Ako kag Dios it imo tatay nak si Abraham. Aya gikahadlok, dahil kaibahan Ako nimo. Apaka-maadhon ikaw Nako, ag aparamuon nako kag imo mga inanak alang-alang kang Abraham nak Ako suguon.”

²⁵ Kada nagsug-on-sug-on si Isaac it batong altar ag nagdayaw sa GINO-O. Ruto ra sinra gitukor it inra mga tolda ag nagpakutkot sida ruto it usang bal-ong.

Kag Kasugtanan nina Isaac ag Abimelec nak Hari it mga Pilistinhon

²⁶ Habang hagto sina Isaac sa Beerseba, halin sa Gerar ay nagpagto si Abimelec sa ida, kaibahan si Ahuzat nak ida Manuglaygay, ag si Picol nak pinuno it ida mga sundalo.

²⁷ Pag-abot ninra, nagpangutana si Isaac, “Mauno kamo, asing nagpali kamo? Di baga hangit kamo sa ako, kada inro kami gingpahalina sa inro banwa?”

²⁸ Nagsabat sinra, “Nakita nak gador namo nak kaibahan nimo kag GINO-O, kada ngani gusto namo nak maghuman it kasugtanan sa imo.

---

* **26:22 26:22** Kag gustong bisayahon it Rehobot ay “Maliway.”

²⁹ Masumpaan kita nak indi ninro kami giunhon ag indi ra kamo namo giunhon. Maado ra kag amo pagtratar sa inro it katong hagto kamo sa amo. Ingpakitaan kamo namo it maado ag aber ingpahalin kamo nako ay sa maadong parayan, ag ngasing ikaw ay ingpakamaado nak gador it GINO-O.”

³⁰ Katong nagkasugotey sinra, nagpahanra si Isaac it maadong mga pagkaon ag sinra ay nagkinaon ag nag-ininom.

³¹ Pagkaaga, maaga pa sinrang nagbati ag nagsumpaan kumporme sa inra binisayahan, bag-o ginghator sinra ni Isaac sa rayan papauli ag maado kag inra pagbinuyagan.

³² It katong adlaw nak kato, nag-uma kag mga suguon ni Isaac nak nakakutkotey sinra it balong nak inggwa it tubi.

³³ Ag ingpangayanan ninra katong balong nak Seba dahil sa inra pagsinumpaon, kada hastang ngasing, ingtatawag kag inra syudad nak Beerseba.

Kag mga Asawa ni Esau nak Buko Inra mga Kalahi

³⁴ Pag-abot ni Esau sa edad nak kwarenta (40) nak tuig, nag-asawa sida kang Judit nak anak ni Beeri, ag kang Basemat nak anak ni Elon, nak parehong mga Hetanhon.

³⁵ Imaw kali kag naging dahilan it kalisor nina Isaac ag Rebeca.

27

Kag Parayan it Pagbendisyon ni Isaac kang Jacob

¹ It katong si Isaac ay maguyangey ag maruyomey kag ida mga mata, ag indiey sida makatuhob it maado. Usang adlaw, ida ing-ayaba kag ida anak nak panganay nak si Esau ag nagsiling, "Anak!"

Ag nagsabat si Esau, "Tay, hali po ako."

² Nagsiling si Isaac, "Maguyangey ako ag buko nako ayam kung sauno ako mamamatay.

³ Kada ray-a kag imo mga armas ag pana ag magpagto sa kaguyangan agor magpangadam it ilahas para sa ako.

⁴ Ag yutu-e ako it ako gustong suya, agor makakakaon ako ag mabendisyonan ka nako bag-o ako mamatay."

⁵ Habang si Isaac ay nagbibisaya kang Esau, nagpapanimati yaki si Rebeca. Kada pagkahalin ni Esau nak mapangadam sa kaguyangan,

⁶ ay nagsiling si Rebeca sa ida anak nak si Jacob, "Narunggan nako kag imo tatay nak nagsugo kang Esau

⁷ nak magpangadam kuno it ilahas. Inapayuto nida kag ida gustong suya, agor makaon sida ag pagkatapos, abendisyonan kuno nida si Esau sa atubangan it GINO-O bag-o sida mamatay.

⁸ Kada ngasing, Toto, sunra kag ako isiling sa imo.

⁹ Pagto ruto sa ato mga kambing ag magpili it ruhang mataba ag bata pa nak kambing, agor ayutuan nako kag gustong suya it imo tatay.

10 Pramas ikaw kag ida mabibendisyunan bag-o sida mamatay, ay imo aray-on kaling suya sa imo tatay agor sida ay makakaon.”

11 Pero nagrason si Jacob sa ida nanay, “Pero Nay, si Esau ay puno it bayukag ag ako ay waya.

12 Sabaling haphapon ako nida, ag masaduran nida nak ako sida ingluluko. Ida ako isumpa imbes nak abendisyunan.”

13 Nagsiling kag ida nanay, “Aya'g kalibog Toto, ako it bahala, basta't sunra yang ako. Pagtoy, baoy it mga kambing ag ray-on dili.”

14 Kada nagpagto si Jacob ag nagbaoy ngani it ruhang kambing, ag ida ingpangraya kali sa ida nanay. Ing-ihaw kali ni Rebeca ag ida ingyuto kag gustong suya ni Isaac.

15 Masunor, nagsuyor si Rebeca sa tolda ag ingbaoy kag pinaka-maadong baro ni Esau nak ida panganay nak anak, ag ingpasuksok nida kang Jacob nak ida putong anak.

16 Ingbaoy ni Rebeca kag mga anit it kambing nak inggwa't bayukag, ag ingpuros sa mga damot ag liog ni Jacob nak waya it bayukag.

17 Ida ingta-o kang Jacob kag tinapay ag mainit nak suya nak ida ingyuto.

18 Ag nagsuyor si Jacob sa tolda it ida tatay ag nagsiling, “Tay!”

Ag nagsabat si Isaac, “To, hali ako. Si-o ikaw anak?”

19 Nagsabat si Jacob, “Ako si Esau nak imo panganay nak anak. Natumaney nako kag imo ingsugo sa ako. Tay! Bangoney, ag kaunoney kaling imo gustong suya nak ako ingyuto, bag-o nimo ako bendisyunan.”

²⁰ Pero nagpangutana si Isaac, “Asing abang rali ra ikaw makabaoy it ilahas Toto?”

Sabat ni Jacob, “Sa kaluoy ra it GINO-O nak Dios nimo ay nakakita ako nak raan Tay.”

²¹ Nagsiling ray si Isaac kang Jacob, “Maley, payungot baga rili To, agor ako ikaw mahaphap kung talagang ikaw ay si Esau.”

²² Kada si Jacob ay nagsuor sa ida tatay ag sida ay inghaphap it kali ag nagsiling, “Kag boses nimo ay pay kang Jacob, pero kag imo damot ay damot ni Esau.”

²³ Ag waya nida nakilaya si Jacob dahil kag ida mga damot ay bayukagon tuyar it kang Esau. Abendisyunaney tan-a nida si Jacob,

²⁴ pero nagpangutana pa gihapon sida, “Matuor baga nak ikaw talaga kag ako anak nak si Esau?”

Sabat ni Jacob, “Oho, matuor talaga Tay.”

²⁵ Ag nagsiling pa si Isaac, “Hala, be kinang suya nak imo ingyuto ag makaon ako, agor pagkatapos, abendisyunaney ikaw nako.”

Ingta-o ngani ni Jacob kag pagkaon kang Isaac ag ida ingray-an ayak. Nagkaon ag nag-inom kag ida tatay.

²⁶ Pagkakaon ni Isaac, nagsiling sida, “Maley anay, haru-e baga ako To.”

²⁷ Kada nagsuor si Jacob ag ida ingharuan kag ida tatay. Sa ida pagharo, nahugman ni Isaac kag hugom ni Esau sa ida baro ag ida ingbendisyunan si Jacob sa pagsiling, “Mm, kag hugom it ako anak ay kabubangyo, pay tuyar sa bukir nak gingpakamaado it GINO-O!

28 Kabay pang ita-o sa imo it Dios,
kag tun-og nak halin sa langit,
ag matabang paninanom,
ag buganang panubas it uyas ag inumong ubas.
29 Kabay pa rang magpasakop ag serbisyuhan ka
it mga nasyon,
ag kag katawuhan sa imo ay magsinuong.
Kag imo kahalihan ay imo apangyuhan,
ag kag mga inanak it imo nanay, ikaw ay
ayurhan.
Kabay pang kag magsumpa sa imo ay sumpaon
ra,
ag kag mapakamaado sa imo ay apakamaaduhon
ra.”

Nagpakitluoy si Esau nak Sida ra ay Bendisyunan ni Isaac

30 Pagkatapos it pagbendisyon ni Isaac kang Jacob ay nagliwasey sida. Isot yangey sida naabute ni Esau nak halin sa pagpangadam, pasan kag ida nabaoy nak hadop.

31 Ida nak raan ingyuto kag gustong suya it ida tatay ag ingraya nida kali sa ida, ag nagsiling, “Tay! Bangoney, ag kaunoney kaling imo gustong suya nak ako ingyuto, bag-o nimo ako bendisyunan.”

32 Nagpangutana si Isaac, “Nak si-o ikaw?”

Sabat ni Esau, “Ako ngani kag imo anak, kag imo panganay nak anak nak si Esau.”

33 Pagkarungog it kali ni Isaac, ay abang panguyog nida ag sida ay nagpangutana, “Ay sino katong naunang nagpangadam nak nagraya sa ako it suya? Bag-o ikaw nag-abot, ay pagkatapos pa yang nako it kaon ag sida ay akoey

ingbendisyunan. Ag kung ni-o kag ako ingtaong bendisyon sa ida ay iday talaga kato, ag indiey nako puyding bawion.”

³⁴ Pagkarungog it kali ni Esau, napaukaw sida it tibaw, ag nagpakitluoy sa ida tatay, “Tay, ako ra! Bendisyune ra ako!”

³⁵ Ugaling nagsabat si Isaac, “Ingluko ako it imo manghor ag nabaoy nida kag bendisyon nak dapat tan-a ay para sa imo.”

³⁶ Siling ni Esau, “Hm! Tamang gador kag ida pangayan nak Jacob, dahil manluluko talaga sida! Ruhang besesey kaling ida pangluko sa ako. It katong una, ingbaoy nida kag ako pagka-maguyáng, ag ngasing ay ida ray ing-agaw kag bendisyon nak tan-a'y para sa ako.” Ag nagsiling pa sida, “Wayae y baga talaga Tay it nabilin nak bendisyon para sa ako?”

³⁷ Nagsabat si Isaac kang Esau, “Ingtaoy nako sa ida kag pagka-pinuno, ag tanang ida mga hali ay magiging suguon nida. Ingtaoy ra nako sa ida kag buganang paninanom ag duga it ubas. Ni-o pa kag nabibilin nak maitata-o nako sa imo To?”

³⁸ Pero padayon nak nagpakitluoy si Esau sa ida tatay, “Tay, wayae y bagang gador it nabilin, aber usa? Bendisyune ra ako Tay!” Ag nagpakatibaw ray liwat sida.

³⁹ Kada, nagsabat si Isaac kang Esau ag kali kag ida bendisyon sa ida, “Anak, kag imo magiging istaran ay ruto sa dutang mayado sa kabuganaan, ruto sa lugar nak indi matun-ugan.

⁴⁰ Sa espada ka mabubuhi.

Ikaw ay aulipunon it imo manghor,

pero sida ay imo alabanan,
ag ikaw ay makakahaw-as sa ida gahom.”

⁴¹ Tuna it kato, nagpahimot si Esau kang Jacob dahil sa bendisyon it inra tatay. Kada nagsiling si Esau sa ida sarili, “Badyang! Mayungotey ra mamatay si Tatay. Pagkatapos it ida pasukat, amasyon nak gador nako kaling ako manghor nak si Jacob.”

⁴² Pero kaling pahimot ni Esau ay nakaabot kang Rebeca, kada ingpatawag nida si Jacob, ag nagsiling sa ida, “Kaling imo manong nak si Esau ay nagtityempo yang nak ikaw ay matyon.

⁴³ Kada ngasing, Anak, sunra kag ako sugo sa imo. Pagto sa ako maguyáng nak si Laban ruto sa Haran.

⁴⁴ Hagto yang anay ikaw hastang mawagit kag kahangit it imo manong.

⁴⁵ Pag bukoey sida hangit ag nalimtaney nida kag imo inghuman sa ida, apapaulioney ka nako. Indi ako magsugot nak magmatyanan kamong ako mga anak!”

Ingpapagto ni Isaac si Jacob kang Laban

⁴⁶ Pagkatapos, nagsiling si Rebeca kang Isaac, “Nasaputaney ako sa ako kabuhi sa pag-impon dili sa mga umagar nak Hetanhon. Kung tuyar yang ra gihapon kag maaasawa ni Jacob, ay maado pa't mamatay yangey ako!”*

---

* **27:46 27:46** Kaling mga umagar nina Rebeca ay mga asawa ni Esau. Sinra ay mga Hetanhon nak halin sa usang lahi it mga taga-Canaan.

28

¹ Ngani, ingpatawag ni Isaac si Jacob, ag ida ingbendisyunan ag ingtugon sida sa pagsiling, “Ayang gador gipangasawa it rayaga nak tagadili sa Canaan.

² Pagto ruto sa Padan-aram sa imo Lolo Betuel, nak tatay it imo nanay. Pili ruto it usang rayaga nak imo magiging asawa nak anak it imo Tiyo Laban, nak maguyáng it imo nanay.

³ Kabay pa nak pakamaaduhon ka it Dios nak Makagagahom, ag sa imo pag-asawa taw-an ka Nida it maramong anak, ag kag imo mga inanak ay magiging maramong lahi.

⁴ Kabay pa nak mapasa-imo ag sa imo mga inanak kag ingpromisa nak pagpakamaado it Dios sa imo Lolo Abraham, nak maging inro kaling duta nak ato ing-iistaran.”

⁵ Imaw kali kag bendisyon ni Isaac kang Jacob sa ida pagpanaw papagto ruto sa Padan-aram, sa ida Tiyo Laban nak anak ni Betuel nak Aramnon. Kaling si Laban ay maguyáng ni Rebeca nak nanay nina Jacob ag Esau.

Nag-asawa pa si Esau it Buko Ninra Kalahi

⁶ Ngasing, naayaman ni Esau nak ingbendisyunan ni Isaac si Jacob bag-o ingpapagto sa Padan-aram, agor ruto mapangasawa. Naayaman ra nida nak ingpakatugon ni Isaac si Jacob nak indi nak gador kali magpangasawa it rayaga nak taga-Canaan.

⁷ Ag nagsunor si Jacob sa gusto it ida tatay ag nanay ag sida ay naghalikey papagto sa Padan-aram.

⁸ Kada ngani it katong naayaman ni Esau nak kuntra kag ida tatay sa mga umagar nida nak taga-Canaan,

⁹ ay nagpagto sida ruto sa ida Tiyo Ismael,* ag ing-asawa pa gihapon si Mahalat nak hali ni Nebayot. Sinra'y mga anak ni Ismael.

Kag Pagpananamgo ni Jacob sa Betel

¹⁰ Ngasing, naghalin si Jacob sa Beerseba papagto sa Haran.

¹¹ Naabutan sida it gab-i sa usang lugar ag ruto sida gipalipas it gab-i. Nagbaoy sida it usang bato nak ida ing-uyunan, ag ruto sida gighigra.

¹² Nagpananamgo sida nak inggwa kuno it usang sanrig nak abot sa langit. Ag nakikita nida kag mga anghel it Dios nak nagsasaka ag nagpipilhig ruto.

¹³ Nakita ra nida kag GINO-O nak hina sa ida uyuhan. Ag nagsiling Kali sa ida, “Ako kag GINO-O, nak Dios it imo Lolo Abraham ag Dios ra it imo tatay nak si Isaac. Kaling duta nak imo inghihigraan ay ita-o Nako sa imo ag sa imo magiging mga inanak.

¹⁴ Kag imo mga inanak ay maramo tuyar sa ramo it taybo sa duta, ag makadat sinra sa tanang parti it kalibutan. Ag parayan sa imo ag sa imo magiging mga inanak, tanang mga lahi sa kalibutan ay makakabaton it pagpakamaado.

---

* **28:9 28:9** Si Ismael ay anak ra it ida Lolo Abraham, pero kag ida mga inanak ay nag-iistar sa Canaan. Kada kag usa pang ing-asawa ni Esau ay taga-ruto ra ag kali ay kuntra sa gusto it ida tatay.

15 Kaibahan Ako nimo ag abantayan ka Nako aber hariin ikaw magpagto, ag ibalik ka Nako sa duta nak kali. Indi ka Nako gibadaan, atuparon Nako kag tanang Ako ingbisaya sa imo.”

16 Nakabati si Jacob ag nagsiling, “Hali yaki kag GINO-O, waya nako naayame!”

17 Hinadlukan sida ag nagsiling pa, “Nangidlis ako sa lugar nak kali! Hali yaki kag bayay it Dios, ag kali kag hagra pa-langit.”

18 Kada, maaga pa, nagbangoney si Jacob ag ingbaoy nida katong batong ida ing-uyunan, ag ingpatinrog kali bag-o binub-an it lana sa ibabaw bilang tanra it pagpakita sa ida it Dios.

19 Ingtawag nida katong lugar nak Betel nak kag gustong bisayahon ay “Bayay it Dios,” pero kag dating ngayan it katong banwa ay Luz.

20 Nagsumpa si Jacob sa Dios sa pagsiling, “Kung ako'y Imo aibhan ag abantayan sa ako pagpanaw, ag kung Imo ako apakaunon ag ayamitan,

21 ag Imo ako ibalik it maado sa bayay it ako tatay, ay Ikaw GINO-O kag ako magiging Dios.

22 Ag kaling bato nak ako ingpatinrog ay tanra nak hali kag Imo bayay. Ag kag tanang butang nak Imo ita-o sa ako ay ita-o ra nako sa Imo kag ika-sampuyong parti.”

29

Kag Pag-abot ni Jacob sa Panimayay ni Laban

¹ Pagkatapos, nagpadayon si Jacob sa ida pagpanaw hastang sa makaabot sida sa Padan-aram nak imaw it ing-iistaran it mga halin sa Caldeya sa subatan.

² Pagmuyat nida, inggwa sida it nakita nak bal-ong sa bukir. Sa palibot it kato, inggwa't tatlong grupo it karnero nak nagpapahuway kaibahan it inra mga manugbantay, dahil ruto ninra kali gipapainuma. Inggwa't rakong bato nak nakatabon sa yuba it katong bal-ong.

³ Pag nagtiniponey kag mga karnero, inapaligir it mga manugbantay katong marakong bato ag pagkatapos ninra it painom, inra ray inatabunan kag bal-ong.

⁴ Nagpangutana si Jacob sa inra, "Mga amigo, taga-riin kamo?"

Nagsabat sinra, "Taga Haran kami."

⁵ Nagpangutana ray si Jacob, "Kilaya baga ninro si Laban nak apo ni Nahor?"

Sabat ninra, "Oho, kilaya namo sida."

⁶ Nagsiling ray si Jacob, "Ay kamustay ra sida?"

Sabat ninra, "Maado ra. Kina nganing paabuton nak rayaga nak di kanunot nak mga karnero ay si Raquel nak ida anak."

⁷ Siling ni Jacob, "Maaga pa, ag buko pa oras nak inugpasilong it mga karnero. Ay kung inapainomey ninro sinra agor makakasabsab ray."

⁸ Pero nagrason sinra, "Indi ngani puyde. Kinahangyan nak magtipon anay kag tanang mga karnero bag-o paligiron kag bato halin sa yuba it bal-ong pramas mapainom sinra."

⁹ Habang nag-iistorya pa sinra, nag-abot si Raquel nak kanunot kag mga karnero it ida tatay, dahil sida kag manugbantay ninra.

¹⁰ Pagkakita ni Jacob kang Raquel nak anak ni Laban nak maguyáng it ida nanay, ay nagpagto sida sa yuba it bal-ong ag ingpaligir kag bato. Ida ingpainom kag mga karnero ni Laban,

¹¹⁻¹² ag nagpakilaya sida kang Raquel nak sida kag kumangkon it ida tatay ag anak it ida Tiya Rebeca. Pagkatapos, ingharuan nida si Raquel ag napatibaw sida sa kasadya. Pagkakilaya ni Raquel kang Jacob, nagrayagan sida papauli ag nagsiling sa ida tatay nak si Laban.

¹³ Pagkarungog ni Laban nak nag-abot kag anak it ida manghor, nagrayagan sida ag ida kali ingsapoy-sapoy. Pagkita ninra, ingkukupan ag ingharuan nida si Jacob, bag-o ingnunot sa inra bayay. Nagbalita si Jacob kang Laban it kamutangan ninra.

¹⁴ Kada nagsiling si Laban, “Matuor nak ikaw ay ako karugo!” ag nagtiner sida sa inra bilang usang bisita sa suyor it usang buyan.

Kag Pagserbisyo ni Jacob kang Laban Para kana Raquel ag Lea

¹⁵ Ag nagsiling si Laban kang Jacob, “Buko kumo ikaw ay ako kumangkon ay matrabaho yang ikaw it waya it suhoy. Silinggan sa ako kung ni-o kag imo gustong suhoy.”

¹⁶ Si Laban ay inggwa't ruhang anak nak rayaga. Kag ngayan it maguyáng ay si Lea ag kag ngayan it manghor ay si Raquel.

17 Kag mga mata ni Lea ay pay manok-manukon, pero si Raquel ay maganda, pati kag kurte it yawas.

18 Gingpalangga ni Jacob si Raquel, kada nagsil-ing sida, “Maserbisyo* ako sa imo it pitong tuig para sa imo putong anak nak si Raquel.”

19 Nagsugot si Laban, “Mas maado pa ngani kung ikaw kag ida maaasawa kisa ita-o pa nako sida sa iba. Hala, dili yang ikaw.”

20 Kada nagserbisyo si Jacob it pitong tuig para kang Raquel. Ag para sa ida, pay pilang adlaw yang kato dahil sa ida pagpalangga kang Raquel.

21 Pagkalipas it pitong tuig, nagsiling si Jacob kang Laban, “Nataposey nako kag pitong tuig, kada taw-aney sa ako kag ako magiging asawa.”

22 Ngani, ing-imbitar ni Laban kag tanang tagaruto, agor marungaw sa marakong punsyon sa kasay it ida anak.

23 Pero pagkagab-i kag ingraya ni Laban kang Jacob ay kag ida maguyáng nak anak nak si Lea, ag inubayan sida ni Jacob.

24 Ingtaw-an ra ni Laban si Lea it usang kabulig nak kabade nak kag ngayan ay si Zilpa.

25 Pagkaaga, nakita ni Jacob nak si Lea yaki kag ida kaubay, kada ingsura ni Jacob si Laban, “Ni-o kaling imo ginghuman sa ako? Di baga nagserbisyo ako sa imo para kang Raquel? Asing imo ako ingluko?”

26 Nagrason si Laban, “Buko tuyar kina kag amo sulunranon dili. Kinahangyan nak mauna mag-asawa kag maguyáng sa manghor.

---

* 29:18 29:18 o “Mapangagar.”

27 Tapusa anay kaling usang dominggo it inro pagkasay, ag pagkatapos ita-o nako sa imo si Raquel, kung maserbisyo ray liwat ikaw sa ako it pitong tuig.”

28 Nagsugot ra si Jacob ag gingtapos kag usang dominggo nak pagkinasadya sa kasay nida kang Lea, ag ingpaasawa ray ni Laban sa ida si Raquel.

29 Ingtaw-an ra ni Laban si Raquel it usang kabulig nak kabade nak kag ngayan ay si Bilha.

30 Kada ngasing, naging asawa ra ni Jacob si Raquel. Mas palangga ni Jacob si Raquel kisa kang Lea ag nagserbisyo ray sida sa ida panugangan it pitong tuig pa.

Kag mga Anak ni Jacob

31 It tong nakita it GINO-O nak si Lea ay ing-iihig ay ingbuot Nida nak magkaanak kali, pero si Raquel ay waya pa.

32 Nagsabak si Lea ag nag-anak sida it kayake. Ingpangayanan nida kali nak Ruben[†] dahil napasiling sida, “Nakita it GINO-O kag ako kalisor ag ngasing nak nataw-aney nako kag ako asawa it anak, sabaling apalanggaoney ako nida.”

33 Masunor, nagsabak ray si Lea ag nag-anak sida it kayake gihapon. Ingpangayanan nida kali nak Simeon[‡] dahil napasiling sida, “Dahil narunggan it GINO-O nak ako ay ing-iihig, kada

---

[†] 29:32 29:32 Kag gustong bisayahon it pangayan nak “Ruben” ay “Hay! Muyating kayake!” Ag sa bisayang Hebreo kag pagmitlang it “Ruben” ay naambit sa pagbisaya nak “Nakita Nida kag ako kalisor.” [‡] 29:33 29:33 Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Simeon” ay “Ingrungog Nida.”

ingtaw-an ray Nida ako it usa pang anak nak kayake.”

³⁴ Ag nagsabak ray sida liwat ag kayake gihapon kag ida anak. Kali ay ida ingpangayanan nak Levi[§] dahil napasiling sida, “Ngasing, mayungotey nak gador sa ako kag ako asawa dahil ingtaw-aney nako sida it tatlong anak nak kayake.”

³⁵ Masunor, nagsabak ray sida liwat ag nag-anak it kayake gihapon. Kali ay ida ingpangayanan nak Juda* dahil napasiling sida, “Ngasing, adayawon nako kag GINO-O.” Ag nagtungon anay kag ida pagsabak.

30

¹ Pagkakita ni Raquel nak waya sida naaanaki ni Jacob, sida ay nahili sa ida maguyáng, kada nagsiling sida kang Jacob, “Taw-e ako it anak, dahil kung indi ay mamamatay ako!”

² Nagrayab-rayab kag kahangit ni Jacob kang Raquel ag sida ay napasabat nak, “Asi, ako baga kag Dios nak nagpiga para indi ka makaanak?”

³ Medyo marugay-rugay pa gihapon nak waya nasabak si Raquel, kada nagsiling sida kang Jacob, “Kali kag ako kabulig nak si Bilha. Aubayan nimo sida agor parayan sa ida magkakainggwa ra ako it anak.”

---

§ 29:34 29:34 Sa bisayang Hebreo kag pagmitlang it pangayan nak “Levi” ay naambit sa pagbisaya nak “mayungotey sida sa ako.” * 29:35 29:35 Sa bisayang Hebreo kag pangayan nak “Juda” ay naambit sa bisaya nak “pagdayaw.”

⁴ Ag ingta-o ngani nida kag ida kabulig nak si Bilha agor maging asawa ni Jacob, ag kali ay ida ging-ubayan.

⁵ Si Bilha ay nagsabak kang Jacob ag nag-anak it kayake.

⁶ Ag nagsiling si Raquel, “Ako ay ingpaburan it Dios kada Ida ingrungog kag ako pangamuyo ag ingtaw-an ako Nida it anak,” kada ingpangayanan nida kaling anak nak Dan.*

⁷ Nagsabak ray si Bilha it pangruha ag nag-anak it kayake gihapon.

⁸ Nagsiling ngasing si Raquel, “Naglabanan kami it ako manang, ag nagraog ako,” kada ingpangayanan nida kaling anak nak Naptali.†

⁹ It katong nakita ni Lea nak waya ray sida nasabak, ingta-o ra nida kag ida kabulig nak si Zilpa agor maging asawa ni Jacob.

¹⁰ Nagsabak si Zilpa kang Jacob ag nag-anak kali it kayake.

¹¹ Ag nagsiling si Lea, “Talagang maswerte ako!” kada ingpangayanan nida kaling anak nak Gad.‡

¹² Nagsabak ray si Zilpa it pangruha ag nag-anak it kayake gihapon.

¹³ Nagsiling ngasing si Lea, “Abang sadya talaga ako! Asilinggon it mga tawo nak ako ay

---

* **30:6 30:6** Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Dan” ay “ako ay Ida ingpaburan.” † **30:8 30:8** Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Naptali” ay “kag ako pagpakiglaban.” ‡ **30:11 30:11** Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Gad” ay “maswerte” o “batalyon.”

nasadyahan,” kada ingpangayanan nida kaling anak nak Aser. §

¹⁴ Usang adlaw sa panahon it tig-ani it trigo, nagpagto si Ruben sa bukir ag nakakita sida it mga tanom nak mandragora nak kali ay buyong nak pangpasabak. Nagbinaoy sida it kali ag ingraya sa ida nanay nak si Lea. Pagkakita ni Raquel, nagsiling sida kang Lea, “Mahagar baga be it pilang bilog nak mandragora nak raya it imo anak.”

¹⁵ Pero nagsabat si Lea, “Buko ka pa kuento nak pati ako asawa ay ing-agaw pa nimo? Ngasing, pati kaling mandragora nak raya it ako anak ay imo pa aagawon?”

Nagsabat si Raquel, “Puydi kamong mag-ubay isag sa gab-i, basta't taw-e yang ako it kina.”

¹⁶ Pag-abot ni Jacob it katong hapon halin sa bukir, ingsapoy-sapoy sida ni Lea ag nagsiling, “Isag sa gab-i ay sa ako ka maubay dahil ingbadaraney ka nako kang Raquel it mga mandragora nak raya it ako anak,” kada pagkagab-i sinra kag nag-ubay.

¹⁷ Ag ingrunggan it Dios kag pangamuyo ni Lea, kada nagsabak ag nag-anak ray sida it panglimang anak nak kayake kang Jacob.

¹⁸ Nagsiling si Lea, “Ingpremyuhan ako it Dios dahil ingta-o nako sa ako asawa kag ako kabulig,” kada ingpangayanan nida kaling anak nak Isacar.

¹⁹ Ag nagsabak ray si Lea ag nag-anak it pang-an-om nak kayake.

---

§ 30:13 30:13 Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Aser” ay “nasasadyahan ako.”

²⁰ Nagsiling ngasing sida, “Ingtaw-an ako it Dios it maadong regalo, kada ngasing siguradong importantey ako sa ako asawa dahil nataw-aney nako sida it an-om nak mga anak nak kayake,” kada ingpangayanan nida kali nak Zabulon.*

²¹ Ag nag-anak pa sida it usang kabade nak ida ingpangayanang Dina.

²² Sa huli ay naluoy ra kag Dios kang Raquel ag ingrungog nida kag pangamuyo it kali, kada nagsabak sida.

²³ Nag-anak sida it usang kayake, ag nagsiling sida, “Ingbaoy it Dios kag ako kahud-anan.”

²⁴ Ingpangayanan nida kaling anak nak Jose,† dahil napasiling sida, “Kabay pa nak rugangan it GINO-O it usa pa kaling ako anak.”

Kag Inghagar nak Kabadaran ni Jacob sa Ida Pagtrabaho kang Laban

²⁵ Pagkaanak ni Raquel kang Jose, nagpamuhon si Jacob sa ida panugangan nak si Laban, “Sugtey akong makapauli sa ako sariling panimayay ruto sa lugar nak ako inghalinan.

²⁶ Panunta sa ako kag ako mga asawa nak ako ingserbisyuhan sa imo, ag ako mga anak, ag papauli-ay ako. Ayam nimo nak taposey kag ako pagserbisyo sa imo.”

²⁷ Pero nagsabat si Laban, “Runggi anay kag ako ibisaya sa imo. Sa ako pagbuhat naayaman

---

* **30:20 30:20** Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Zabulon” ay “importantey ako.” † **30:24 30:24** Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Jose” ay “Kabay pa nak rugangan Nida.”

nako nak ingpakamaado ako it GINO-O dahil sa imo.

²⁸ Kada silinggan sa ako kung ni-o kag imo gustong suhoy ag ako kato ita-o sa imo, basta hali yang kamo.”

²⁹ Nagsabat si Jacob, “Ikaw mismo kag nakakaayam kung pauno ako nagtrabaho para sa imo, ag kung ni-o kag kamutangan it imo mga hadop sa ako mga damot.

³⁰ Kung natatanraan pa nimo, pag-abot nako dili, apilang bilog pa yang kag imo mga hadop, pero ngasing ay karuramoey dahil ngani ingpakamaado ikaw it GINO-O dahil sa ako. Pero pauno ra kag ako sariling pamilya?”

³¹ Nagsiling liwat si Laban, “Ni-o talaga kag imo gustong ita-o nako sa imo?”

Sabat ni Jacob, “Buko kinahangyan nak tawan ako nimo it aber ni-o. Kung masugot ka sa ako ibisaya aalagaan gihapon nako kag imo kahadupan.

³² Ngasing, ayamey nato nak kag karamuang karnero diling lugar ay puti, ag tungor sa mga kambing, kag karamuan ay maitom. Kada sugti ako nak magpagto sa imo mga kahadupan ngasing ag ako abuyagon kag tanang mga kambang ag maitom nak mga karnero, ag tanang mga kambing nak di tumbok-tumbok nak puti, ag imaw kali kag mapapasa-ako bilang suhoy.‡

---

‡ **30:32 30:32** Sa inra, bihira yang magkainggwa it karnerong puro puti, ag imaw ra, sa mga kambing nak puro itom. Kada kag mga ibang kulay nak apila yang talaga ay imaw kag ingpili ni Jacob. Ag nagsasalig sida sa Dios nak sinra ay aparamuon.

³³ Ag sa bandang huli, imo makikita kung ako ay imo masasaligan pag imo makita kag mga hadop nak imo ingsohoy sa ako. Tanang imo makita sa ako nak buko kambing ag buko maitom nak mga karnero, ag mga kambing nak waya it tumbok-tumbok nak puti ay masisiling nimo nak ako tinakaw!”

³⁴ Nagsugot si Laban ag nagsiling, “Maado! Imaw kina kag ato ahumanon!”

³⁵ Pero it katong adlaw nak kato bag-o maka-pagto si Jacob sa mga kahadupan ay ingpabuyag nak raan ni Laban kag tanang mga kayake ag kabading kambing nak di tumbok-tumbok nak puti ag kag tanang mga kambing ag maitom nak karnero, ag kali'y ingpaalagaan sa ida mga anak nak kayake ag ingpadigdig sa mayado.

³⁶ Nagyanat si Laban ruto sa mayadong lugar nak kung abaktason halin sa lugar ni Jacob ay tatlong adlaw bag-o maabot. Ag kag mga nabilin nida nak hadop ay ing-alagaan ni Jacob.

³⁷ Nagpang-utoy si Jacob it mga yab-as nak sanga it tatlong klasing mga kahoy ag ingtalipan kag ibang parti agor makikita nak pay kambing ag imaw it apanamkunan it mga nagsasabak nak hadop.

³⁸ Ingpatingrog nida kaling mga sanga sa atubangan it mga painuman it mga hadop, dahil kag inra pagkasta ay sa oras it inra pag-inom.

³⁹ Kada ngani sinra ay nagkakastahan sa atubangan it katong mga sanga nak ingpatingrog ni Jacob, ag sinra ay nag-anak it mga kambing ag mga maitom nak karnero ag kambing nak di tumbok-tumbok nak puti.

⁴⁰ Kada maanak kag hadop, inabuyag nak raan ni Jacob kag ida parti, ag kag mga nabibilin nak kang Laban ay ida inapaatubang sa mga kambang ag mga maitom nak karnero ag sa mga kambing nak di tumbok-tumbok nak puti, agor maanak ra sinra it tuyar sa inra perming nakikita. Nagramo kag ida mga hadop ag ida ingbuyag kali sa mga hadop ni Laban.

⁴¹ Inabutang yang ni Jacob katong mga sanga sa mga painuman pag kag mga guyang nak naglalandi ay katong mga makusog ag maado it yawas, agor makastahan sinra sa tunga it mga sanga.

⁴² Pero waya nida gibubutangan katong mga sanga kung kag mga guyang nak naglalandi ay katong mga mahinay. Ngani, kag mga mahinay nak hadop ay kang Laban ag kag mga makusog nak hadop ay kang Jacob.

⁴³ Ag nagpakayaman nak gador si Jacob ag nagpakaramo kag ida mga karnero ag kambing, mga kamelyo ag asno, pati kag ida mga suguon nak kayake ag kabade.

31

Inglayasan ni Jacob si Laban

¹ Nakaabot kang Jacob nak ingsiling kuno it ida mga bayaw nak ida ingtakaw kag mga hadop it inra tatay ag tanang manggar nida ay halin kuno sa inra tatay.

² Namasran ra nida nak yabotey kag pagtratar sa ida ni Laban.

³ Usang adlaw, nagsiling kag GINO-O kang Jacob, “Pauliey ruto sa lugar it imo tatay ag imo mga hali, ag Ako kag maiba sa imo.”

⁴ Kada, ingpapagto ni Jacob si Raquel ag si Lea sa bukir nak ida ing-aagsaman it mga hadop,

⁵ ag ruto ay nagsiling sida sa inra, “Namasran nako nak yabotey kag pagtratar sa ako it inro tatay, bukoey tuyar it katong una. Pero sa yudo it kali, kaibahan gihapon nako permi kag DIOS it ako tatay.

⁶ Ayam ra ninrong ruha nak panghugot-hugot kag ako pagpangabudlay para sa inro tatay,

⁷ pero sa yudo it kaling tanan, ingrada gihapon ako nida. Karamong beses nak ida ingbag-o kag ako suhoy, pero waya gisugti it Dios nak ako ay mapayain.

⁸ Ngani, ako kali apamatuuran sa inro: Pag inasiling it inro tatay nak, ‘Kambang kag imo magiging suhoy,’ ay kag tanang ing-aanak nak hadop ay kambang. Pag inasiling ray nidang, ‘Mga di tumbok-tumbok nak puti kag imo mga suhoy,’ ay kag tanang ing-aanak nak hadop ay di tumbok-tumbok nak puti ra.

⁹ Tuyar kina kag parayan it pagbawi it Dios sa mga hadop it imo tatay ag pagta-o sa ako.”

¹⁰ Siling pa ni Jacob, “It katong panahon it paglandi it mga hadop, ako ay nagpananamgo nak inggwa kuno it mga kambang ag mga maitom nak takay nak karnero, ag mga takay nak kambing nak di tumbok-tumbok nak puti nak nagpangkasta sa mga guyang.

¹¹ Sa ako pananamgo, ay ing-ayaba kuno ako it anghel it Dios nak, ‘Jacob!’ ag nagsabat ako it,

'Hali ako!'

¹² Ag siling kuno it Dios, 'Muyati kag kulay it mga takay nak nagkasta sa mga guyang. Tanan sinra ay kambang dahil naayaman nako nak ikaw ay ingraradaan ni Laban.

¹³ Ako kag Dios nak nagpakita sa imo sa Betel, kung hariin ikaw nagpatinrog it bato bilang tanra it Ako pagpakita sa imo it kato, ag imo ingbub-an it lana kag ibabaw it kato, ag kung hariin ikaw nagpromisa sa Ako. Ngasing, haliney dili ag bumalik sa lugar kung hariin ikaw natawo.' "

¹⁴ Nagsabat sina Raquel ag Lea, "Wayae it nabilin para sa amo nak apanublion kang tatay.

¹⁵ Kag ida pagtratar sa amo ay pay buko matuor nak mga anak. Pay ida kami ingbaligya ag ing-ubosey nida kag tanang kwarta nak ing-badar nimo sa ida bilang kabaydo namo.

¹⁶ Tanang mga hadop ag manggar nak ingbawi it Dios sa amo tatay ay talagang dapat yang nak mapapasa-amo ag sa amo mga anak. Kada kung ni-o kag sugo sa imo it imo Dios ay masugot kami."

¹⁷⁻¹⁹ Usang adlaw inghuyat anay ninrang makahalin si Laban papagto sa lugar nak ingtutupihan ninra it mga karnero, ag naghanra sinra sa paghalin. Pagkahanra ninra, ingpangsakay ni Jacob kag ida mga anak ag mga asawa sa mga kamelyo, ag ingpadigdig nida kag ida tanang mga naparting hadop ag ingpangraya ra kag ida tanang napundar nak ari-arian sa Padan-aram, ag nagginan sinra papauli sa Canaan kung hariin kag ida tatay nak si Isaac. Bag-o sinra naghalin,

sumuyor si Raquel sa kwarto it ida tatay ag ida ingbaoy kag mga maintik nak ribulto it mga dios-diosan it ida tatay.

²⁰ Nausahan ni Jacob kag ida panugangan nak Aramnon nak si Laban dahil nakahalin sinra it waya namalaye it kali.

²¹ Gingraya nida tanang ida ari-arian ag rali-rali sinra it halin. Nagtabok sinra sa Suba it Yurates ag nagpadayon papagto sa kabukiran it Gilead.

Ingyagor ni Laban si Jacob

²² Nakalipasey kag tatlong adlaw bag-o nasaduran ni Laban nak sina Jacob ay naglayas.

²³ Ingunot nida kag ida mga hali ag inra ingyagor sina Jacob. Sa pangpitong adlaw, nakaabot sinra sa kabukiran it Gilead ag naantawey ninra sina Jacob.

²⁴ Pagkagab-i it katong pangpitong adlaw, nagpakita kag Dios kang Laban nak Aramnon sa parayan it pananamgo, ag nagsiling sa ida, "Panimati-i Ako, aya nak gador gibisar-i si Jacob, ag badaey nak gador sida gihadluka!"

²⁵ Pagkahapon it masunor nak adlaw, inabutan nina Laban sina Jacob. Nagtukor sina Jacob it inra mga tolda sa kabukiran it Gilead, ag imawra sina Laban.

²⁶ Nagpangutana si Laban kang Jacob, "Ni-o kaling imo inghuman sa ako? Asing imo ako ingluko, ag ingtakas pa nimo kag ako mga anak nak pay mga bihag sa gera?"

²⁷ Asing imo ako ingluko ag waya nimo gipasaduran kag inro paghalin, ag wayang gador kamo it pupamuhon? Tan-a'y nagta-o anay ako

sa inro it despidida ag kita'y nagkinasadya ag nagkinanta nak inggwa't mga tamborin ag gitara.

²⁸ Ag asing wayang gador ako nimo gitaw-i it pagkakataon nak maharuan kag ako mga anak ag ako mga apo? Pay wayang gador nimo gipag-isipi kaling imo inghimo!

²⁹ Kung ako agustuhon kaya ka nako nak hapruson, pero kag Dios it imo tatay ay nagbisaya sa ako it gab-i ag nagsiling, 'Panimati-i ako, aya nak gador gibisar-i si Jacob, ag badaey nak gador sida gihadluka!'

³⁰ "Ag ngasing, basta yang ikaw naghaling dahil ikaw ay inapakabuyongey sa imo mga pinalangga. Pero asing pati katong ako mga ribulto ay imo pa ingtakaw?"

³¹ Nagsabat si Jacob kang Laban, "Naghaling ako nak waya gipamuhon dahil nahadlok ako sabaling imo apiliton nak bawion kag imo mga anak sa ako.

³² Pero tungor rutong ribulto nak imo ingasana sa amo, kung sin-o sa amo kag imo makitaan it kali ay mamamatay. Ag sa atubangan it ato mga hali, kilay-a kag imo mga butang ag bayon." Waya nasasaduri ni Jacob nak si Raquel kag nagbaoy it mga ribulto ni Laban.

³³ Ngani, ingpakahanap ni Laban kag ida mga ribulto, una ay sa tolda anay ni Jacob, masunor ay sa tolda ni Lea. Ingpanghanap ra kato ni Laban sa tolda it katong ruhang kabulig, ag masunor sa tolda ray ni Raquel.

³⁴ It katong pagbaoy ni Raquel sa mga ribulto ay ida kato ingpangtago sa irayom it montura nak ida inggagamit sa pagsakay sa kamelyo.

Pagsuyor ni Laban sa ida tolda ay ida iningkuran katong muntura ag nagpanghakar si Laban sa tanang rugo pero waya nida nakita kag ida ginghahanap.

³⁵ Nagsiling si Raquel sa ida tatay, “Tay, kabay pang indi ikaw mahangit sa ako kung indi ako magtinrog sa imo atubangan dahil inggwa ako.” Kada aber ni-o nida it panghakar, wayang gador nida nakita kag ida mga ribulto.

³⁶ Ngasing, sa kahangit ni Jacob, sida ay naimpito ag ida ingsura si Laban sa pagsiling, “Ni-o kag ako nahuman nak mayain sa imo? Niong gador kag ako sala asing abang hangit ka ag imo pa ako ingyagor?”

³⁷ Sa imo pagbusikar it tanang amo mga butang, inggwa ka baga it nakita nak halin sa imo? Butangan kina rili sa atubangan it ako mga hali ag imo mga hali, agor mahusgaran ninra kung sin-o kag matarong sa atong ruha.

³⁸ “Sa suyor it beynteng tuig nak ruto ako sa imo, waya nak gador nako gipabad-e nak maagasan kag imo mga guyang, ag waya nak gador ako nakaihaw it imo hadop nak takay.

³⁹ Kung inggwa man it nasisiba it ilahas, ako kag nag-aako it kato, buko ikaw, kada ako kag nalulugi. Ag kung inggwa man it natatakaw sa adlaw o sa gab-i, imong gador kato gingpa-pabadaran sa ako.

⁴⁰ Tuyar kag ako kamutangan sa imo. Sa adlaw ay naagwanta ako it init ag sa gab-i ay nagtitiis ako it yamig, ag halos indi ako makakatuyog sa pagbantay sa imo mga hadop.

41 “Sa suyor it kaling beynteng tuig, ako ay asa irayom it imo puder. Katorseng tuig ako nak nagserbisyo para sa imo ruhang anak, ag an-om nak tuig akong nagserbisyo sa imo agor mabaoy nako kag imo suhoy nak mga hadop sa ako, ag karamong beses nak imo ingbag-o-bag-o kag ako suhoy.

42 Kung buko nako kakampi kag Dios nak ingkakahadlukan it ako tatay nak si Isaac, nak Dios ra it ako Lolo Abraham, siguro ingpalayasey nimo ako nak waya't karaya-rama. Nakita it Dios kag ako kahirapan ag kag ako kahugor ag it gab-i ingsaway ka Nida.”

Kag Kasugtanan nina Jacob ag Laban

43 Nagsabat si Laban, “Ako kali mga anak, ako kali mga apo, ako kali mga hadop, ag tanang imo nakikita ay ako! Pero ni-o pa ngasing kag ako mahuhuman dili sa ako mga anak ag mga apo?

44 Maado pa kung mahimo yangey kita it kasugtanan, ag imaw kali kag ato arumrumon agor indi kita mag-away.”

45 Kada, nagbaoy si Jacob it bato ag kali ay ida ingpatinrog bilang tanra it inra kasugtanan.

46 Ingpabaoy ra nida kag ida mga hali it mga bato ag ingpatumpok sa inra. Pagkatapos, ruto sinra gikaon sa tinumpok nak bato.

47 Ingtawag kali ni Laban nak Jegar-sahaduta, sa bisayang Aramnon, ag ingtawag kali ni Jacob nak Galeed sa bisayang Hebreo.

48 Kali ay ingtawag ni Jacob nak Galeed, dahil siling ni Laban, “Kaling tinumpok nak bato ay nagpapamatuor it kasugtanan nato nak ruha.”

⁴⁹ Kaling ingpatinrog nak bato ay ingtawag ni Jacob nak Mizpa, dahil sa ingbisaya ni Laban nak, “Kabay pang bantayan kitang ruha it GINO-O sa ato pagbinuyagan.

⁵⁰ Kung imo ahapruson kag ako mga anak o kung mag-asawa pa ikaw it ibang kabade, aber waya’t tawo nak mag-uma sa ako, rumruma nak nakikita it Dios kag imo inghuhuman.”

⁵¹ Pagkatapos, nagsiling ray si Laban kang Jacob, “Tanra-e kaling ato ingtumpok nak bato ag kaling tanra nak bato sa tunga nato.

⁵² Kaling tinumpok nak bato ag kaling tanra nak bato ay imaw it giryunan nato ag imaw it mapamatuor nak indi ako magyaktaw papanha sa imo, ag ikaw ay indi ra magyaktaw papali sa ako para mag-inaway yang kitang ruha.

⁵³ Kag Dios it imo Lolo Abraham, ag kag Dios it ako Lolo Nahor, ay imaw it mahusgar sa imo ag sa ako.”

Ngani, nagsumpa si Jacob sa atubangan it Dios nak ingkakahadlukan it ida tatay nak si Isaac,

⁵⁴ ag nagmatay sida it hadop bilang inughalar para sa Dios ruto sa bukir. Ingtawag nida kag ida mga hali agor makaon ag nagtiner pa sinra ruto it usang gab-i.

⁵⁵ Aga pang gador it katong masunor nak adlaw, naghanra sina Laban sa pagpanaw. Bag-o sida naghalin, ingpangharuan anay nida kag ida ruhang anak nak kabade ag kag ida mga apo, ag sinra ay ida ingbendisyunan bag-o sinra nagginan papauli.

32

Naghanra si Jacob sa Pagkita liwat Ninra ni Esau

¹ Pagkatapos, nagpadayon sina Jacob sa inra pagpauli ag ingsapoy sinra it mga anghel it Dios.

² Pagkakita ni Jacob sa inra, sida ay napasiling, “Kali kag mga sundalo it Dios!” Kada ida ingpangayanan katong lugar nak Mahanaim, nak kag gustong bisayahon ay “Ruhang Grupo it mga Sundalo.”

³ Ruto sa lugar it Seir sa Edom kung hariin nag-iistar kag ida maguyáng nak si Esau, ay nagpauna si Jacob it mga suguon.

⁴ Sinra ay ida ingtugon, “Imaw kali kag inro ibisaya sa ako pinalanggang maguyáng nak si Esau. Inro isiling nak kag ida nganat suguong manghor nak si Jacob ay paabuton halin sa ida pag-istar sa ida Tiyo Laban.

⁵ Ag inro isiling sa ida nak inggwa ako it mga baka, mga asno, ag iba pang mga hadop, ag mga suguon nak kayake ag kabade. Imaw kali kag inro isiling sa ako pinalanggang maguyáng agor sa ako pag-abot ay ida ako abatunon it maado.”

⁶ Nagpadayon sinra ag bag-o sinra nakatabok sa Suba it Jaboc, nagbalik kag mga suguon ag nag-uma sinra kang Jacob, “Nakaabot kami sa imo maguyáng nak si Esau ag papaley sida agor ikaw ay sapuyon, ag kaibahan nida kag ap-at nak gatos nak kakayakihan.”

⁷ Kada abang kahadlok ni Jacob ag abang kalibog. Ngani, ida ingparti sa ruhing grupo kag ida mga tawuhan pati kag ida mga karnero, mga kambing, mga baka ag mga kamelyo.

⁸ Dahil ida ing-iisip nak kung masapoy ni Esau kag usang grupo ag ida kali pangmatyon, kag usang grupo ay makakatakas.

⁹ Kada, nagpangamuyo si Jacob, “Dios it ako Lolo Abraham ag Dios it ako tatay nak si Isaac, GINOONG Dios nak nagsiling sa ako, ‘Pauliey sa lugar it imo mga hali ag apakamaaduhon ikaw Nako,’

¹⁰ buko ako angay sa imo kaaduhan ag sa katutom nak Imo ingpakita sa ako nak Imo suguon. Pagtabok nako it kato sa Suba it Jordan, waya ako it ibang raya kundi bakulo. Pero ngasing sa ako pagbalik, kami ay naging ruhang grupoy.

¹¹ GINO-O, buligi ako ag libriha ako sa damot it ako maguyáng. Napakahadlok ako sa ida, sabaling kaming tanan ay ida matyon pati kag ako mga asawa ag mga anak.

¹² Di бага nagsiling nak gador Ikaw sa ako nak, ‘Apakamaaduhon ka Nako ag aparamuon Nako kag imo mga inanak, tuyar sa ramo it baybay sa ragat nak indi mabilang-bilang.’ ”

¹³ Ngani, pagkagab-i ruto sinra nagpahuway, ag pagkaaga, sida ay nagpili it mga hadop nak ipatabo kang Esau.

¹⁴ Ag kali kag ida mga napili nak inug-patabo: Ruhang gatos nak guyang nak kambing, beynteng takay nak kambing, ruhang gatos nak guyang nak karnero, beynteng takay nak karnero,

¹⁵ treyntang guyang nak kamelyo nak nagpasuso raya kag inra mga anak, kwarantang rumayagang baka, sampuyong tureting turo,

beynteng guyang nak asno ag sampuyong turong asno.

¹⁶ Kaling tanan ay ida ing-intrigo sa ida mga suguon. Buyag-buyag kag bawat usang klase't hadop nak di agwat sa bawat usang grupo. Ag ingtugon nida kag ida mga suguon, "Una kamo sa ako nak di agwat kag bawat usang grupo, pero sunor-sunor."

¹⁷ Ida ingtugon kag primerong grupo it mga suguon, "Pag masapoy kamo it ako maguyáng nak si Esau, ag magpangutana sida sa inro nak, 'Sin-o kag inro Amo? Pariin kamo? Si-o kag tag-iya it kali?'

¹⁸ Masabat kamo, 'Kali ay halin sa imo suguong manghor nak si Jacob. Kali kag ida patabo para sa ida pinalanggang maguyáng nak si Esau, ag sida ay hinaey sa amo hulihan nak nagsusunor.'

¹⁹ Ag imaw ra kag ida ingtugon sa pangruha, pangtatlo ag iba pang nagsusunor nak mga manugdigidig it mga hadop, "Imaw ra kag inro isiling kang Esau pag magsapuyan kamo.

²⁰ Ag aya ra ninro gilimti nak magsiling, 'Hina sa amo hulihan kag imo suguong manghor nak si Jacob nak nagsusunor.' " Kag ida ing-iisip ay sabaling mabaoy kag kahangit sa ida ni Esau parayan diling mga patabo nak ida ingpauna, ag pag sinra ay magkita, sida ay batunon it ida maguyáng.

²¹ Kada ngani ida ingpauna it patabok katong mga patabo, dahil sida ay mapalipas pa it gab-i sa lugar nak inra ingpahuwayan.

Kag Pagpuraso ni Jacob sa Peniel

²² It katong gab-i nak kato, ingnunot nida kag ida ruhang asawa, kag inra ruhang kabulig, kag ida onseng anak nak kayake,* ag ida ingpatabok sa mababaw nak parti it Suba it Jaboc.

²³ It katong sinrang tanan ay nakatabokey, ingpatabok ra nida kag tanang inra mga ari-arian.

²⁴ Tong nakatabokey kag tanan, sida ay nagbalik nak ausa sa lugar nak inra ingpahuwayan.

Katong gab-ing kato, inggwa it nag-abot nak usang kayake nak nagpuraso sa ida hastang sa pagpanghudag-hudag.

²⁵ It katong nabatyagan it kaling kayake nak indi nida maraog si Jacob, ay ida yinubag kag yuta sa pa-a ni Jacob habang sinra ay nagpuraso, kada kali ay nayuat ag sida ay napaki.

²⁶ Ag nagsiling katong kayake, “Buhiey ako dahil nagpapanghudag-hudagey.”

Pero nagsabat si Jacob, “Indi nako ikaw gibuhian hastang waya pa nimo ako nabibendisyune.”

²⁷ Nagpangutana katong kayake, “Ni-o kag imo ngayan?”

Nagsabat sidang, “Jacob.”

²⁸ Nagsiling ray kag kayake, “Tuna ngasing, bukoey Jacob kag imo ngayan kundi Israeley, dahil ikaw ay nagpakiglapan sa Dios ag sa mga tawo, ag ikaw kag nagraog.”

²⁹ Masunor, nagpangabay ra si Jacob sa ida, “Umaan ra sa ako kag imo pangayan.”

---

* **32:22 32:22** Inggwa ra sida it usang anak nak kabade nak imaw si Dina nak waya nakalista dili.

Pero nagsabat sida, “Asing imo pa ingpa-pangutana kag ako ngayan?” Ag pagkatapos, ida gingbendisyunan si Jacob.

³⁰ Kada, ingpangayanan nida katong lugar nak Peniel, dahil sa ida pagsiling nak, “Nakaatubang nako kag Dios ag buhi pa gihapon ako.”

³¹ Nasubataney si Jacob it adlaw bag-o sida nakahalin sa Peniel nak nagkikiang, dahil nayuat sida sa pa-a.

³² Imaw kali kag rason kung asing hastang ngasing kag mga Israelinhon ay waya gikakaon it habit sa pigi it hadop, dahil diling parti it yawas gingyubag si Jacob kada napaki.

33

Kag Pagkita Liwat nina Jacob ag Esau

¹ Pagbalik ni Jacob sa ida pamilya, naantaw nida si Esau nak paabuton, kaibahan kag ap-at nak gatos nak kayake. Kada ingbuyag-buyag nida sina Lea ag Raquel ag inra mga anak, ag kag ruhang kabulig ag inra mga anak.

² Ingbutang nida sa unahan kag ruhang kabulig ag inra mga anak, sunor si Lea ag ida mga anak, ag sa pinaka-huli ay si Raquel ag kag ida anak nak si Jose.

³ Si Jacob kag asa unahan ninrang tanan, ag habang nagyuyungot sinra ni Esau ay makapitong beses sida nak nagsuong bilang pagta-o it respito hastang magtabo sinrang magmanghor.

⁴ Pero nagrayagan si Esau pasapoy sa ida. Si Jacob ay ida ingkupkupan ag ingharuan, ag sinrang ruha ay nagtibaw-tibawan.

⁵ It katong nakita ni Esau kag mga kabade ag mga anak, sida ay nagpangutana, “Si-o kaling mga kanunot nimo?”

Nagsabat si Jacob, “Sa kaaduhan it Dios, kali kag ako mga asawa ag mga anak nak Ida ingta-o sa ako.”

⁶ Kag ida unang ingpapayungot ay kag ida ruhang kabulig ag kag inra mga anak ag sinra ay nagsuong bilang pagta-o it pagrespito kang Esau.

⁷ Kag masunor nak ida ingpapayungot nak nagta-o it pagrespito ay si Lea ag kag ida mga anak, ag kag huli nak nagpayungot ag nagsuong ay si Raquel ag si Jose.

⁸ Pagkatapos, nagpangutana si Esau, “Ni-o katong mga nasapoy nako nak mga karamo-ramong sunor-sunor nak grupo it mga hadop?”

Nagsabat si Jacob, “Manong, imaw kato kag ako mga patabo sa imo, pramas imo ako batunon.”

⁹ Pero nagsabat si Esau, “Maramoey kag ako mga hadop, kada sa imo yangey kato.”

¹⁰ Nagsiling ray si Jacob, “Indi puyde! Talagang kato ay para sa imo. Kung talagang imo'y ako napatawar, batuna kato. Nasasadyahan ako nak maado kag imo pagbaton sa ako, ag pagkakita nako sa imo, ay pay nakita ra nako kag uda it Dios.

¹¹ Batuna yangey kag ako mga patabo, dahil ingpakamaado ra ako it Dios ag husto pa para sa among tanan kag mga nabilin.” Ingpakapilit nak gador nida si Esau hastang ingbaton nida kag mga patabo ni Jacob.

12 Pagkatapos, nagsiling si Esau, “Kitay, mabalikey kita sa amo. Sunorey kamo sa amo.”

13 Pero nagsiling si Jacob, “Manong, nakita nimo nak kaling ako mga anak ay maintik pa, kada mahinay magpanaw. Nalilibog ra ako rili sa mga hadop nak nagpapasuso, ag kung ato sinra sahuyon, sabaling mamatay sinra.

14 Maado pa Manong, una yangey ikaw ag kami ay masunor sa imo, kumporme sa tulin it pagpanaw it kaling mga hadop ag imaw ra kaling ako mga anak, hastang makaabot kami sa inro sa Seir.”

15 Nagsabat si Esau, “Hala, kung imaw kina kag imo gusto, apanuntan yangey kamo nako sa iba nakong mga tawo.”

Pero nagsiling ray si Jacob, “Badyangey Manong, salamat yangey nak gador!”

16 Kada nag-una yangey sina Esau papauli sa Seir it katong adlaw nak kato.

17 Pero sina Jacob ay nagbihang papagto sa ibang lugar ag ruto sida gipatinrog it bayay ag mga pasilungan it hadop, kada kaling lugar ay inra ingtawag nak Sucot.

18 Pagkalipas it pilang panahon ay naghalin sina Jacob sa Sucot ag nagpadayon papagto sa banwa it Siquem nak sakopey it Canaan. Sa huli ay nakaabotey ra si Jacob sa Canaan pagkatapos it ida mahabang biyahe papauli halin sa Padan-aram. Nagpahuway ag nagtukor sinra it inra mga tolda sa usang lugar ruto bag-o mag-abot sa banwa.

19 Katong duta nak ida ingtukuran it inra mga tolda ay ingbakay ni Jacob sa mga anak it pinuno

it Siquem nak si Hamor nak Hebinhon. Ingbakay kali ni Jacob it usang gatos nak bilog it inra kwarta. Usa sa mga anak ni Hamor ay si Siquem.

²⁰ Ruto ay nagsug-on-sug-on si Jacob it mga bato agor maging altar ag ingtawag nida kato nak El-Elohe-Israel, nak kag gustong bisayahon ay “Dios nak Imaw kag Dios ni Israel.”

34

Kag Pag-abuso kang Dina

¹ Usang adlaw, kag anak nak rayaga ni Jacob kang Lea ay nagpamasyar ag nagpakig-amiga sa mga rayaga nak taga-ruto sa lugar nina Hamor.

² Pagkakita sa ida ni Siquem nak anak it inra pinuno nak si Hamor, kali ay ida ingharangan ag ingpilit nak magnunot sa ida. Ag kaling rayaga ay ida ingpilit nak mag-ubay sa ida.

³ Napagusto si Siquem kang Dina ag kali ay ida ingpalangga. Ida ing-amo-amo si Dina ag inghuman nida kag tanan agor sida ay magustuhan it kali.

⁴ Ngani, nagpangabay si Siquem sa ida tatay nak si Hamor, “Tay, gusto nako nak pakasayan kaling rayaga. Puyding patigayunon yangey kami nimo.”

⁵ It katong nasaduran ni Jacob kag natabo sa ida anak nak si Dina ay naghipos yang anay sida, dahil kag ida mga anak nak kayake ay rahagto pa sa bukir nak nagbantay it ida mga hadop.

⁶ Bag-o nag-abot kaling mga anak nak kayake ni Jacob, ay nag-abot sina Hamor ag ida anak nak si Siquem agor mapakigbisaya kang Jacob.

⁷ Habang nagbibisaya si Hamor kang Jacob, imaw ra it pag-abot it mga anak nak kayake ni Jacob halin sa bukir. Pagkarungog ninra sa natabo sa inra manghor, nagrayab-rayab kag inra kahangit dahil kali ay usang marakong kahud-anan para sa lahi ni Israel.

⁸ Pero nagsiling si Hamor sa inra, “Palangga talaga it ako anak nak si Siquem kag inro anak nak rayaga, kada nagpapangabay ako sa inro nak ato yangey sinra ipakasay.

⁹ Ag maado ra kung magkasugot kita nak puyding mag-asawa kag amo mga sultero sa inro mga rayaga, ag kag inro ra mga sultero sa amo mga rayaga.

¹⁰ Sa tuyar nak parayan, puydey kamong mag-istar dili ag libre kamong magpangabuhi rili sa amo duta. Ag puyde ra kamong magpamakay ag magbinaligya sa amo banwa ag magpundar ra it inro mga ari-arian.”

¹¹ Ag nagbisaya ra si Siquem kang Jacob ag sa mga maguyáng nak kayake ni Dina, “Sugot yangey ra kamo sa ako pangabay, ag aber ni-o kag inro ahagaron ay ako ita-o sa inro.

¹² Silinggan yang ninro sa amo kung ni-o kag inro gustong regalo sa pagpakasay nako sa inro manghor, ag aber ni-o pa kag inro gustong hagaron. Hanra akong magta-o sa inro it tanan, basta ipakasay yang ninro sida sa ako.”

¹³ Kaling mga anak nak kayake ni Jacob ay nagsabat it pabayagbag kang Siquem ag sa ida tatay nak si Hamor, dahil ingtaw-an ninra it kahud-anan kag inra manghor nak si Dina.

14 Kada nagsiling sinra, “Indi kami mag-sugot nak kag kayaking mapapangasawa it amo manghor ay buko tuli, dahil kali ay kahud-anan parti sa amo.

15 Masugot yang kami kung kag inro tanang mga kayake ay mapatuli ra pareho sa amo.

16 Pag mahimo ninro kali, hingan pa yang kami masugot nak mainasawahan kita ag kita ay mapisan nak nagkakausa.

17 Pero kung indi kamo magsugot nak magpatuli ay abawion namo si Dina ag kami ay mahal in dili.”

18 Namut-an ni Hamor ag ni Siquem nak ida anak kag inra ingbisaya, kada sinra ay nagsugot nak mapatuli.

19 Dahil abang gusto ni Siquem kaling anak ni Jacob nak si Dina, kada wayaey sida giruyog. Ag sa mga anak ni Hamor, si Siquem yang kag mapanubli it pagka-pinuno.

20 Pagkatapos, nagpauli nak raan sina Hamor ag Siquem, ag inra gingtipon kag kakayakihan sa suyor it pwertahan it inra banwa, ag ingsiling,

21 “Mga kasimanwa, kaling mga tawo ay mabuot, kada maado kung apaistaron nato sinra rili ag sugtan nak magpamakay ag magbinaligya rili. Kayapar ra kaling ato duta. Apapangasawahon nato kag ato mga sultero sa inra mga rayaga ag imaw ra kag inra mga sultero sa ato mga rayaga.

22 “Pero kaling mga tawo ay masugot yang nak maistar dili ag maiba sa ato, kung kitang tanan nak mga kayake ay masugot nak tulion tuyar sa inra.

23 Indi baga sa huli, kag inra mga hadop ag mga ari-arian ay mapapasa-ato? Kada sugot yangey kita agor dili sinra mag-istar sa ato.”

24 Ag tanan ngani nak mga kayake it inra banwa ay nagsugot sa ingsiling ni Hamor ag ni Siquem, ag nagpatuli sinrang tanan.

25 Sa pangtatlong adlaw it pagkatuli sa inra, it katong sinra'y nagpapahapros pa, kag mga anak ni Jacob nak sina Simeon ag Levi nak ruha sa matuor nak mga maguyáng ni Dina, ay nagraya it espada ag nagyusob sa banwa. Waya gisasaligi it mga taga-banwa nak mayain kag inra tuyo. Ingpangmatay ninra kag tanang mga kayake ruto.

26 Ingmatay ra ninra si Hamor ag kag ida anak nak si Siquem, ag ingbaoy ninra si Dina sa bayay nina Siquem ag nagtakas.

27 Pagpagto sa banwa it ibang mga anak nak kayake ni Jacob ay inra nakita kag mga ingpangmatay nak mga kayake ruto. Ingpangtakawan ninra kag banwa bilang bayos sa kahud-anan nak natabo sa inra manghor.

28 Ingraya ra ninra kag tanang mga hadop, ag aber ni-o nak nakita ninra sa suyor it banwa ag sa mga uma sa palibot.

29 Ingbaoy ninra kag tanang manggar, ingbihag ninra kag tanang mga kabade ag mga maintik nak anak ag waya sinra't ingtura.

30 Pagkatabo it kali nagbisaya si Jacob kana Simeon ag Levi, “Asing ingtaw-an ako ninro it kalibugan ag inro ako ingpakahud-an sa pagmuyat it mga Canaanhon ag mga Pereznon dili. Apila yang kag ako mga tawuhan, ag kung sinra

ay magkausa nak yusubon kita, kitang tanan ay mamamatay.”

³¹ Pero nagrason sinra, “Tay, apabad-an yangey baga nato nak himuon nidang pay tuyar sa kabading badaran kag amo manghor?”

35

Ingpakamaado it Dios si Jacob sa Betel

¹ Pagkatabo it kali, nagsiling kag Dios kang Jacob, “Pagto sa Betel ag ruto mag-istar. Ikaw ay mahuman it batong altar para sa Ako nak imo Dios nak nagpakita sa imo it katong ikaw ay nagtakas sa imo maguyáng nak si Esau.”

² Kada, ingsugo ni Jacob kag ida pamilya ag tanang ida sinakupan, “Pilakan ninro kag tanang mga ribulto nak inro mga dios-diosan, himua ninrong limpyo kag inro mga sarili sa atubangan it Dios ag mag-ilis it limpyong baro.

³ Pagkatapos, mapagto kita sa Betel, kung hariin ako ay mahuman it batong altar pramas madayaw kita sa Dios nak nagsabat it ako pangamuyo it katong ako ay nahihirapan, ag imaw ra kag nagbabantay sa ako aber hariin ako nagpagto.”

⁴ Ngani, ingta-o ninra kang Jacob kag inra tanang mga ribulto ag inra mga panika nak panguntra kuno sa mayaot, ag kaling tanan ay ida ingpangyubong sa irayom it katong marakong kahoy nak abang bantog ruto mayungot sa Siquem.

⁵ Pagkatapos nak ingtuman ninra kali, naghalin sinra sa Siquem. Ag habang

nagrarayan sinra sa mga banwa papagto sa Betel, kag mga tawo sa mga banwa ay nakabatyag it rakong kahadlok nak halin sa Dios, kada waya nak gador ninra gilahaya katong mga anak ni Jacob.

⁶ Pag-abot ninra sa Betel, nak it kato ay Luz pa kag inra tawag,

⁷ naghuman sinra it batong altar ag nagdayaw sinra sa Dios. Ingtawag nida katong lugar nak El-Betel, nak kag gustong bisayahon ay Dios it Betel, dahil hagto kag Dios ay nagpakita sa ida it katong sida ay nagtakas kang Esau.

⁸ It kag sinra ay rahagto, namatay si Debora nak dating manug-alaga it nanay ni Jacob nak si Rebeca. Ingyubong ninra sida sa irayom it puno it usang kahoy sa ubos it Betel, ag ingtawag nida katong kahoy nak Alon-ba-cut, nak kag gustong bisayahon ay “Kahoy it Kalisuran.”

⁹ Ngasing nak nagbalik si Jacob sa Canaan halin sa Padan-aram, nagpakita liwat kag Dios sa ida ag sida'y ingpakamaado.

¹⁰ Nagsiling kag Dios sa ida, “Kag imo ngayan ay Jacob, pero tuna ngasing ay bukoey Jacob kag itawag sa imo kundi Israel.”

¹¹ Nagsiling pa kag Dios sa ida, “Ako kag Dios nak Makagagahom. Magpakaramo kamo. Kag imo mga inanak ay magiging usang nasyon ag magkakainggwa't maramong lahi nak mahalín sa imo mga inanak, ag kag iba sa inra ay magiging mga hari.

¹² Kaling duta nak Ako ingta-o sa imo Lolo Abraham ag sa imo tatay nak si Isaac, ay ita-o ra Nako sa imo ag sa imo magiging mga inanak.”

13 Pagkasiling it Dios it kali, nawagit Sida sa ida atubangan.

14 Masunor, nagpatinrog si Jacob it bato bilang tanra ruto sa lugar nak kung hariin kag Dios ay nagpakig-istorya sa ida. Ingbub-an kali nida it halar nak ayak ag ingbub-an ra nida it lana.

15 Kali kag lugar nak ida ingtawag nak Betel.

Kag Pagkamatay ni Raquel

16 Pagkatapos, nagpadayon sinra halin sa Betel ag it katong sinra ay mayado-yado pa sa Eprata,* nagpasyapo si Raquel ag abang hirap kag ida pag-anak.

17 Habang sida ay nahihirapan sa pagpasyapo, kag buot ni Raquel ay ingpaisog it paltera sa pagsiling, “Aya gikahadlok, dahil kayake ray kag imo magiging anak.”

18 Habang sida ay naghihingayo, ingpanyanan nida kaling anak nak Ben-oni, nak kag gustong bisayahon ay “anak sa ako kahirapan,” pero kali ay ingpanyanan liwat ni Jacob nak Benjamin, nak kag gustong bisayahon ay “kag ako tuong damot.”†

19 Namatay si Raquel sa pag-anak ag sida ay ingyubong sa habig it rayan papagto sa Eprata. Ag ngasing kaling Eprata ay imawey kag Betlehem.‡

---

* **35:16 35:16** Tong huli kag Eprata ay naging Betlehem. (Basaha sa Mik. 5:2.) † **35:18 35:18** Siguro kag gustong bisayahon it “kag ako tuong damot” ay “anak sa maadong kapalaran.” ‡ **35:19 35:19** Basaha sa Mik. 5:2.

²⁰ Kag ida yuyubngan ay ingbutangan ni Jacob it tanra nak bato ag kali ay hagto pa gihapon hastang ngasing.

²¹ Pagkayubong kang Raquel, nagpadayon sina Jacob hastang makaabot sa unhan it tore it Eder, kung hariin sinra nagtukor it inra mga tolda.

Kag mga Anak ni Jacob

²² Habang sina Jacob ay ruto giiistar sa bandang Eder, ing-ubayan ni Ruben si Bilha nak usa sa mga asawa it ida tatay. Imaw kali kag kabulig ni Raquel. Pagkasador ni Jacob it kaling inghimo ni Ruben ay abang kahangit nida.

Dose tanan kag mga anak nak kayake ni Jacob.

²³ Kag mga anak nak kayake ni Lea ay si Ruben, nak imaw kag panganay, masunor si Simeon, si Levi, si Juda, si Isacar ag si Zabulon.

²⁴ Kag mga anak nak kayake ni Raquel ay sina Jose ag Benjamin.

²⁵ Kag mga anak nak kayake ni Bilha nak kabulig ni Raquel ay sina Dan ag Naptali.

²⁶ Kag mga anak nak kayake ni Zilpa nak kabulig ni Lea ay sina Gad ag Aser.

Kali sinra kag mga anak nak kayake ni Jacob ag tanan sinra ay natawo sa Padan-aram, puyra yang kang Benjamin.

Kag Pagkamatay ni Isaac

²⁷ Nagpauli sina Jacob sa ida tatay nak si Isaac sa duta ni Mamre, nak imaw ra kag Kiriyat-arba o Hebron, kung hariin ra giistar si Abraham.

²⁸ Nag-abot si Isaac sa edad nak usang gatos ag otsenta (180) nak tuig,

²⁹ bag-o sida namatay sa ida kaguyangon, ag nagpahuwayey kapisan kag ida mga ginikanan. Kag pagyubong sa ida ay ingpatigayon it ida mga anak nak sina Esau ag Jacob.

36

SI ESAU AG IDA MGA INANAK

Kag mga Inanak ni Esau nak Naging Edomnon

¹ Kali kag mga inanak ni Esau nak kag palayaw ay Edom.

² Nag-asawa si Esau it mga kabading Canaanhon. Kali ay si Ada nak anak ni Elon nak Hetanhon, si Oholibama nak anak ni Ana ag apo ni Zibeon nak Hebinhon,

³ ag si Basemat nak anak ni Ismael ag hali ni Nebayot.

⁴ Kag anak nak kayake ni Esau kang Ada ay si Elipaz. Kag anak nak kayake ni Esau kang Basemat ay si Reuel,

⁵ ag kag mga anak nak kayake ni Esau kang Oholibama ay sina Jeus, Jalam ag Core. Imaw kali tanan kag mga anak nak kayake ni Esau nak natawo sa Canaan.

⁶ Ingnunot ni Esau kag ida mga asawa, mga anak nak kayake ag kabade, ag ida mga sinakupan. Ingraya ra nida kag ida tanang kahadupan ag tanang mga ari-arian nak ida napundar ag naghalin sa Canaan, agor magpayado sa ida manghor nak si Jacob.

⁷ Nagpayado sida dahil kag inra kahadupan ag mga ari-arian ay subrang ramoey, ag kung

magpisan sinra ay mahuotey ag makuyang kag sabsabon.

⁸ Kada ruto sa mabatong mga bukir it Seir giistar si Esau nak kag tawag ra ay Edom.

⁹ Kali kag mga inanak ni Esau nak imaw kag tatay it mga Edomnon nak nagpang-inistar sa mabatong mga bukir it Seir.

¹⁰ Si Elipaz kag anak nak panganay ni Esau nak kag nanay ay si Ada, masunor ay si Reuel nak kag nanay ay si Basemat.

¹¹ Kag mga anak nak kayake ni Elipaz ay sina Teman, Omar, Zepo, Gatam ag Kenaz.

¹² Si Timna ay usa sa mga asawa ni Elipaz ag kag ida anak nak kayake ay si Amalek. Kali kag mga apo ni Esau sa mga anak nida kang Ada.

¹³ Kag mga anak nak kayake ni Reuel ay sina Nahat, Zera, Sama ag Miza. Kali kag mga apo ni Esau sa mga anak nida kang Basemat.

¹⁴ Kag iba pang mga anak nak kayake ni Esau ay sina Jeus, Jalam ag Core, ag kag inra nanay ay si Oholibama nak anak ni Ana ag apo ni Zibeon.

¹⁵ Imaw kali kag mga pinuno sa lahi ni Esau.

Sa mga inanak ni Elipaz nak panganay ni Esau kag mga naging pinuno ay sina Teman, Omar, Zepo, Kenaz,

¹⁶ Core, Gatam ag Amalek. Sinra kag mga pinuno sa lugar it Edom sa mga inanak ni Elipaz nak anak ni Esau kang Ada.

¹⁷ Sa mga inanak ni Reuel nak anak ni Esau kag mga naging pinuno ay sina Nahat, Zera, Sama ag Miza. Sinra kag mga pinuno sa lugar it Edom sa mga inanak ni Reuel nak anak ni Esau kang Basemat.

¹⁸ Sa mga anak ni Esau kang Oholibama nak anak ni Ana kag mga naging pinuno ay sina Jeus, Jalam ag Core.

¹⁹ Sinra tanan kag mga naging pinuno sa mga inanak ni Esau, nak kag palayaw ay Edom.

Kag mga Inanak ni Seir

²⁰ Bag-o nag-abot sina Esau sa Seir ay inggway it dating mga nag-iistar ruto. Sinra ay mga Horhanon nak kag tatay ay si Seir. Kag mga inanak nak kayake ni Seir ay sina Lotan, Sobal, Zibeon, Ana, Dison, Ezer ag Disan.

²¹ Sinra kag mga pinuno it mga Horhanon sa mga lahi ni Seir sa lugar it Edom.

²² Kag mga anak nak kayake it panganay ni Seir nak imaw si Lotan ay sina Hori ag Heman. Si Timna nak usa sa ibang asawa ni Elipaz nak imaw kag panganay nak anak ni Esau ay hali nak kabade ni Lotan.

²³ Kag mga anak nak kayake ni Sobal ay sina Alvan, Manahat, Ebal, Sepo ag Onam.

²⁴ Kag mga anak nak kayake ni Zibeon ay sina Aya ag Ana. Si Ana ay imaw kag nakakita it katong tuburan it mainit nak tubi sa mabatong mga bukir habang sida ay nag-aagsam it mga asno it ida tatay.

²⁵ Kag mga anak it kaling si Ana nak putong anak ni Zibeon ay si Dison ag kag ida hali nak kabade nak si Oholibama nak naging asawa ni Esau.

²⁶ Kag mga anak nak kayake ni Dison ay sina Hemdan, Esban, Itran ag Keran.

²⁷ Kag mga anak nak kayake ni Ezer nak imaw kag anak ni Seir ay sina Bilhan, Zaavan ag Akan.

²⁸ Kag mga anak nak kayake ni Disan ay sina Uz ag Aran.

²⁹ Imaw kali kag mga pinuno sa mga lahi it mga Horhanon sa lugar it Seir nak sina Lotan, Sobal, Zibeon, Ana,

³⁰ Dison, Ezer ag Disan.

Kag mga Hari it Edom

³¹ Imaw kali kag mga naghari sa lugar it Edom bag-o pa magkainggwa it usang hari kag mga Israelinhon.

³² Kag unang naging hari sa Edom ay si Bela nak anak ni Beor. Kag ida banwa ay Dinaba.

³³ Pagkamatay ni Haring Bela, kag nagsubli sa ida ay si Jobab nak anak ni Zera nak taga-Bozra.

³⁴ Pagkamatay ni Haring Jobab, kag nagsubli sa ida ay si Husam nak taga-Teman.

³⁵ Pagkamatay ni Haring Husam, kag nagsubli sa ida ay si Hadad nak anak ni Bedad. Sida kag nakapirde sa lahi ni Midian nak imaw kag anak ni Abraham kang Ketura sa lugar it Moab. Kag ida banwa ay Avit.

³⁶ Pagkamatay ni Haring Hadad, kag nagsubli sa ida ay si Samla nak taga-Masreca.

³⁷ Pagkamatay ni Haring Samla, kag nagsubli sa ida ay si Saul nak taga-Rehobot sa habig it Suba it Yurates.

³⁸ Pagkamatay ni Haring Saul, kag nagsubli sa ida ay si Baal-hanan nak anak ni Acbor.

³⁹ Pagkamatay ni Haring Baal-hanan nak anak ni Acbor, kag nagsubli sa ida ay si Hadar. Kag

asawa nida ay si Mehetabel nak anak ni Matred ag apo ni Mezahab. Kag ida banwa ay Paw.

⁴⁰ Imaw kali kag mga pinuno sa mga inanak ni Esau, kumporme sa inra mga lahi ag lugar. Kag mga naging pinuno ay sina Timna, Alva, Jetet,

⁴¹ Oholibama, Ela, Pinon,

⁴² Kenaz, Teman, Mibzar,

⁴³ Magdiel ag Iram. Sinra tanan kag mga pinuno it mga Edomnon nak naghalin kang Esau, kumporme sa mga lugar nak inra nasakupan.

37

SI JOSE AG IDA MGA MAGUYÁNG

¹ It kato ay nag-istar sina Jacob, nak ingtatawag rang Israel, mayungot sa banwa it Hebron sa Canaan nak imaw kag dating ingtineran it ida tatay nak si Isaac.

² Imaw kali kag istorya tungor sa pamilya ni Jacob.

It katong kag ida anak nak si Jose ay disi-syete anyosey, sida ay nagbabantay it mga karnero ag mga kambing it ida tatay. Kaibahan nida kag ida mga maguyáng nak anak nina Bilha ag Zilpa nak ibang mga asawa it ida tatay. Ayam nida kag mayain nak inghihimo it ida mga maguyáng ag sida ay nag-uuma sa inra tatay.

³ Si Jose kag pinaka-palanggan anak ni Israel sa tanang ida mga anak, dahil sida ay naging anak ni Israel sa ida kaguyangon. Ngani, ging-patahian nida si Jose it maganda ag mahabang baro nak mahaba ra it butkon.

⁴ It katong nakita it ida mga maguyáng nak sa inrang magmanghor si Jose kag ingpapakapalabi it inra tatay, nahangit sinra sa ida ag permi sidang ingbibisayahan ninra it mayain.

⁵ Usang gab-i, nagpananamgo si Jose ag tong gingsiling nida kaling ida pananamgo sa ida mga maguyáng, lalong nagpakarako kag inra kahangit sa ida.

⁶ Siling ni Jose sa inra, “Panimati-i ninro kaling ako isiling tungor sa ako ingpananamgo.

⁷ Habang hagto kuno kita sa bukir nak nagbubugkos it ato mga inanihan nak trigo, katong ako kuno binugkos ay nagtinrog ag nakita ra nako nak gingpalibutan kuno kali it inro mga binugkos nak trigo ag sinra ay masigsuong sa ako binugkos.”

⁸ Siling sa ida it ida mga maguyáng, “Ni-o, ikaw kag mahari sa amo?” Lalo nak nagpakarako kag inra kahangit sa ida dahil sa ida pananamgo ag sa ida ingbisaya.

⁹ Nagpananamgo ray liwat sida ag kali ay ingsiling ray nida sa ida mga maguyáng. Siling nida, “Panimati-i ray ninro kaling ako isiling sa inro. Ako ay nagpananamgo ray, kag adlaw kuno, pati kag buyan ag onseng bituon ay nagsusuong sa ako.”

¹⁰ Pero it katong ida kali ingsiling sa ida tatay ag sa ida mga maguyáng, sida ay ingsaway it ida tatay sa pagsiling, “Ni-o kaling imo pananamgo? Asi, masinuong baga kami it imo nanay ag mga maguyáng sa imo atubangan?”

11 Ag nahili sa ida katong ida mga maguyáng pero katong ingbisaya ni Jose sa ida tatay ay natanom sa ida isip.

Kag Pagbaligya it mga Maguyáng ni Jose sa Ida ag Pagraya sa Ehipto

12 Usang adlaw, katong mga maguyáng ni Jose ay nagpagto sa bukir it Siquem agor mag-agşam it inra mga karnero ag kambing.

13 Ag nagsiling si Israel kang Jose, “Maley anay nak apapagtuon ka nako ruto sa imo mga maguyáng nak nag-aagsam sa Siquem.”

Nagsabat si Jose, “Oho, Tay.”

14 Ag nagsiling ray kag ida tatay, “Pagtoy. Muyati ruto kung maado kag kamutangan it imo mga maguyáng, pati ra katong ato mga kahadupan, ag pagbalik nimo rili ay uma-e ako.” Kada halin sa patag it Hebron sida'y nagbaktas papagto sa Siquem.

15 Pag-abot nida sa Siquem ay wayaey ruto kag ida mga maguyáng. Pero inggwa't usang tawo nak nakakita kang Jose nak nagpapanglingat-lingat ag kali ay nagpangutana sa ida, “Asi, si-o kag imo ginghahanap?”

16 Nagsabat ni Jose, “Ka ako mga maguyáng. Ayam baga nimo kung hariin sinra giagsam it amo mga karnero ag kambing?”

17 Nagsiling katong tawo, “Naghaliney sinra rili ag narunggan nako katong inra ingsiling nak sinra kuno ay mapagto sa Dotan.” Nagyanat ngasing si Jose sa ida mga maguyáng ag sinra ay ida nakita ruto sa lugar it Dotan.

¹⁸ Habang mayado pa sida ay naantawey sida it ida mga maguyáng. Ag habang sida ay nagpayungot ay inra ingplanuhan nak amatyon sida.

¹⁹ Nagbisaya sinra sa usa'g-usa, “Haley kaling perming pananamgo!

²⁰ Maley, amatyon nato sida, ag pagkatapos ay ato ihuyog sa usang bal-ong. Ag ato isiling nak sida ay ingsiba it usang ilahas nak hadop. Ag ato amuyatan kung matutupar matuor katong ida mga pananamgo.”

²¹ Pero tong marunggan kali ni Ruben nak pinaka-panganay ninra, sida ay nagbisaya, “Indi nato sida gimatyon.” Imaw kali kag ida gingsiling pramas mapigahan kag ida mga manghor.

²² Siling pa ni Ruben sa inra, “Badaey sida gimatya! Ihuyog yangey nato sida sa usang bal-ong nak uga rili sa kabukiran.” Kali kag gingsiling ni Ruben agor sa huli ay malilibre nida si Jose sa inra plano nak pagmatay agor makabalik sida sa inra tatay.

²³ Pag-abot ni Jose ruto sa ida mga maguyáng ay inra ingpigong ag inra ing-uba katong ida maganda ag mahabang baro.

²⁴ Pagkatapos ay ingraya sida sa usang bal-ong nak waya't tubi ag inra inghuyog.

²⁵ Pagkatapos, sinra ay nag-ingkor ag nagkaoney. Sa pag-antaw ninra sa mayado ay nakita ninra kag paabutong grupo it mga Ismaelinhon nak sunor-sunor nak nakasakay sa inra mga kamelyo halin sa lugar it Gilead. Kag karga it inra mga kamelyo ay mga himuong buyong, mga panamda, pabangyo ag mga insenso nak aray-on sa bansa it Ehipto.

²⁶ Pagkakita sa inra ni Juda, nagbisaya kali sa ida mga hali. Siling ni Juda, “Ni-o kag ato mapapakamos kung ato amatyon kaling ato manghor ag itago kag ida yawas?”

²⁷ Maado pa siguro ay ibaligya yangey nato sida sa mga Ismaelinhon agor buko sa ato damot sida mamamatay, dahil ato ra sida manghor ag ato ra sida karugo.” Ag nagsugot katong ida mga hali.

²⁸ Pagrayan it kinang mga negosyante nak mga Ismaelinhon halin sa lahi ni Midian, ay inra ingpagtuan si Jose rutong bal-ong kung hariin ninra inghuyog sida ag inra ingbatak. Masunor ay inra ingbaligya si Jose sa mga Ismaelinhon sa balor nak beynteng (20) bilog nak pilak. Ag sida ay ingrayay papagto sa Ehipto.

²⁹ Pagkatapos nak natabo kali, kumo si Ruben ay waya ruto, sa ida pagbalik, sida ay nagsil-ip rutong bal-ong pero wayaey ruto si Jose. Sa nak raan inggisi nida kag ida baro bilang pagpakita it ida pagkalibog,

³⁰ ag nagbalik sa ida mga manghor. Siling nida, “Wayaeey ruto si Jose! Mauno yangey ako?”

³¹ Naghinuon ngasing sinra ag ingbaoy ninra katong ing-uba ninra nak baro kang Jose ag nag-ihaw sinra it usang kambing, bag-o gingpahiran katong baro ni Jose it rugo.

³² Ag inra gingraya katong baro nak di rugo ag ingpakita sa inra tatay. Siling ninra, “Nakita namo kali! Muyati baga kung imaw kali kag baro it imo anak o buko.”

³³ Nakilaya ni Jacob katong baro ag sida'y napasiling, “Sa ako anak kali! Sida ay nasiba it

ilahas nak hadop! Siguradong ginggumok it kato kag yawas ni Jose.”

³⁴ Sa kalisor ni Jacob, kumporme sa inra sulunranon sa pagpangalisor sa inra minatay, ay ida inggisi kag ida baro ag nag-apli sida it kustal. Ing-abot it maramong adlaw kag ida pagpangalisor.

³⁵ Inglibang sida it tanan nidang kaanakan, pero ingbaliwaya nida kali. Kag siling nida, “Bad-ey ninro ako iglibanga! Mapangalisor ako hastang bawion it Dios kag ako kabuhi ag magkita ray kami it ako anak.” Ag padayon kag ida pagtibaw.

³⁶ Habang nagpapangalisor si Jacob sa Canaan, si Jose ay nakaabotey ruto sa Ehipto ag sida ay ingbaligya ray it mga Ismaelinhon kang Potipar nak imaw kag pinaka-pinuno it mga gwardya sa palasyo it Hari it Ehipto.

38

Si Juda ag si Temar

¹ It katong panahon rang kato, nagbuyag si Juda sa ida mga hali ag sida ay nagpangdayunan sa usang taga-Adulam nak si Hira.

² Rahagto nakita ni Juda kag rayagang anak it usang Canaanhon nak si Sua. Ing-asawa nida kali.

³ Ag kaling asawa ni Juda ay nagsabak ag nag-anak it kayake ag kali ay ingpangayanan nak Er.

⁴ Sa pangruhang pagsabak nida ay kayake gihapon kag ida naging-anak ag kali ay ingpangayanan nak Onan.

⁵ Nagsabak ray sida liwat ag kayake gihapon kag ida naging anak ag kali ay ingpangayanan nak Sela. Rahagto sinra sa lugar it Kizib it katong ing-anak si Sela.

⁶ It katong maragkoey sinra, kag panganay ni Juda nak si Er ay ida ingpaasawa sa usang rayaga nak si Tamar.

⁷ Pero kaling si Er ay mayain kag inghuhuman sa atubangan it GINO-O kada sida ay ingmatay.

⁸ Pagkatabo it kali, nagsiling si Juda kang Onan, “Kumporme sa ato sulunranon, kinahangyan nak asawahon nimo kag balo it imo maguyáng ag imo sida aanakan sa ida pangayan.”

⁹ Ayam ni Onan nak kung magkaanak sida sa balo it ida maguyáng ay indi matawag nak ida. Ngani, bawat maubay sinra it ida asawa, nak dating asawa it ida maguyáng ay ing-uudak nida kag ida similya sa raga. Ginghimo nida kato agor indi sida magkainggwa't anak nak imaw kag maraya it pangayan it ida maguyáng.

¹⁰ Kumo mayain katong ida ginghimo sa pagmuyat it GINO-O, kaling si Onan ay gingmatay ra Nida.

¹¹ Pagkatabo it kali, nagsiling si Juda sa ida umagar nak si Tamar, “Badaey anay giasawa liwat ag ruto ka yang anay sa imo tatay hastang waya pa narako katong ako puto nak kayake nak si Sela.” Nahadlok si Juda nak sabaling mamatay ra si Sela pareho sa ida mga maguyáng kung ipaasawa ray nida kang Tamar. Ngani, nagpauli si Tamar sa bayay it ida tatay ag rutoy sida giistar.

¹² Sa pagligar it panahon, namatay kag asawa ni Juda nak anak ni Sua, ag katong wayaey sida gipapangalisor, sida ay nagtukar ruto sa banwa it Timna nak kung hariin ay ruto sinra gititipon pramas patupihan kag inra mga karnero. Kag ida kaibahan pagpagto ay kag ida amigo nak si Hira nak taga-Adulam.

¹³ It katong masaduran ni Temar nak mapa-Timna katong ida panugangan agor magpatupi it ida mga karnero,

¹⁴ nakaisip sida nak ubahon katong pang-luto nida nak baro ag mag-alimungmong agor matabunan kag ida uda. Masunor, nagpagto sida sa rayan pasuyor it banwa't Enaim nak rayanan papagto sa Timna. Sida ay nag-ingkor ruto sa habig it rayan. Inghimo nida kali dahil naayaman nida nak si Sela ay marakoey, pero waya ra gipaasawahan sa ida.

¹⁵ It katong nakita sida ni Juda, kabi it kali si Temar ay usa sa mga badaran nak kabade, dahil natatabunan kag ida uda.

¹⁶ Ingsuuran sida ni Juda ruto sa habig it rayan ag nagsiling, "Kitay sa imo bayay." Waya nida naayami nak imaw kali kag ida umagar.

Siling ni Temar, "Ni-o kag imo ibadar sa ako agor makakanunot ikaw sa ako?"

¹⁷ Sabat ni Juda, "Iparaya nako sa imo kag usang anak it ako kambing."

Nagsiling si Temar, "Puydi, pero magbilin anay ikaw it imo gamit bilang prinda nimo sa ako."

¹⁸⁻¹⁹ Nagpangutana si Juda, "Ni-o kag imo gusto?"

Sabat ray nida, “Kag imo singsing nak pang-pirma nak nakabitin sa imo kulintas ag kag imo baston.” Ngani, ingta-o ni Juda kaling tatlong bagay sa ida ag sinra ay nag-ubay. Pagkatapos nagbangon si Tamar ag nagpauliey. Ing-uba nida katong ida alimungmong ag nagsuksok ray it katong ida baro nak pangluto. Ag pagkalipas it panahon namalayan nida nak sida ay sabakey yaki dahil ing-aptan nak raan sida.

²⁰ Pramas mabaoy ruto sa kabade katong ida ingpangbilin nak mga gamit, ingparaya ni Juda katong anak it kambing sa ida amigo nak si Hira nak taga-Adulam, pero wayaey ruto katong kabade.

²¹ Nagpangutana si Hira sa mga kayake ruto, “Hariiney katong kabade nak nagpapabadar nak rahagto sa rayan papagto sa Enaim?”

Siling ninra sa ida, “Wayra it tuyar nak kabade dili.”

²² Kada, nagbalik sida kang Juda ag nag-uma it tuyar kali, “Wayraey ruto katong kabade nak imo ingpapabadaran it kaling kambing. Ag siling it mga tawo rutong lugar ay waya kuno it tuyar nak kabade ruto.”

²³ Sabat ni Juda, “Badyangey. Ida yangey katong ako mga gamit, sabaling gur-an pa kita it mga tawo pag apakananapon pa nato sida. Basta ayam nimo nak ako ingparaya kaling anak it ako kambing, pero wayaey nimo sida nakita ruto.”

²⁴ Pagkalipas it tatlong buyan, Inggwa't nag-uma kang Juda nak katong ida umagar nak si Tamar ay nagpangayake ag nagsabak.

Siling ni Juda, “Liwasan sida sa banwa ag sunugon.”

²⁵ Habang gingliliwas si Tamar ay nagpauna sida it mensahe para sa ida panugangan, “Kag tag-iya it kaling mga gamit nak rahali sa ako ay imaw kag nakasabak sa ako. Pamuyati kung kanin-o kali, kaling kulintas, kaling singsing nak nakapabitin dili, ag kaling baston.”

²⁶ Ing-ako ni Juda kaling mga gamit ag nagsiling sida, “Mas maado kag ida ginghimo kisa ako kumo waya ako gisugot nak mapangasawa nida kag ako anak nak si Sela.” Ag tuna it kato wayaey giubay si Juda kang Tamar.

²⁷ It katong adlaw nak nagpapasyapoe y si Tamar, namasran it paltera nak kapir kag suyor it ida bituka.

²⁸ Ag it katong sida ay nagpapatawoy, gingliwas it katong usang anak kag ida damot ag inghigtan kali it paltera it puyang bunang ag nagsiling nak, “Imaw kali kag naunang nagliwas.”

²⁹ Pero gingsuyor liwat it anak katong ida damot ag nagpuslot katong ida kakapir. Nagsiling katong paltera, “Ni-o kaling imo nauuna-una it puslot!” Kada ida ingpangayanan sida nak Perez ag sida kag panganay.

³⁰ Masunor ay nagpuslot ray katong ida manghor nak di puyang bunang sa damot. Kag ingpangayan sa ida ay Zera.

39

Si Jose ag kag Asawa ni Potipar

¹ Ngasing, kaling si Jose ay gingraya sa Ehipto it mga Ismaelinhon ag ingbaligya kang Potipar. Sida ay pinaka-pinuno it mga gwardya sa palasyo it Hari it Ehipto nak ingtatawag ninrang Paraon.

² Si Jose ay ruto giistar sa bayay ni Potipar nak ida amo. Naging kaibahan nida ruto kag GINO-O kada naging maado kag ida kamutangan ruto.

³ Nakita it amo ni Jose nak kaibahan nida kag GINO-O ag imaw it nagpapauswag sa tanan nida nak inghuhuman.

⁴ Ngani, naging maado kag pagmuyat kang Jose it ida amo ag sida ay inghuman nak pangsariling kabulig, masunor manugpasulit it ida bayay ag manugrumaya it tanan nida nak mga ari-arian.

⁵ Magtuna it kato ay gingpakamaado it GINO-O kag panimayay ni Potipar alang-alang kang Jose. Ag kag ida tanang ari-arian ag mga uma ay ingpakamaado ra it GINO-O.

⁶ Kada ida inintrigo sa puder ni Jose kag tanang kasablagan sa ida panimayay. Ag habang rahagto sida kang Potipar waya nak gador si Potipar it ibang ingkakalibgan kundi kag ida akaunon yang.

Ag ngasing si Jose ay gwapo ag marako it yawas.

⁷ Ngani, sida ay namut-an it asawa it ida amo ag kali ay nagsiling sa ida, “Kitay sa ako higraan.”

⁸ Pero ida gingpaindian katong asawa it ida amo ag nagsiling sida, “Habang rahali ako sa bayay it ako Amo ay waya sida it dapat ikalibog miskan ni-o mang bagay rili sa ida bayay. Dahil kag tanan nak ida ari-arian ay ida ing-intrigo sa ako.

⁹ Wayaey it nakakataas sa ako sa pwesto rili nak panimayay. Waya ra sida it gingbabawal sa ako aber ni-o man purya yang sa imo dahil ikaw ay ida asawa. Pauno nako mahuhuman kaling marakong kayainan ag kasal-anan sa atubangan it Dios?”

¹⁰ Aber ingtitintar sida it kaling kabade adlaw-adlaw ay waya nida giiintyendiha ag waya ra sida ginununot sa ida higraan, ag waya sida nirurungan sa ida.

¹¹ Usang adlaw ay nagsuyor si Jose sa bayay agor magtrabaho. Waya it ibang kayake ruto.

¹² Ginghawiran sida sa baro it kaling asawa it ida amo ag nagsiling, “Kitay sa ako higraan.” Sa nak raan ay nagrayagan si Jose paliwas it bayay, pero nabaoy it kabade katong baro ni Jose.

¹³ Pagkakita nida nak nagrayagan si Jose paliwas it bayay ag hudot nida katong ida baro,

¹⁴ sa nak raan ay ida ing-ayaba katong ibang suguon nak kayake it ida asawa ag sida ay nag-uma sa inra. Siling nida, “Muyati ninro, ginggray-an yang kita rili it ako asawa it usang ulipon nak Hebreo nak imaw kag nagpangluko sa ato. Inpagtuan ako it kaling tawo sa ako higraan kada nagpakaukaw ako.

¹⁵ Tong narunggan nida nak nagpakaukaw ako, sida ay nagrayagan paliwas it bayay ag ida nabilin kaling ida baro.”

¹⁶ Pagkatapos, inghipir it kaling kabade kag baro ni Jose hastang magpauli kag ida asawa.

¹⁷ Pag-abot ni Potipar, imaw kali kag ing-uma sa ida, “Katong imo ingraya dili nak suguong

Hebreo ay nagsuyor it kuman sa ako kwarto pramas ako'y abusuhon.

¹⁸ Pero it tong ako ay nag-ukaw, sida ay nagrayagan paliwas it bayay ag kaling ida baro ay nabilin sa ako.”

¹⁹ Katong marunggan ni Potipar kag ingbisaya it ida asawa kumayarkar kag ida rugo sa kahan-git.

²⁰ Ngani, ingparakop nida si Jose ag ingpapriso ruto sa prisuhan it mga nakakasala sa hari.

²¹ Ag kumo kaibahan ni Jose kag GINO-O ag waya gibabalhin kag pagpalangga sa ida it GINO-O, naging maado kag pagmuyat sa ida it katong pinunong gwardya sa prisuhan.

²² Ging-intrigo ngasing kang Jose it katong pinunong gwardya it prisuhan kag pag-intyendi sa tanang napipriso ag kung ni-o man kag ahumanon raha sa prisuhan ay sida kag nagpapatigayon it kina.

²³ Ingpapabad-an yang it katong pinunong gwardya it prisuhan kag tanang bagay nak gingpapatigayon ni Jose. Ag dahil kaibahan ni Jose kag GINO-O, aber ni-o kag ida inghuhuman ay inapakamaado it Dios.

40

Kag Pagpahadag ni Jose sa mga Pananamgo it mga Priso

¹⁻² Pagkalipas it pilang panahon, inggwa't ruhang importanting tawuhan kag Hari it Ehipto nak nakasala sa ida. Nahangit kag Hari nak si Paraon sa ida ruhang importanting tawuhan nak

imaw kag Punong Manugtahaw it ida inumon ag kag ida Punong Panadero.

³ Kada kaling ruha ay ida gingsuyor ruto sa prisuhan sa bayay it pinaka-pinuno it mga gwardya nak si Potipar, nak kung hariin ay ruto ra si Jose.

⁴ Ag kang Jose ingtugyan ni Potipar katong ruha, ag sida kag nag-iintyendi sa inra. Nagrugay sinra ruto sa prisuhan.

⁵ Usang gab-i, katong ruhang priso nak imaw kag Punong Manugtahaw it inumon ag kag Punong Panadero ni Paraon ay parehong nag-pananamgo. Buko pareho kag inra pananamgo ag kali ay inggwa it gustong bisayahon para sa inra.

⁶ Pagkaaga, gingbisita sinra ni Jose sa prisuhan ag nakita nida katong ruha nak nababayaka.

⁷ Ingpangutana ngasing sinra ni Jose, “Asing kag inro mga uda ay pay nalilisor?”

⁸ Nagsabat sinra, “Pareho kaming nagpananamgo pero waya it tawo nak nakakapahadag it gustong bisayahon it kali sa amo.”

Siling ni Jose sa inra, “Di baga kag Dios kag nagpapahadag it mga gustong bisayahon it pananamgo? Umaan baga sa ako kung ni-o kato.”

⁹ Ngani, kag unang nag-uma kang Jose ay katong Punong Manugtahaw it inumon. Siling nida, “Sa ako pananamgo ay inggwa kuno it puno it ubas sa ako atubangan.

10 Ag kali ay inggwa't tatlong sanga. Pagliwas kuno it alimudong, nagka-inggwa't buyak ag kag buyak ay nahimong bunga, ag kali ay nahinog.

11 Hudot kuno nako kag kupa ni Paraon. Naghugot ako it hinog ag ako ingpuga sa kupa bag-o ingrawat sa hari.”

12 Pagkarungog ni Jose sa ida pagpahadag, ay nagsiling sida, “Imaw kali kag gustong bisayahon it kinang imo pananamgo. Kinang tatlong sanga ay tatlong adlaw.

13 Sa pangtatlong adlaw ay apaliwason ikaw ni Paraon sa prisuhan ag ibalik sa imo dating pwesto, ag imo ray itahaw sa ida katong kupa pareho sa dati nimong inghihimo bilang Punong Manugtahaw it ida inumon.

14 Pag natupar kali ag ikaw ay hagtoy sa imo dating kamutangan kabay pang marurumruman ra nimo ako! Ag maluoy ka sa ako. Silinggan ra kang Paraon kag tungor sa ako agor apaliwason nida ako rili sa prisuhan.

15 Dahil sa kamatuuran ako ay ingbaoy yang sa lugar it mga Hebreo ag ingraya dili sa Ehipto ag aber dili ay waya ako it nahimong sala pramas prisuhon ako dili.”

16 Pagkarungog it katong Punong Panadero nak maado kag gustong bisayahon it katong pananamgo it ida kaibahan, sida ra ay nagsiling kang Jose, “Ako ay nagpananamgo ra. Inggwa kuno ako it nasusunggoy nak tatlong nigo nak puno it tinapay.

17 Ag katong sa pinaka-ibabaw kuno ay inggwa't iba't-ibang mga tinapay para kang Paraon

ugaling gingtutuktok kuno kina it mga pispis habang ingsusunggoy nako.”

¹⁸ Nagsiling si Jose, “Imaw kali kag gustong bisayahon it imo pananamgo. Katong tatlong nigo ay tatlong adlaw.

¹⁹ Sa pangtatlong adlaw ay apaliwason ikaw ni Paraon sa prisuhan ag apapugutan ikaw it uyo ag kag imo yawas ay abitinon sa kahoy, ag ruto atuktukon kina it mga pispis.”

²⁰ It tong pangtatlong adlaw ay imaw kag kumpliano ni Paraon ag ida ginghanraan it usang pabuda katong ida mga sinakupan. Katong ida Punong Manugtahaw it inumon ag ida Punong Panadero ay pareho nidang ingpaliwas sa prisuhan.

²¹ Katong Punong Manugtahaw it inumon ay gingbalik nida sa ida dating trabaho, ag nagtahaw ray sida it inumon kang Paraon.

²² Pero katong Punong Panadero ay ida gingpapugutan ag gingpabitin sa kahoy kag yawas kumporme sa ingsiling ni Jose sa inra.

²³ Ugaling yang, wayaey narumrumi si Jose it katong Punong Manugtahaw it inumon. Sida ay nalimtaney.

41

Kag Pagpahadag ni Jose sa Pananamgo ni Paraon

¹ Naglipas kag ruhang tuig, ag si Paraon ay nagpananamgo ra. Sida kuno ay nagtitinrog sa habig it Suba it Nilo.

² Sa ida pananamgo ay inggwa it gulping nagyuaw nak pitong mga mataba ag magandang baka nak nagtakas halin ruto sa suba, ag sinra kuno ay nagpanabsab ruto sa inggwa't mataas nak mga hila munon.

³ Masunor ay inggwa ray kuno it gulping nagtakas halin sa suba nak pitong mga maniwang ag hilwakon it bituka nak mga baka. Nagtinrog kuno sinra sa tupar it mga naunang baka ruto sa habig it suba.

⁴ Ingkaon kuno it kinang mga maniwang ag hilwakon it bituka nak mga baka katong mga mataba ag magandang baka. Ag nakabati si Paraon.

⁵ Ag nagkatuyog ray sida ag nagpananamgo ray liwat. Inggwa kuno it usang puno it mais nak inggwa it pitong pusô ag kag bawat pasî it kali ay maragko ag matimgas.

⁶ Ag inggwa ray kuno it nagtubo nak pitong puno nak inggwa yang it tig-usang pusô ag kag pasî it kali ay maintik. Ag kali kuno ay nagpapangruiyaw dahil sa mainit nak hangin halin sa disyerto sa subatan.

⁷ Kinang maragko ag matimgas nak pasî ay ingkaon kuno it katong mga maintik nak pasî. Nakabati si Paraon ag ida namalayan nak pananamgo yang yaki kato.

⁸ Ngani, pagkaaga, nalibog sida ag ida gingpatawag katong tanan nak mga manughula it pananamgo ag pati katong mga maayong tawo ruto sa Ehipto. Ing-uma sa inra ni Paraon kag ida pananamgo ugaling waya nak gador sa

inra it nakapahadag it gustong bisayahon it ida pananamgo.

⁹ Ngasing, katong Punong Manugtahaw it inumon ni Paraon ay nagsiling sa ida, “Narumru-maney yaki nako nak ako ay nakasala.

¹⁰ Ako Halandong Paraon, it kag ikaw ay nahangit sa amo it katong Punong Panadero, ag kami ay imo gingpaprison sa prisuhan ruto sa bayay it pinuno it mga gwardya,

¹¹ usang gab-i ay nagpananamgo kaming ruha. Kada pananamgo namo ay inggwa it gustong bisayahon.

¹² Ruto ay inggwa kami it nakaibahan nak usang Hebreo nak dating suguon it tong pinuno it mga gwardya it palasyo. Amo ing-uma sa ida kag amo mga pananamgo ag ida gingpahadag sa amo kag mga gustong bisayahon it kato.

¹³ Kung ni-o kag ida gingsiling ay imaw kag natabo. Ako ay gingbalik nimo sa ako dating pwesto ag katong Panadero ay imo ingpapugutan.”

¹⁴ Pagkarungog it kali ni Paraon, ingpatawag nida si Jose ag rali-rali nak gingpabaoy sida sa prisuhan. Pagkatapos it panigar ni Jose ay nagilis ag nag-atubang sida kang Paraon.

¹⁵ Nagsiling si Paraon kang Jose, “Inggwa ako it pananamgo pero waya it nakakapahadag it gustong bisayahon it kali. Ako narunggan nak imo kuno natatawan it kapahadagan kag mga pananamgo.”

¹⁶ Nagsabat si Jose kang Paraon, “Buko ako it nagtata-o it kapahadagan sa mga pananamgo kundi kag GINO-O.”

¹⁷ Ag gingsiling ni Paraon kang Jose, “Sa ako pananamgo ay nagtitinrog kuno ako sa habig it Suba it Nilo.

¹⁸ Inggwa kuno it gulping nagyuwaw nak pitong mga mataba ag magandang baka nak nagtakas halin ruto sa suba, ag sinra kuno ay nagpanabsab ruto sa inggwa't mataas nak mga hilaunon.

¹⁹ Masunor ay inggwa ray kuno it pitong baka nak mga maniwang ag hilwakon it bituka nak gulping nagtakas halin sa suba. Waya pa nak gador ako it nakita nak tuyar it yain nak baka sa bug-os nak Ehipto.

²⁰ Inngaon kuno it kinang mga baka nak mga maniwang ag hilwakon kaling mga naunang pitong baka nak mga mataba.

²¹ Pero pagkakaon ninra ay pay waya gihapon sinra nahalata nak nakakaoney dahil hilwakon gihapon kag inra bituka nak tuyar sa dati. Ag ako ay nakabati.”

²² Nagpadayon si Paraon sa pagsiling, “Nakatuyugan ray ako ag nagpananamgo liwat nak inggwa kuno it usang puno it mais nak inggwa it pitong pusô ag kag bawat pasî it kali ay maragko ag matingas.

²³ Ag inggwa ray kuno it nagtubo nak pitong puno nak inggwa yang it tig-usang pusô nak kupos ag maintik kag pasî. Ag kali kuno ay nagpapangruiyaw dahil sa mainit nak hangin halin sa disyerto sa subatan.

²⁴ Kinang maragko ag matingas nak pasî ay ingkaon kuno it katong mga maintik nak pasî. Pagkaaga ingpatawag nako kag mga manughula it pananamgo ag ingsiling sa inra pero waya it

nakapahadag it gustong bisayahon it kali sa ako.”

²⁵ Pagkatapos, nagsiling si Jose kang Paraon, “Kaling mga pananamgo nimo ay ausa yang it gustong bisayahon. Ako Halandong Paraon, ingpapahadag it Dios sa imo kung ni-o kag Ida ahimuon.

²⁶ Ka gustong bisayahon it kaling pitong mata-bang baka ay pitong tuig, ag imaw ra kaling pitong maragko nak pusô. Usa yang kag gustong bisayahon it kaling ruhang pananamgo.

²⁷ Katong masunor nak nagyuaw nak pitong maniwang ag hilwakon it bituka nak mga baka ay pitong tuig, ag imaw ra katong pitong pusô nak waya't mga unor ag nagpapangruyaw dahil sa mainit nak hangin. Kali ay pitong tuig nak tiggagutom.

²⁸ “Ako Halandong Paraon, kumporme sa ako bisaya sa imo, gingpapakita it Dios sa imo kung ni-o kag Ida ahimuon.

²⁹ Maabot kag pitong tuig nak talagang bugana sa bug-os nak bansa it Ehipto,

³⁰⁻³¹ pero pagkatapos it kina ay magkakaing-gwa't masyarong tiggagutom sa sakop it pitong tuig kung riin kinang tanang kabuganaan ay malilimutan sa bug-os nak Ehipto. Waya't mabibilin pagrayan it kinang tiggagutom.

³² Ako Halandong Paraon, kinang pagpananamgo nimo liwat ay nagpapahadag nak kali ay ingpapamatuuran it Dios nak maabotey sa mayungot nak panahon.

³³ “Kada, ako Halandong Paraon, sa ngasing pa yang ay piliey ikaw it usang mahipir ag maayam

nak tawo ag ibutang sida bilang Pinunong Manugrumaya it bansa it Ehipto.

³⁴ Papili-a ra sida, ako Halandong Paraon, it iba pang mga manugpasulit sa mga banwa ag ipabuhin kag ika-lima nak parti it mga panubas it Ehipto habang hina pa kag pitong tuig nak mabugana.

³⁵ Ag para sa paabutong mabugana nak tuig katong ika-limang parti it inra tubas ay imo ipatipon ag ipahipir sa imo pangayan, ako Halandong Paraon, bilang pagkaon sa mga banwa sa paabuton nak tigkagutom.

³⁶ Kinang uyas ay bilang pagtigana agor indi mawar-an kag bansa it pagkaon pag-abot it katong pitong tuig nak tigkagutom nak siguradong maabot sa bansa it Ehipto.”

Si Jose kag Naging Gobernador sa Ehipto

³⁷ Nupay maado para kang Paraon kaling plano ni Jose ag imaw ra sa tanan nidang mga opisyales.

³⁸ Kada nagsiling si Paraon sa ida mga opisyales, “Makakakita pa ara kita it tuyar nak tawo kung hariin asa ida kag Ispirito it Dios?”

³⁹ Ag nagsiling ra si Paraon kang Jose, “Dahil sa imo ingpakita it Dios kaling tanan, wayaey it iba nak mas marako kag kaayaman ag maayo magpasulit tuyar sa imo.

⁴⁰ Ikaw mismo kag marumaya sa ako palasyo ag kung ni-o kag imo isugo ay asunron it tanan nak sinakupan nako. Ako yang kag mas mataas sa imo dahil ako kag asa trono.”

41 Siling pa nida, “Ingtatalaga ka nako bilang gobernador sa bug-os nak bansa it Ehipto.”

42 Pagkatapos, inghukas ni Paraon katong ida singsing nak pangtimbre bilang hari ag ida ingsuksok sa kidamot ni Jose. Ida ra ingtaw-an ag ingpasuksok si Jose it mga mamahayong baro ag buyawan nak kulintas.

43 Ingpasakay ra sida sa pangruhang karwahe ni Paraon habang kag mga manugbandilyo it palasyo ay nauuna ag nagbabandilyo, “Magta-o kamo it pagrespeto sa Gobernador!” Tuna it kato, si Josey kag naging gobernador ni Paraon sa bug-os nak Ehipto.

44 Ag nagsiling pa si Paraon kang Jose, “Ako kag Paraon ag kali kag ako kasuguan. Kung inggwa't tawo nak indi magpamuhon sa imo ay indi makahimo it aber ni-o o makakapanaw it libre sa suyor it bansa't Ehipto.”

45 Ingpagayanan ra si Jose ni Paraon nak Zapenat-panea ag ingpaasawa sa ida si Asenat nak anak ni Potipera nak saserdote sa banwa it On, nak tong huli ay naging Heliopolis. Ag bilang gobernador naglibot sida sa bug-os nak bansa it Ehipto.

46 Treynta anyosey si Jose it katong nagtuna sida nak magserbe kang Paraon nak hari it Ehipto. Naghalin anay sida sa palasyo ag naglibot sa bug-os nak bansa it Ehipto.

47 Sa suyor it pitong tuig nak mabugana ay nagado kag pamunga it mga pananom.

48 Ingpatipon ni Jose kinang ika-limang parti it uyas sa suyor it pitong tuig nak nagkainggwa't buganang ani sa bansa it Ehipto. Ingpahipir ra

nida sa bawat banwa kaling mga uyas halin sa mga bukir nak nakapalibot rahang lugar.

⁴⁹ Nakapahipir si Jose it karurakong uyas nak halos mapanunubray sa inra tanang usunan. Tong huli ay wayaey ninra gipapasulita kato dahil sa subrang rakoey.

⁵⁰ Bag-o nag-abot kag mga tuig it tigkagutom ay nagkainggwa si Jose it ruhang anak nak kayake kang Asenat, nak anak ni Potipera, nak saserdote sa banwa it On.

⁵¹ Ingpangayanan nida kag ida panganay nak Manase,* dahil napasiling sida, “Ingbuligan ako it Dios nak malimtan nako kag tanang kahirapan nak ako narayanan, ag kag tanan ruto sa panimayay it ako tatay.”

⁵² Ag kag ida ingpangayan sa ida pangruhang anak ay Epraim,† dahil napasiling sida, “Ing-tugutan it Dios nak mag-uswag kag ako kabuhi rili sa lugar it maramong subida.”

⁵³ Natapos kinang pitong tuig it kabuganaan sa Ehipto,

⁵⁴ ag nagtunaey kag pitong tuig it tigkagutom kumporme sa ingsiling ni Jose. Inggwa it kagutuman sa ibang mga bansa sa palibot pero sa Ehipto ay inggwa it hinipir nak pagkaon.

⁵⁵ Ag it kag nagtunaey kag tigkagutom sa Ehipto, kag mga tawo ay nagpanghinagar kang Paraon it makakaon. Kag sabat sa inra ni Paraon

---

* **41:51 41:51** Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Manase” ay “Ingbuligan ako Nida nak makalimot.”

† **41:52 41:52** Sa bisayang Hebreo kag gustong bisayahon it pangayan nak “Epraim” ay “mabinungahon” o “mainuswagon.”

ay, “Pagto kamo kang Jose ag kung ni-o kag ida isugo sa inro ay tumana.”

⁵⁶ It katong laganapey kag kagutuman sa bug-os nak Ehipto ay ingpaabrihan ni Jose kag tanan nak mga usunan it uyas, ag ingpabaligya sa mga Ehiptohanon dahil subrang tigkagutomey sa inra.

⁵⁷ Ag nagpinagto ra kang Jose kag mga tawo halin sa ibang mga bansa sa palibot agor magbakay it pagkaon dahil abang masyaro ra kag tigkagutom sa inra.

42

Nagpa-Ehipto kag mga Maguyáng ni Jose

¹ Kag Canaan ay nagrayan ra it tigkagutom, kada pagkabalita ni Jacob nak inggwa pa't uyas ruto sa Ehipto, ida ingsiling kag ida mga anak nak kayake, “Ni-o pa kag inro inghuhuyat?”

² Narunggan nako nak inggwa pa sinra't uyas ruto sa Ehipto. Pagto kamo ruto ag bumakay it ato makakaon agor indi kita mamatay sa gutom.”

³ Ngani, nagpagto katong sampuyong hali ni Jose pa-Ehipto agor magbakay it uyas.

⁴ Pero katong manghor ni Jose nak si Benjamin ay waya gipanunta ni Jacob, sabaling kali ay madisgrasya kuno.

⁵ Ngani, nagpagto kag mga anak ni Jacob* karungan it iba pang mga manugbakay it uyas sa Ehipto, dahil laganapey ra kag tigkagutom sa Canaan.

---

* **42:5 42:5** Riling kapitulo si Jacob ay ingtatawag ra kung kausa nak “Israel.”

⁶ Ngasing, kag gobernador ruto sa Ehipto nak si Jose ay sida kag nagpapabaligya it mga uyas sa tanang tawo. Kada pag-abot it mga hali ni Jose ay nagyuhor sinra sa ida atubangan.

⁷ Pagkakita ni Jose sa inra ay nakilayang raan nida nak sinra kag ida mga maguyáng. Pero kag ida pagtratar sa inra ay pay buko nida kilaya ag maging kag ida pamisaya ay pabayahak. Nagpangutana sida, “Taga riin kamo?”

Sabat ninra, “Taga-Canaan kami ag hali kami ngasing agor magbakay it pagkaon.”

⁸ Kilaya nak gador ni Jose katong ida mga maguyáng ugaling sinra ay waya nakakilaya sa ida.

⁹ It katong oras nak kato ay narumruman ni Jose katong ida mga pananamgo tungor sa inra.† Siling nida, “Kada nagpali kamo ay agor mapaniir it mga kayudahon it amo bansa. Mga manugpaniir kamo no?”

¹⁰ Nagsabat sinra, “Buko kina matuor Gobernador. Kami nak imo mga ulipon ay nagpali agor magbakay it pagkaon.

¹¹ Kaming tanan ay maghali ag ausa yang it tatay. Buko kami mga manugpaniir!”

¹² Sabat ray ni Jose, “Indi ako magpati! Talagang nagpali kamo agor ausisaon kag mga kayudahon it amo bansa.”

¹³ Nagsabat ray gihapon sinra, “Gobernador, talagang kami nak imo mga ulipon ay doseng maghali ag ausa yang kami it tatay. Sa ngasing, kag amo puto ay nabilin nak kaibahan it amo

---

† 42:9 42:9 Basaha ra sa Hen. 37:5-10.

tatay ruto sa Canaan. Ag kag usa pa sa amo ay nawayaey.”

¹⁴ Nagsiling sa inra si Jose, “Indi gihapon ninro ako mapapati. Talagang manugpaniir kamo.

¹⁵ Pero hala, apurbahan kamo nako sa inro bisaya. Sa ngayan ni Paraon, indi kamo gihalin diling lugar hanggat indi magpaali kag inro manghor.

¹⁶ Hala, papauli-a kag usa sa inro agor ida mararaya rili kag inro manghor habang kag iba sa inro ay mapipriso rili. Hina nako masasaduran kung matuor o buko kag inro bisaya. Pero kung buko matuor, sa ngayan ni Paraon, talagang manugpaniir kamo.”

¹⁷ Ag ida ingpapriso kaling tanang maghali sa sakop it tatlong adlaw.

¹⁸ Sa pangtatlong adlaw ay nagbisaya sa inra si Jose it tuyar kali, “Kali kag inro ahimuon agor mabubuhi pa kamo. Inggwa ra ako it kahadlok sa Dios.

¹⁹ Kung talagang waya kamo gibibinakak, binlan dili sa prisuhan kag usa sa inrong maghali ag kag iba ay puyding makapauliey agor mararaya sa inro mga pamilya kag mga pagkaon para sa inro kinahangyan.

²⁰ Nuntan rili sa ako katong inro putong manghor agor mapamatuuran kag inro bisaya ag agor makabakay ray kamo it pagkaon ag indi kamo mamatay.”

Ingtuman it kaling mga magmanghor kag bisaya ni Jose.

²¹ Mansigsiling sinra sa usa'g-usa, “Hay, mati gani! Imawey kali kag gaba sa ato inghuman sa

ato manghor nak si Jose! Nakita nato kag ida kalisuran it katong nagpakitluoy sida sa ato pero waya nato giintyendiha sida. Ngani, nagbalik sa ato ngasing kag tuyar nak kahirapan.”

²² Nagsabat si Ruben, “Kita ngani. Di baga ingbawalan kamo nako nak indi giunhon sida? Pero waya ninro gipatihe katong ako bisaya, kada ngasing ingsusukot kita sa ida pagkawagit.”

²³ Buko ninra ayam nak naiintyendihan ni Jose kag inra bisaya, dahil pag nagbibisaya sida sa inra ay inggwa't manugsaydo it ida bisayang Ehiptohanon.

²⁴ Naghalin anay si Jose sa inra atubangan ag nagtibaw. Marugay-rugay ay nagbalik ray sida ag nagpadayon it bisaya. Ida ingpabaoy si Simeon nak pangruha sa magmanghor ag ingpagapos sa inra atubangan.

Kag Pagbalik it mga Maguyáng ni Jose sa Canaan

²⁵ Ngasing, ingpapuno ni Jose it uyas kag mga kustal it ida mga maguyáng ag kag kwarta nak inra ingbadar ay ida ingbutang sa kustal it kada usa sa inra. Ag ingparugangan ra nida kag inra bayon para sa inra pagpauli.

²⁶ Pagkatapos, inra ingkarga katong mga uyas sa inra rayang mga asno ag nagginaney.

²⁷ Pag-abot ninra sa usang lugar nak inra ingpahuwayan, usa sa inra ay nag-abri it ida kustal agor mabaoy it pagkaon para sa ida asno ag ruto sa ibabaw it uyas ay nakita nida katong ida ingbadar nak kwarta.

²⁸ Nagsiling sida sa ida mga hali, “Asing dili kaling kwarta nak ako ingbadar! Ni-o kag gustong bisayahon it kali?”

Dahil rili ay ingpakayawhakan sinra ag nagmuyat-muyatan sa usa'g-usa nak nagpipinanguyog sa kahadlok, bag-o masigsiling, “Ni-o kaling ingpapaagom sa ato it Dios?”

²⁹ Pag-abot sa inra tatay ruto sa bansa it Canaan, inra ing-uma sa ida kag tanan-tanan nak inra naaguman ruto.

³⁰ Siling ninra, “Katong tawo nak imaw kag pinaka-gobernador rutong bansa ay pabayahak kag pagbisaya sa amo ag ida kami gingsan-an nak kami kuno ay mga manugpaniir sa inra bansa.

³¹ Pero nagsabat kami sa ida, ‘Buko kami mga manugpaniir! Waya kami gibibinakak!’

³² Ag ingsiling ra namo sa ida nak, ‘Kami ay doseng maghali ag ausa yang kag amo tatay. Usa sa amo ay wayaey, ag kag usa ay nabilin nak kaibahan it amo tatay sa Canaan.’

³³ “Nagsiling ray sida sa amo, ‘Maaayaman yang nako nak matuor kag inro ingsisiling kung inro ibilin dili sa ako kag inro usang hali bag-o kamo magpauli, pramas ray-an ninro it uyas kag inro mga pamilya ruto sa Canaan, para sa inra pagkaon riling tigkagutom.

³⁴ Pagbalik ninro rili ay inro aray-on sa ako katong inro puto nak manghor. Hina nako maaayaman nak buko kamo mga manugpaniir ag buko kamo mga bakakon. Ag pagbalik ninro ay akoey iuli sa inro katong inro hali ag puydey kamo nak magpamakay ray rili sa amo bansa.’ ”

³⁵ Ag it katong inghuwarey ninra katong suyor it mga kustal ay nakita ninra ag inra tatay nak kag kada kustal ay inggwa't nakabutang nak kwartang binugkos nak imaw kag inra ingbadar. Pagkakita ninra it kali ay lalo sinrang napak-abayaka.

³⁶ Ag nagsiling si Jacob, “Nagkakalisor ako dahil ingwagitey ninro sa ako kag ako mga anak. Wayaey ngani si Jose, ag wayaey ra si Simeon, ag ngasing pati si Benjamin ay gusto pa ninrong bay-on. Asi ara nak natabo kaling tanan sa ako?”

³⁷ Nagsabat si Ruben sa inra tatay, “Hina kag ako ruhang anak. Kung indi nako maibalik si Benjamin sa imo, matya sinra. Akoy it bahala. Siguradong ibalik nako sida sa imo it buhi.”

³⁸ Pero siling ray ni Jacob, “Sa imo pagbalik ruto, indi nak gador nako gipanunton si Benjamin sa imo, dahil minatayey ngani kag ida maguyáng ag sida yangey kag nabibilin nak anak nako kang Raquel. Usa pa, sabaling inggwa't matabo sa ida sa rayan ag sa ako kaguyangon ay imo ako amasyon sa kalisor ag indi ra ako matimunong ruto sa ‘Sheol’ nak ingpapagtuan it mga namamatay.”

43

Nagnunot si Benjamin sa Ehipto

¹ Ngasing, lalong nagpakamasyaro katong tigk-agutom sa Canaan.

² Pagkaubos it inra uyas nak inghalin sa Ehipto, nagsiling si Jacob sa ida mga anak, “Pagto

ray kamo liwat sa Ehipto ag bumakay ray it maisuting pagkaon para sa ato.”

³ Pero nagsabat si Juda, “Ingpakapaandaman nak gador kami it katong gobernador nak indi kuno nida kami giatubangon kung buko namo kanunot kag amo manghor.

⁴ Kung apanunton nimo si Benjamin ay magpagto kami ag abakyan ka namo it pagkaon.

⁵ Pero kung indi ay indi ra kami magpagto. Ingpakatugon nak gador kami it katong gobernador nak indi kami mag-atubang sa ida kung buko namo kanunot kag amo manghor.”

⁶ Siling ray ni Jacob*, “Asing inro ako ingtutuyar? Asing ing-uma pa ninro sa gobernador nak inggwa pa kamo it usang manghor?”

⁷ Kag sabat ninra ay, “Pauno ngani nak ingpakapangutana nak gador kami parti sa amo sarili ag sa amo ra mga hali. Siling pa ngani nida, ‘Buhi pa baga kag inro tatay? Ag inggwa pa baga kamo it ibang manghor?’ Katong amo ing-uma sa ida ay bilang pagsabat yang sa ida mga pangutana. Ag buko namo ayam nak ida iparaya kag amo manghor ruto.”

⁸ Masunor, nagsiling si Juda sa ida tatay, “Tay, panunta yangey si Toto sa ako agor kami’y makakapanawey ag makakabakay it pagkaon pramas indi kita mamatay sa gutom pati kag amo mga anak.

⁹ Nagpupromisa ako nak ako kag mapanabat sa ida, kung indi nako sida maibalik dili sa imo. Ako kag imo abasuyon habang buhay!

---

* **43:6 43:6** Riling kapitulo si Jacob ay ingtatawag ra kung kausa nak “Israel.”

10 Muyati kina ngasing, nakabweltay tan-a kami it makaruhang beses kung waya kami naatraso.”

11 Pagkatapos, nagsiling kag inra tatay nak si Jacob sa inra, “Kung imaw kina kag dapat himuon ay sige imaw kag himu-a. Raya kamo it pilang bilog nak pinaka-maadong produkto nak inggwa gihapon kita rili sa ato lugar, butangan sa inro mga susudlan ag ipatabo rutong gobernador, tuyar sa maisuting balsamo, maisuting duga it ubas nak inghumang matam-is, mga pabangyo, buyong nak mira ag mga bunga it pili.†

12 Ag dubliha kag inro aray-ong kwarta. Kag katunga ay pangbadar sa inro abakyon ngasing ag kag katunga ay pambadar ruto sa naunang ingbakay ninro sabaling nagsala yang kag inra pagbutang sa inro mga kustal.

13 Hala, ray-ay ninro kaling inro manghor ag balikey kamo ruto sa gobernador.

14 “Kabay pa nak kaluy-an kamo it ato Dios nak Makagagahom sa inro pag-atubang rutong gobernador ag kabay pang ida iuli katong inro napiprisong hali nak si Simeon ag imaw ra si Benjamin. Sige, pag indi makabalik kag ako mga anak, wayaey ako it mahuhuman kundiy magpangalisor yangey.”

15 Ingraya ninra kinang mga patabo ag imaw ra si Benjamin ag inra ingdubli kag inra rayang kwarta. Ag pagkatapos ay nagginaney sinra

---

† 43:11 43:11 Kaling bunga it pili ay naambit sa inra almundre nak imaw kag usang klasing bunga it punong kahoy.

pagagto sa Ehipto. Pag-abot ninra ruto, inra ingprisentar kang Jose kag inra mga sarili.

¹⁶ Pagkakita ni Jose nak kaibahan ninra si Benjamin, nagsiling sida sa Mayordumo it ida bayay, “Nunti kinang mga tawo sa ako bayay ag magpaihaw ka it usang baka para sa paning-ugto dahil ruto sinra makaon.”

¹⁷ Ingnunot it Mayordumo sa bayay ni Jose kag ida mga hali ag ida ingtuman katong sugo sa ida nak maghikot it paning-ugto.

¹⁸ Ingpangyawhakan katong mga hali ni Jose dahil ingnunot sinra sa ida bayay. Siling ninra, “Kada kita gingraya rili ay dahil ruto sa kwarta nak gingbalik sa ato kustal it katong primerong pagpaali nato. Kada siguro tuyar kag ida inghuman sa ato ay agor inggwa sida it bangranan agor kita ay marakop, ag mabaoy nak mga ulipon ag mapasa-ida pati kag ato mga asno.”

¹⁹ Ngani, nagsuor anay sinra sa Mayordumo it bayay ni Jose ag gingkaistorya ninra kali ruto sa mayungot it hagranan.

²⁰ Ag nagsiling, “Mataas nak Mayordumo, tong primerong pagbisita namo rili pramas magbakay it pagkaon,

²¹ sa amo pagpauli ay nagpahuway kami sa usang lugar. Pagbukas namo it katong amo mga kustal ay nakita namo nak rahagto sa suyor it kada kustal namo kag amo kwarta nak amo ingbadar ag waya't bawas. Kinang kwarta ay amo gingraya ngasing pabalik rili pramas iuli sa gobernador.

²² Inggwa ra kami it raya nak ibang kwarta pramas ibakay ray it pagkaon. Buko namo ayam

kung sin-o kag nagbutang it katong kwarta sa amo mga kustal.”

²³ Nagsabat katong Mayordumo, “Aya giisipa kina. Aya kamo gikahadlok. Siguro katong mga kwarta sa inro mga kustal ay ingta-o sa inro it inro Dios nak Dios ra it inro tatay. Kato ay para talaga sa inro. Katong inro badar ay nabatoney nako.” Pagkabisaya nida’t kina, ingpaliwas nida sa prisuhan si Simeon.

²⁴ It katong kag mga hali ni Jose ay asa suyorey it ida bayay, kag inra mga siki ay ingpahinawan anay bag-o ingpainom it Mayordumo, ag kag inra mga asno ay gingpataw-an it upa.

²⁵ Pagkatapos, inra inghanra kag inra mga patabo para sa pag-abot ni Jose sa alas dose dahil narunggan ninra nak makaon kuno sinra ruto.

²⁶ Pag-abot ngani ni Jose, inra ingpangsuyor katong inra mga raya nak patabo ag sinra’y nagyuhor sa ida atubangan.

²⁷ Nagpangutana si Jose tungor sa inra kamutangan, “Maado pa baga kag inro tatay? Katong maguyang baga nak inro ingsiling it katong una? Buhi pa baga sida?”

²⁸ Sabat ninra, “Gobernador, kag amo tatay nak imo ulipon ay buhi pa ag maado pa’t yawas,” ag nagyuhor ray sinra kang Jose.

²⁹ Nagmuyat ngasing sa inra si Jose, pero kag ida ingpakamuyatan ay kag ida matuor nak manghor sa nanay nak si Benjamin. Bag-o nagsiling sida, “Imaw baga kali kag inro puto nak manghor nak inro gingsiling sa ako?” Ag siling nida kang Benjamin, “Toto, kabay pang mapasa-imo kag kaaduhan it Dios!”

³⁰ Ag si Jose ay nagrali-rali it liwas dahil pay mapapatibawey sida, ag pay indiey nida mapunggan kag ida nababatyagan para sa ida manghor. Nagsuyor sida sa kwarto ag ruto nagpakatibaw.

³¹ Pagkatapos nida it tibaw, nagpangyam-os sida ag nagliwas ag habang ingpupunggan nida kag ida sarili ay nagsiling sida, “Hala tahawaney kag pagkaon!”

³² Gingtahawan si Jose nak ausa sa ida sariling lamesa, buyag sa ida mga hali ag buyag ra sa ida mga kaibahan nak Ehiptohanon, dahil bawal sa inra nak magkaon kaibahan kag buko ninra kalahi sa usang lamesa. Kina ay kasal-anan para sa mga Ehiptohanon.

³³ Kada gingpaingkor ni Jose kag ida mga hali sa ibang lamesa nak asa ida atubangan it pasunor sa inra mga edad. Natingaya sinra ag nagminuyat-muyatan sa usa'g-usa.

³⁴ Gingtahawan sinra it pagkaon nak halin sa lamesa ni Jose, ugaling kag parti ni Benjamin ay ginghumang limang sanrok ag kag sa ida mga maguyáng ay usa yang. Nag-inuman ngasing sinra ag nagkinasadya nak kaibahan si Jose.

44

Kag Ingtakaw nak Kupa

¹ Pagkatapos, nagsugo si Jose sa ida Mayor-dumo, “Pun-a it uyas kag mga kustal it kinang mga tawo kumporme sa inra mararaya. Ibutang ra nimo kag inra kwarta sa bawat kustal ninra.

² Ag sa kustal it katong inra puto ay imo ibutang kag ako kupa. Kato baga nak pilak. Pisanan sa ida badar.” Ingtuman it Mayordumo katong bisaya ni Jose.

³ Pagkaaga nak medyo masyanaawey, ingsug-taney nak makapauli kinang mga maghali ag kag inra mga asno.

⁴ It katong mayado-yadoey sinra, nagsiling si Jose sa ida Mayordumo, “Pagtoy, yagura katong mga tawo ag pag naabutan nimo sinra, kali kag imo isiling sa inra, ‘Asing ingbayusan ninro it mayain kag maadong pagtratar sa inro? Asing inro ingtakaw katong kupa nak pilak it ako Amo?”

⁵ Di baga imaw kato kag ing-iinuman it ako Amo ag imaw ra kag ida inggagamit sa ida pag-buhat? Nakasala kamo dahil sa inro inghuman.’”

⁶ Ngani, sinra ay ingyagor it Mayordumo, ag it katong sinra ay inabutan ay ida ingsiling kag ingpasiling it ida amo.

⁷ Nagsabat kag mga hali ni Jose sa ida, “Mataas nak Mayordumo, asing tuyar kali kag imo bisaya? Purya sulay! Kaming imo mga ulipon ay indi makahuman it kina.

⁸ Di baga kato ganing kwarta nak amo nakita sa amo mga kustal pag-abot namo sa Canaan ay amo gingbalik dili sa inro. Asing mapanakaw kami it pilak o buyawan man sa bayay it imo Amo?”

⁹ Kung sin-o sa amo nak imo mga ulipon kag imo makitaan it kina, matya sida. Ag kami ay mapaulipon sa inro.”

¹⁰ Siling it Mayordumo, “Kung imaw kina kag inro bisaya muyatan baga nato. Kung sin-o kag makitaan it kina, sida ay magiging ulipon namo pero kag iba ay liwasey sa kasal-anan nak kali.”

¹¹ Rali-rali sinra't diskarga it inra mga kustal ag mansigbukar.

¹² Inghakar it Mayordumo kag inra kustal magtuna sa maguyáng hastang sa puto ag raha sa kustal ni Benjamin nakita katong kupa.

¹³ Pagkakita ninra, inra ginggisi kag inra mga baro dahil sa inra pagkabayaka, ag inra ray gingpangkarga liwat kag raya sa mga asno ag nagbalik kang Jose.

¹⁴ Pag-abot nina Juda ag ida mga hali sa bayay ni Jose, ay rahina pa si Jose. Sinra'y nagyuhor sa ida atubangan.

¹⁵ Nagpangutana si Jose sa inra, “Ni-o kaling inro inghimo? Buko baga ninro ayam nak kag tuyar sa ako ay nakakapitlo it mga nagpanakaw?”

¹⁶ Sabat ni Juda, “Gino-o, ni-o kag amo isiling? Pauno namo kali isiling sa imo? Pay indi namo mapamatuuran nak waya kami it sala. Dios kag nagpaliwas it amo kasal-anan. Ngani, hali kami tanan bilang imo mga ulipon, kami ag kag usa nak inro nakitaan it kupa.”

¹⁷ Pero siling ni Jose, “Buko kamo! Kundi katong tawo yang mismo nak nakitaan it ako kupa kag magiging ako ulipon. Kamo ay puyding magpauliey it hanuyos ruto sa inro tatay.”

Nagpakitluoy si Juda Para kang Benjamin

18 Masunor, nagsuor si Juda kang Jose ag nagsiling, “Gobernador, puyde akong magbisaya anay ag kabay pa nak indi ikaw mahangit sa ako, dahil ulipon yang nimo ako ag ikaw ay pay si Paraon.

19 Gobernador, ikaw ay nagpangutana sa amo it tuyar kali, ‘Inggwa pa baga kamo it tatay o manghor?’

20 Nagsabat kami sa imo Gobernador nak, ‘Inggwa pa. Katong amo tatay ay maguyangey ag katong amo manghor ay ing-anak sa ida kaguyangon. Kag maguyang it katong anak ay minatayey ag sida yangey kag nabilin nak anak it ida nanay, kada abang palangga sida it amo tatay.’

21 “Pagkatapos, nagsiling ikaw sa amo nak imo mga ulipon, ‘Ray-a sida dili sa ako agor ako ra makita.’

22 Siling namo sa imo Gobernador, ‘Indi sida puyding makahalin ruto sa amo tatay sabaling kali pa kag maging rason it ida pagkamatay.’

23 Ag nagsiling pa ikaw sa amo, ‘Hangga’t indi magpaali katong inro manghor indi ra kamo nako giatubangon.’

24 “Gobernador, pagkabalik namo sa amo tatay nak imo suguon, ay amo ing-uma sa ida kag imo mga ingsiling.

25 “It katong nagsiling sa amo kag amo tatay nak, ‘Balik ray kamo ruto ag bumakay liwat it maisuting pagkaon para sa ato,’

26 nagsiling kami, ‘Indi kami puyding makabalik ruto. Kung manunot kaling amo manghor sa

amo ay mapagto kami, pero kung indi, indi kami makaatubang rutong gobernador ninra.'

²⁷ "Pagkatapos, nagsabat kag amo tatay, 'Ayam ra ninro nak aruhang anak yang kina sinra sa ako pinalanggang asawa nak si Raquel.

²⁸ Kag usa, sa ida paghalin ay wayaey nakabalik sa ako, ag sa ako huna-huna sida ay ingsiba it ilahas nak hadop, ag hastang ngasing ay wayaey nak gador nako sida nakita.

²⁹ Kung kaling usa sa ako ay abay-on pa ninro ag inggwa't matabo sa ida, sa ako kaguyangon ay amasyon ninro ako sa kalisor.' "

³⁰ Nagsiling pa si Juda kang Jose, "Kada ngasing, Gobernador, kung mapauli ako sa amo tatay

³¹ ag makita nida nak buko namo kanunot si Toto, mamamatay nak gador sida dahil kali nak anak ay kapupalangga nida. Ag kami ay imaw kag maging rason it ida kalisor ag sabaling pati ida kamatayon ra.

³² Amo Gobernador, ako kag mapanabat sa anak nak kali sa ako tatay dahil siling nako sa ida, 'Tay, kung indi nako sida maibalik sa imo, ako ing-aako kag tanang kabasuyan sa atubangan nimo hastang sa ako kamatayon.'

³³ "Kada ngani amo Gobernador, kung maari ay ako yangey kag mapaulipon sa imo imbes nak si Toto. Ag kung puydey po, ay papauli-a yangey sida kaibahan kag ida ibang mga maguyang.

³⁴ Pauno ako makakabalik ruto sa ako tatay kung waya si Toto? Amo Gobernador, nahahadlok ako sa matatabo sa amo tatay!"

45

Nagpakilaya si Jose sa Ida mga Hali

¹ Pagkarungog ni Jose sa pakitluoy ni Juda ay waya nida napigahe kag ida nababatyagan sa atubangan it mga Ehiptohanon nak nakapalibot sa ida, kada sinra anay ay ida ingpahalin. Siling nida, “Halin anay kamo rili!” Kada it katong wayaey ruto it ibang tawo kundi sinra yangey nak mga magmanghor ay nagpakilaya si Jose sa ida mga hali.

² Nagpakatibaw sida it makusog, kada narunggan sida it katong mga Ehiptohanon, ag narunggan pati it panimayay ni Paraon.

³ Siling ni Jose sa ida mga hali, “Si Jose ako! Buhi pa baga kag ako tatay?” Pero waya nakasabat katong ida mga hali dahil pay naudom sinra sa kahadlok.

⁴ Siling ray ni Jose sa ida mga hali, “Maley, suor anay kamo rili sa ako!” Ag pagkasuor ninra ay nagsiling sida, “Ako talaga kag intro manghor nak si Jose nak intro ingbaligya it kato.

⁵ Aya kamo gikahadlok ag badaey kamo gibasuy-basuyan sa intro pagbaligya sa ako rili sa Ehipto. Kag Dios kag nagparaya sa ako rili nak mauna sa intro agor indi kamo mauno sa kaling tiggagutom.

⁶ “Kali nak kalamidad ay ruhang tuig pa yang ag inggwa pa’t paabutong limang tuig. Sa suyor it kina nak panahon ay waya nak gador it matutubas.

⁷ Ingpauna ako rili it Dios agor inggwa it mga matuturang buhi sa ato lahi ag agor maramo

rang tawo pa kag indi mamatay sa kaling tigg-agutom.

⁸ Kada buko kamo kag nagparaya rili sa ako kundi kag ato Dios. Inghuman Nida ako nak manuglaygay ni Paraon ag manugrumaya it ida palasyo, ag bug-os nak sinakupan dili sa Ehipto.

⁹ “Hala, pauliey kamo sa ako tatay ag silinggon sida nak ako si Jose nak ida anak ay buhi pa. Ag ako nganat kag inghuman it Dios nak gobernador it bug-os nak Ehipto. Silinggan sa ida nak magpaaley nganat sa ako ag ayaey giruyog-ruyog pa.

¹⁰ Kamo nganat ay maistar ruto sa lugar it Gosen nak maadong agsaman agor mayungotey kamo sa ako, pati katong inro mga anak, mga apo, kahadupan ag tanang inro mga ari-arian.

¹¹ Pag rahagtoy kamo, ako'y kag mata-o it inro tanang kinahangyan dahil inggwa pa't paabutong limang tuig nak tiggagutom. Pag indi kamo magpaali sabaling kamo ag kag inro mga panimayay, ag tanang inro sinakupan ay mapakahirapan.

¹² “Nakikita ninrong tanan, pati ni Benjamin nak imaw kag ako matuor nak manghor nak talagang ako kali kag nagbibisaya sa inro.

¹³ Silinggan kang tatay kag ako mataas nak kahimtangan rili sa Ehipto ag tanang kabuganaan nako nak inro nakikita. Pauliey kamo ag papalion nak raan katong ako tatay.”

¹⁴ Ag pagkatapos, ida ingkupkupan katong ida manghor nak si Benjamin ag sinra ay mansigtibaw sa abaga it usa'g-usa.

15 Ida ra ingharuan katong ida mga hali habang sida ay nagtitibaw. Pagkatapos it kali, imaw pa yang kag pagkabisaya it ida mga hali.

16 It katong marunggan it panimayay ni Paraon nak nag-abot kag mga hali ni Jose ay napakasadyahan sinra ag imaw ra si Paraon.

17 Ingpatawag ni Paraon si Jose ag nagsiling sida, “Silingga kinang imo mga hali nak atumanon kaling ako bisaya. ‘Kargahe it mga uyas kag inro mga asno ag pumauli ruto sa Canaan.

18 Paray-an ra rili kag inro tatay kaibahan kag inro mga panimayay. Ataw-an nako kamo it pinaka-maadong duta rili sa Ehipto ag magkakainggwa kamo it abunda nak pagkaon dili sa ako sinakupan.’ ”

19 Sugu-a ra sinra nak tumanon kali, ‘Gamita ninro kag ako mga karusa nak di gulong para sa inro mga maintik nak anak ag mga asawa. Ag ray-on dili kag inro tatay.

20 Aya gikalibog kung inggwa kamo it mabibilin ruto nak ibang gamit, dahil kag pinaka-maado rili sa Ehipto ay inro ra magagamit.’ ”

21 Ing-uma ni Jose sa ida mga hali katong mga sugo ni Paraon ag imaw kag ingtuman it katong mga anak ni Jacob.* Ingtaw-an sinra ni Jose it mga karusa ni Paraon ag ida ra gingpabayunan sinra it mga pagkaon para sa mahabang biyahe.

22 Kada usa sa inra ay ingtaw-an ra nida it tig-usang mamahayong baro. Pero kang Benjamin

---

* 45:21 45:21 Riling kapitulo si Jacob ay ingtatawag ra kung kausa nak “Israel.”

kag ida gingta-o ay buko yang usa kundi limang baro ag pilak nak tres syentos nak bilog.

²³ Sa ida tatay kag ida ingparaya ay imaw kali, sampuyong kayaking asno nak kargado it mga maadong produkto halin sa Ehipto, sampuyong guyangon nak asno nak kargado ra it mga uyas ag sari-saring pagkaon ag mga kinahangyanon it ida tatay sa pagbiyahe papagto sa Ehipto.

²⁴ Ag ida ingpapauliey katong ida mga hali ag sa inra pagbinuyagan ay ida ingtugon nak, “Aya kamo giinaway sa rayan hah!”

²⁵ Ngani, naghalikey sa Ehipto katong ida mga hali ag nagpa-Canaan kung hariin ay hagto kag inra tatay nak si Jacob.

²⁶ Pag-abot sa inra, nag-uma sinra sa inra tatay, “Tay, buhi pa yaki si Jose! Ag sida ngasing kag gobernador ruto sa bug-os nak Ehipto.” Nagulpihan si Jacob nak pay nagtungon it bado-bado kag ida puso, dahil indi sida makapati sa inra ingsiling.

²⁷ Ugaling, it katong ing-uma ninra sa ida kag tanang gingbisaya ni Jose, ag ida ra nakita kag mga karusa ni Paraon nak paraya ni Jose agor ida masakyan ay nag-ado kag ida pamatyag.

²⁸ Siling ni Jacob, “Nagpapatay ako nak buhi kag ako anak nak si Jose. Hala, mapagto ako ruto agor makita nako sida bag-o ako mawagit dili sa kalibutan.”

46

Kag Pagpa-Ehipto ni Jacob ag it Ida Panimayay

¹ Ngani, sina Jacob* ay nagginaney papagto sa Ehipto halin sa Hebron raya kag inra mga ari-arian. Nakaabot sinra sa Beerseba ag nagmatay sinra ruto it hadop nak ginghalar sa Dios nak Dios ra it ida tatay nak si Isaac.

² Pagkagab-i habang rahagto sinra, nagbisaya kag Dios kang Jacob parayan sa pagpananamgo. Nagsiling kag Dios, "Jacob, Jacob!"

Sabat ni Jacob, "Rahali ako."

³ Siling ray it Dios, "Ako kag Dios, nak Dios it imo tatay. Aya gikahadlok nak magpagto ruto sa Ehipto dahil ruto kamo ay magiging makusog nak lahi.

⁴ Anuntan ra kamo Nako ruto sa Ehipto pero apabalikon ray kamo Nako rili sa Canaan. Si Jose kag mapatigayon sa imo pag bawioney Nako kag imo kabuhi."

⁵ Pagkatabo it kali, naghalin sina Jacob sa Beerseba. Ingpasakay si Jacob it ida mga anak sa karusa nak ingpagamit ni Paraon, imaw ra kag inra mga maintik nak anak ag mga asawa.

⁶ Ingraya ra ninra katong inra mga hadop ag mga gamit nak inra napundar sa Canaan. Nagpagto sina Jacob sa Ehipto kanunot kag tanang ida mga inanak.

⁷ Kanunot ni Jacob kag tanang ida mga anak, kag tanang ida mga umagar ag tanang ida inapo. Tanan-tanan nak ida mga anak ag mga apo ay ida ingraya ruto sa Ehipto.

Kag mga Inanak ni Israel

---

* **46:1 46:1** Riling kapitulo si Jacob ay ingtatawag ra kung kausa nak "Israel."

8 Ngasing, imaw kali kag mga pangayan it mga inanak ni Israel it katong pagpagto ninra sa Ehipto. Kag mga anak nak kayake ni Jacob ay:

Si Ruben nak ida panganay,

9 ag kag ida anak nak kayake ay sina Hanoc, Palu, Hezron ag Carmi.

10 Si Simeon ag ida mga anak nak kayake nak sina Jemuel, Jamin, Ohad, Jaquin, Zohar ag si Saul nak anak nida sa usang kabade nak Canaanhon.

11 Si Levi ag ida mga anak nak kayake nak sina Gerson, Kohat ag Merari.

12 Si Juda ag ida mga anak nak kayake nak sina Er, Onan, Sela, Perez ag Zera, pero sina Er ag Onan namatayey ruto pa yang sa Canaan. Kaibahan ra ninra pa-Ehipto kag mga anak nak kayake ni Perez nak sina Hezron ag Hamul.

13 Si Isacar ag ida mga anak nak kayake nak sina Tola, Puva, Iob ag Simron.

14 Si Zabulon ag ida mga anak nak kayake nak sina Sered, Elon ag Jaleel.

15 Imaw kina kag mga anak nak kayake ni Jacob kang Lea nak ing-anak ruto sa lugar it Padan-aram. Nagkaanak ra sinra it usang kabade nak si Dina. Treyntay-tres (33) tanan kag inra mga inanak nak nakalista.†

16 Si Gad ag ida mga anak nak kayake nak sina Zipion, Hagui, Suni, Ezbon, Eri, Arodi ag Areli.

17 Si Aser ag ida mga anak nak kayake nak sina Imna, Isva, Isvi, Beria ag pati kag usang kabade

---

† 46:15 46:15 Kaibahan dili sa treyntay-tres sina Er ag Onan nak minatayey, pero buko kaumir si Dina.

nak si Sara. Kaibhanan ra kag mga anak nak kayake ni Beria nak sina Heber ag Malkiel.

¹⁸ Imaw kina kag mga anak nak kayake ni Jacob kang Zilpa nak kabulig ni Lea nak ingta-o it ida tatay nak si Laban. Disi-sais (16) tanan kag mga inanak nina Jacob ag Zilpa.

¹⁹ Kag mga anak ray ra nak kayake ni Jacob sa ida asawa nak si Raquel ay sina Jose ag Benjamin.

²⁰ Kaumir ra rili sa listahan kag mga anak nak kayake nina Jose ag Benjamin nak ruto gianakan sa Ehipto.

Kag mga anak nak kayake ni Jose kang Asenat nak anak ni Potipera nak saserdote sa banwa it On ay sina Manase ag Epraim.

²¹ Kag mga anak nak kayake ni Benjamin ay sina Belyo, Beker, Asbel, Gera, Naaman, Eji, Ros, Mupim, Hupim ag Ard.

²² Imaw kina kag mga anak nak kayake ni Jacob kang Raquel. Katorseng bilog (14) kina tanan nak inra mga inanak nak asa listahan.

²³ Si Dan ag kag ida usang anak nak kayake nak si Husim.

²⁴ Si Naptali ag ida mga anak nak kayake nak sina Jazeel, Guni, Jezer ag Silem.

²⁵ Imaw kina kag mga anak nak kayake ni Jacob kang Bilha nak kabulig ni Raquel nak ingta-o it ida tatay nak si Laban. Pito (7) tanan kag mga inanak nina Jacob ag Bilha.

²⁶ Purya sa ida mga kabading umagar, saisentay-sais (66) tanan kag mga inanak ni Jacob nak ingbilang sa ida pamilya sa ida pagpagto sa Ehipto.

27 Katong mga anak nak kayake ni Jose nak naanak ruto sa Ehipto ay ruha (2).

Sitenta (70)[‡] tanan kag mga myembro it pamilya ni Jacob nak napagto sa Ehipto.

Si Jacob ag kag Ida Pamilya sa Ehipto

28 It katong mayungotey sina Jacob sa Ehipto ingpauna nida si Juda papagto kang Jose agor mapatudlo kung hariin kag rayan papagto sa Gosen, ag it katong natudluey ni Jose kang Juda ay sida kag nagraya sa inrang tanan papagto sa Gosen.

29 Pagkahalin ni Juda inghanra ni Jose kag ida karwahe agor mapagto sa Gosen, ag ruto sinra makita it ida tatay. Pagkaabot ni Jose ruto, ingpresentar nida kag ida sarili sa ida tatay ag nagkukupan sinra, ag rugay kag inra tinibawan sa abaga it usa'g-usa.

30 Nagsiling si Jacob kang Jose, “Ngasing, puydey ako nak mamatay dahil nakitaey nako kag imo uda ag naayamaney nako nak buhi ikaw.”

31 Pagkatapos, nagpamuhon anay si Jose sa ida tatay ag sa ida mga hali, “Mapagto anay ako kang Paraon ag ako sida aumaan nak nag-abotey kag ako tatay ag ako mga hali halin sa Canaan.

32 Ako ra sida aumaan nak kamo ay mga manug-alaga it mga karnero, baka ag iba pang mga hadop, ag kali ay inro raya rili sa Ehipto pati tanang mga butang nak inro nahakot.

[‡] **46:27 46:27** Buko mahadag kag pagsiling kung sasin-o kag kaumir sa 70, pero sinra kag mga halin sa inra mga lahi nak nagpagto sa Ehipto. (Basaha sa Hen. 50:23; Bil. 26 ag Bin. 7:14.)

³³ Pag ipatawag kamo ni Paraon ag mag-pangutana sida sa inro kung ni-o kag inro trabaho

³⁴ kali kag inro isabat sa ida, ‘Kami nak imo mga ulipon ay mga manug-alaga it mga hadop magtuna pa it katong maintik kami. Imaw ra kag amo ginikanan.’ Tuyar kali kag inro isiling sa ida agor ida kamo apaistaron dili sa Gosen, dahil sa pagmuyat it mga Ehiptohanon kag usang manug-alaga it karnero ay pinaka-kubos sa tanan.”§

47

¹⁻² Pagkatapos, nagpili si Jose it lima sa ida mga maguyáng agor ipakilaya sinra kang Paraon. Ag nagpagtoy sinra ruto kang Paraon. Nagsuyor anay si Jose ag nag-uma kang Paraon nak, “Nag-abotey halin sa Canaan katong ako tatay ag mga hali nak raya kag inra mga baka, karnero, kambing, ag tanang inra gamit. Ngasing, rahagtoy sinra sa lugar it Gosen.”

³ Tapos, ingpresentar ni Jose kang Paraon katong ida limang mga maguyáng. Nagpangutana si Paraon sa inra, “Ni-o kag inro trabaho?”

Sabat ninra kang Paraon, “Halandong Paraon, kami nak imo mga ulipon ay manug-alaga it mga karnero ag iba pang mga hadop pareho it amo ginikanan.”

⁴ Siling pa ninra sa ida, “Halandong Paraon, nagpali kami agor dili anay kami maistar sa Ehipto, dahil wayaey it maagsaman ruto sa Canaan dahil masyaroy kag tigkagutom ruto.

---

§ 46:34 46:34 Kag lugar it Gosen ay maadong agsaman ag mayado sa istaran it karamuang Ehiptohanon.

Halandong Paraon, kami nak imo mga ulipon ay nagpapangabay nak kung maaari ay maistar anay kami ruto sa lugar it Gosen.”

⁵ Nagbisaya si Paraon kang Jose, “Ngasing nak nakaabotey dili kinang imo tatay ag mga hali,

⁶ pili kamo it pinaka-maadong lugar dili sa bug-os nak Ehipto, ag kung gustoy ninro sa lugar it Gosen ay puyde ra nak ruto yangey kamo. Ag usa pa, kung inggwa ra sa inra it maayam mag-alaga it mga baka, pili-a sinra ag ipaalaga sa inra kag ako mga baka.”

⁷ Masunor, ingpresentar ra ni Jose kag ida tatay kang Paraon. Ag ingbendisyunan ni Jacob si Paraon.

⁸ Pagkatapos, nagpangutana si Paraon kang Jacob, “Tang, pilang tuigey ikaw?”

⁹ Sabat ni Jacob sa ida, “Halandong Paraon, syento treynta (130) anyosey kag ako pag-pangabuhi rili sa kalibutan, pero maramong kahirapan kag ako nadangatan. Ag kag haba it ako kabuhi ay mas malip-ot kung ikumpara sa kabuhi it ako mga ginikanan. Pero pareho sa inra ay waya ra ako it permanenting istaran dili sa kalibutan.”

¹⁰ It katong sida ay mahaliney ay ingbendisyunan ray ni Jacob si Paraon.

¹¹ Ag ingtuman ngani ni Jose katong sugo ni Paraon nak taw-an kag ida tatay ag mga hali it pinaka-maadong lugar nak maiistaran, nak ruto ngani sa Gosen, nak tong huli ay naging Rameses.

¹² Si Jose it nag-intyendi sa pagpakaon sa ida tatay, ag sa ida mga hali, ag sa inra mga

sinakupan kumporme sa kinahangyan it bawat usa sa inra.

Kag Tigkagutom

¹³ Ngasing, dahil abang masyaroy kag tigkagutom sa tanang bansa palibot it Ehipto ag wayaey nak gador it naturang pagkaon, kada kag mga tawo sa mga bansa it Ehipto ag Canaan ay lalong nagpakahirap pa.

¹⁴ Ingtipon ni Jose kag tanang kwarta nak ingbadar sa ida it mga taga-Ehipto ag taga-Canaan bilang kabaydo it mga pagkaon. Ag kali ay ida ingraya kang Paraon.

¹⁵ It katong naubusaney it mga kwarta kag mga tawo sa Ehipto ag sa Canaan, sinra ay nagpagto kang Jose ag nagpakitluoy, “Gobernador, taw-e baga kami it pagkaon. Asi, imo baga kami apabadaang mamatay sa imo atubangan? Ubosey nak gador kag amo kwarta.”

¹⁶ Sabat sa inra ni Jose, “Kung wayaey kamo it kwarta ray-a rili kag inro mga alagang hadop ag ako abayduhon kina it inro pagkaon.”

¹⁷ Ngani, inra ingraya kag inra mga alagang hadop kang Jose. Ingbayduhan nida it pagkaon katong inra mga kabayo, karnero, kambing, baka ag asno. Ag sa bug-os nak tuig nak kato ay kang Jose sinra gibabaoy it pagkaon nak kabaydo it inra mga alagang hadop.

¹⁸ Tong masunor ray nak tuig ay nagbalik sinra kang Jose ag nagsiling, “Gobernador, indi namo gitaguon sa imo nak ubosey kag amo kwarta ag nabaydoy ra namo sa imo kag amo tanang mga

hadop, ag wayaey it nabilin sa amo kundi kaling amo mga sarili ag amo mga duta.

¹⁹ Asing kinahangyan nak mamatay kami sa imo atubangan ag mapabad-an kag amo mga duta. Bayduhan yangey kag amo mga sarili ag kag amo mga duta it pagkaon. Mapaulipon yangey kami kang Paraon agor indi kami mamatay. Ag kag amo mga duta ay kang Paraon yangey ra. Ag Gobernador, taw-e kami it mga binhi agor matamnan ray namo kato, pramas indi mapabad-an.”

²⁰ Ag dahil nagpadayon pa kag tigkagutom, naubos it bakay ni Jose kag tanang duta sa bug-os nak Ehipto sa ngayan ni Paraon.

²¹ Ag pati tanang mga tawo sa bug-os nak Ehipto ay naging uliponey ra nida.

²² Kag waya yang napasa-ida ay katong mga duta it mga saserdote it Ehipto, dahil kato ay ta-o ni Paraon sa inra it katong una pa agor inra apangabuhian. Sinra ay ingpataw-an yang it pagkaon ni Paraon, kada bukoey ninra kinahangyan nak magbaydo it inra duta.

²³ Ag nagbisaya si Jose sa mga tawo, “Panimati kamo sa ako ibisaya. Ngasing nak adlaw kamo ag kag inro duta ay nabakayey nako para kang Paraon. Ngasing ra, ataw-an kamo nako it mga binhi nak inro itanom sa inro mga duta nak nabakayey ni Paraon.

²⁴ Ag sa tig-ani, mata-o kamo kang Paraon it usa sa limang kapartihan. Katong ap-at nak kapartihan ay inroy para sa binhi ag pagkaon it inro panimayay ag inro mga anak.”

25 Nagsabat sinra, “Salamat Gobernador nak imo kami ingsalbar. Kabay pang mamut-an kami nimo ag kami ay magiging mga ulipon ni Paraon.”

26 Tuna it kato inghimo ni Jose kag laye sa bug-os nak Ehipto, nak sa bawat ani kag usa sa limang kapartihan ay magiging buhis kang Paraon. Pero kag mga inanihan sa duta it mga saserdote ay buko sakop it kali. Hastang ngasing* ay imaw gihapon kag inra patakaran sa Ehipto.

Kag Huling Pangabay ni Jacob

27 Imaw kato kag pagkaistar nina Jacob† sa bansa it Ehipto ruto sa lugar it Gosen. Sinra ay nag-uswag ag nagramo nak gador.

28 Nag-istar si Jacob sa Ehipto sa sakop it disisyeteng (17) tuig ag sida'y nag-abot sa edad nak syento kwarantay-syete (147) anyos.

29 It katong mayungotey si Jacob mamatay ay ida ingpapagto sa ida kag ida anak nak si Jose pramas magsiling sa ida, “Kag ako huling pangabay sa imo ay masumpa ka sa ako. Butangan kag imo damot dili sa ako pa-a, ag magsumpa ka nak imong gador ipakita kag imo kaaduhan ag katutom sa ako ag tumanon nak gador kaling ako ipangabay. Pag ako ay nagtaliwaney dili sa duta ag nagpapahuwayey kapisan it ako mga ginikanan, ayang gador ako giyubungan dili sa Ehipto,

---

* 47:26 47:26 Imaw kato kag patakaran sa Ehipto it katong panahon nak ingsuyat kaling libro. † 47:27 47:27 Riling kapitulo si Jacob ay ingtatawag ra kung kausa nak “Israel.”

³⁰ kundi itupar nimo kag ako yuyubngan sa yuyubngan it ako ginikanan. Bay-a ako rili sa Ehipto ag ray-on ako sa Canaan agor ruto ako iyubong sa yuyubngan it ato pamilya.”

Nagsabat si Jose, “Oho Tay. Atumanon nak gador nako kag imo mga panugon sa ako.”

³¹ Ag nagsiling si Jacob, “Sumpa sa ako!” Ag si Jose ay nagsumpa sa ida. Ag si Jacob ay nagrapa sa ida higraan, ag ida ingtukon kag ida uyo it ida damot agor magdayaw sa GINO-O.

48

Kag Pagpakamaado ni Jacob kana Epraim ag Manase

¹ Pagkalipas it pilang adlaw, inggwa't nag-uma kang Jose nak grabey kag ida tatay. Kada ida ingnunot kag ida ruhang anak nak kayake nak sina Manase ag Epraim ruto sa ida tatay.

² It katong naumaaney si Jacob nak nag-abotey si Jose, ingpilit nida kag ida sarili nak magbangon ag nag-ingkor sida sa ida higraan.

³ Pag-abot ni Jose, nagsiling sa ida si Jacob, “It katong rahagto ako sa Luz* sa Canaan, nagpakita sa ako kag Dios nak Makagagahom ag ako ay Ida ingpakamaado,

⁴ sa Ida pagsiling nak, ‘Aparamuon Nako kag imo mga inanak ag sinra ay magiging maramong linahi. Ag ita-o Nako sa intro kaling duta it Canaan agor maging intro panublion hastang sa waya't katapusan.’

---

* **48:3 48:3** Tong huli kag Luz ay naging Betel kung hariin nagpakita kag Dios kang Jacob.

⁵ “Ngani ngasing, kaling imo ruhang anak nak natawo rili sa Ehipto bag-o ako nag-abot dili ay akoey ingkikilaya bilang ako anak. Pareho kana Ruben ag Simeon, sina Manase ag Epraim ay kaumirey ra sa ako mga anak nak ataw-an it panublion.

⁶ Pero kung ikaw ay magkakainggwa pa it masunor nak mga anak ay responsibilidadey nimo sinra, ag sinra ay imo abilangon nak anakey ninrong mag-asawa. Ag kag inra apanublion ay mahalina kana Manase ag Epraim.

⁷ Kali ay alang-alang kang Raquel nak imo nanay. Dahil it katong pagbalik nako sa Canaan halin sa Padan-aram ay namatay sida mayado-yado pa bag-o mag-abot sa Eprata kung hariin ruto ra nako sida giyubngan, ag rako kag ako kalisor.”

⁸⁻¹⁰ Dahil maruyomey kag pagmuyat ni Jacob,† pagkakita nida sa mga anak ni Jose ay nagpangutana sida, “Sasin-o kali?”

Nagsabat si Jose, “Tay, kali kag ako mga anak nak ingta-o sa ako it Dios rili sa Ehipto.”

Siling ray ni Jacob, “Papayunguta baga sinra rili sa ako agor ako sinra abendisyunan.” Ngani, gingpasuor ni Jose kag ida mga anak kang Jacob ag nagyuhor sinra, ag sinra ay gingpangkupkupan ag gingpangharuan nida.

¹¹ Ag nagsiling sida kang Jose, “Wayae ay ako gihuna-huna nak makita pa kita, pero sa kaluoy it Dios ay Ida ingbuot nak buko yang ikaw kag ako makita kundi pati kaling imo mga anak!”

---

† **48:8-10 48:8-10** Riling kapitulo si Jacob ay ingtatawag ra kung kausa nak “Israel.”

12 Marugay-rugay, gingbaoy anay ni Jose kag ida mga anak sa pagkakupkop it inra Lolo Jacob agor sida ay makayuhor ra sa ida tatay.

13 Ag katong hanraey si Jacob nak magta-o it ida bendisyon dili sa ida ruhang apo ay gingpasuor ray sinra ni Jose sa inra lolo. Si Epraim sa wala ni Jacob, ag si Manase sa tu-o.

14 Pero gingpakuros ni Jacob kag ida damot ag kag tu-o ay gingbutang nida sa uyo ni Epraim aber imaw kali kag manghor, ag kag ida wala ay gingbutang sa uyo ni Manase nak imaw kag maguyáng.

15 Ag ida gingbendisyunan kaling mga anak ni Jose sa pagsiling,

“Kabay pang pakamaaduhon kamo it Dios nak imaw kag Dios nak gingsunor
it ako tatay nak si Isaac ag ako lolo nak si Abraham,

Dios nak nagbantay sa ako tuna pa it kato hastang ngasing nak adlaw.

16 Kabay pa nak kag anghel nak naglibre sa ako sa mga mayaing natabo ay imaw it magpakamaado sa inro.

Kabay pa rang kag ako ngayan
ag kag ngayan it ako tatay nak si Isaac,
ag ngayan ra it ida tatay nak si Abraham ay ray-on ninro,

ag paramuon sa ibabaw it kalibutan.”

17 Pagkakita ni Jose nak gingpakuros ag gingbutang ni Jacob kag ida tu-o nak damot kang Epraim ay napayain sida. Kada ngani ginhuytan nida kag tuong damot ni Jacob ag

isaydo tan-a nida kina halin sa uyo ni Epraim papagto kang Manase.

¹⁸ Ag napasiling sida, “Tay, sala kina. Imaw kali kag panganay. Dapat dili nimo ibutang kag imo tuong damot sa ida uyo.”

¹⁹ Pero nagrason si Jacob, “Ayam nako Toto kag ako ginghihimo, ayam nako. Mauswag ra si Manase ag kag ida mga inanak, ugaling mas magiging mauswag kisa sa ida kag ida manghor nak si Epraim. Ag kag ida mga inanak ay magiging mas maramo nak maragkong mga nasyon.”

²⁰ Ngani sinra ay ida gingbendisyunan sa pagsiling, “Agamiton it mga Israelinhon kag inro mga pangayan sa pagta-o it inra mga bendisyon. Masiling sinra, ‘Kabay pang kag pagpakamaado it Dios sa inro ay pareho sa ingta-o it Dios kana Epraim ag Manase.’ ” Imaw kali kung asing nauna si Epraim kang Manase.

²¹ Pagkatapos, nagsiling si Jacob kang Jose, “Panimati To! Ako'y mayungotey mamatay, pero kag Dios ay kaibahan gihapon nimo ag Sida kag mabalik sa imo ruto sa Canaan nak duta it imo mga ginikanan.

²² Ag usa pa, ikaw kag mapanubli it mas marako kisa sa imo mga hali. Sa imo nako ita-o katong lugar it Siquem, tong maadong bukir nak naraugan it ako espada ag pana laban sa mga Amornon.”

49

Kag Huling Panugon ni Jacob

¹ Ag ingpatawag ni Jacob kag ida tanang mga anak ag nagsiling sida, “Maley kamo sa ako agor ako isiling sa inro kag matatabo sa inro sa palaabuton.

² Mga anak nako payungot kamo it maado ag panimati-i kag ibisaya it inro tatay.

³ Ikaw Ruben, nak ako bungayan, bunga it ako kusog,

balor it ako pagkakayake.

Sa tanang ako mga anak ikaw kag pinaka-maisog,

ag ikaw ra kag pinaka-makusog.

⁴ Tuyar sa baha nak indi mapunggan, ikaw ay rali-rali, indi mapigahan.

Kag kabantugan indi nimo maaguman.

Sa higraan nako nak imo tatay, ay imo gingsublian,

ag kag ako pagkakayake ay imo nabuhinan.”

⁵ “Kamo Simeon ag Levi, ay magmanghor nak gador,

kag inro mga sunrang ay pangmatay sa tawo.

⁶ Sa inro mga hinuon, indi ako gipaibhon.

Sa inro ahimuon, indi ako giumiron.

Dahil sa inro subrang pagka-mahangiton ingmatay ninro kag tawo,

ag baka ay inro piniang para yang inro idaman.

⁷ Subrang magtanom kamo it kahangit,

sa inro kapintas abusungon it Langit,

sa ako mga anak kamo ay mabubuyag,

sa banwa't Israel, kamo ay makadat.”

⁸ “Juda, ikaw kag ipagmarako it imo kahalihan, mga liog it imo kalaban ay imo mahuhuytan,

masinuong kag imo mga hali sa imo atubangan.

⁹ Ikaw Juda, ay tuyar sa maisog nak liyon,
mayuko ray pagkasiba sa imo akaunon,
hanrang magpanukob ray pag ikaw ay mangiton.

¹⁰ Kag baston it hari ay imo ahuytan.

Juda kag marumaya sa rugay nak panahon
hasta sa pag-abot it hari sa tanan,

hariin ay sa ida masunor tanan nak nasyon.

¹¹ Mabuduboy kag bunga it ubasan it ida mga
kaanakan.

Kada, inra apasugtan nak kag inra asno sa puno
ahigtan,

pramas sinra ay makakaon it rahon it ubas.

Kag duga it ubas ay bugana ra, kada inra baro
ay puyding bunakan raha,

sa duga nak abang puya nak tuyar sa rugo.

¹² Kag imo mga mata'y mapungay pay tuyar sa
ayak,

kag imo mga ngisi'y maputi nak pay gatas."

¹³ "Ikaw Zabulon, ay mayungot sa ragat kag
aistaran,

mga ramyog ag batil, ikaw kag rungguan,
hastang Sidon kag imo giryunan."

¹⁴ "Ikaw Isacar, ay tuyar sa usang makusog nak
asno,

sa tunga it imo rayang mabug-at ikaw ay
mayuko.

¹⁵ Kag imo pagpahuway ay imo maiilaan,

kag dutang atungnan ay imo mamumut-an,

kada imo ita-o kag imo abaga agor mapas-an,
ag sa paghurnal ikaw ay mapipilitan,

nupay ulipon kag imo asamputan."

- 16 “Ikaw Dan, kag mapanguna ag mahusgar sa imo banwa, bilang usang tribo it mga Israelinhon.
- 17 Ikaw ay magiging tuyar sa sawang sa rayan ay nag-uulikon, buoy it kabayong marayan ay imo atukbon, tawong nagsasakay patalikor nak ida ahuyugon.”
- 18 “GINO-O, ako'y naghuhuyat it imo pagluwas.”
- 19 “Ikaw Gad, ay ayusubon it mga tulisan, ugaling sinra'y mararaog nimo ag mababayusan.”
- 20 “Ikaw Aser, ay mahuman it malasang pagkaon, buko kahuhuda maski hari kag makaon.”
- 21 “Ikaw Naptali nak matam-is magbisaya, ay tuyar sa nabubuhiang usa nak kag mga ging-aanak ay kaginanda.”
- 22 “Ikaw Jose, ay tuyar sa sangang mabunga nak nagtubo mayungot sa tuburan, sa liwas it kuray, sanga nimo ay naggapa.
- 23 Ikaw ay tuyar sa ilahas nak gingpana it mga mangangadam nak nagta-o sa imo't rakong kalisuran. Ilam ngani asing ikaw ninra'y ginghangitan, ikaw rabuno ay inra gingpahirapan.
- 24 Ugaling ikaw ay nagtinrog ag naglaban, perming nagpipisik kag panang ginghuhuytan, dahil kag imo damot ay gingpakusog it Gamhanan nak Dios ni Jacob, Haliging Bato it Israel, ag imaw kag Pastor.
- 25 Kag Dios it imo tatay nak Makagagahom, mabulig sa imo, ikaw ay apakamaaduhon. Abugnaan ka Nida, it uyan nak langitnon,

pati it tubing bugnang naghahalin ruto sa irayom,

ag ikaw, pati kag imo mga hadop ay aparamuon.

²⁶ Gingpakamaado ako it Dios nak Gamhanan, yabaw pa sa bugnang bukir nak waya't katapusan,

yabaw pa ra sa tubas it matabang kabukiran.

Kabay pa Jose, imo ra kali maaguman,

ikaw nak nabuyag sa imo kahalihan.”

²⁷ “Ikaw Benjamin, ay tuyar sa ilahas nak iro nak makagor,

sa aga ay mapanukob it imo akaunon,

sa gab-i ay mapangruyak gihapon.”

²⁸ Imaw kali kag naging doseng lahi ni Israel ag imaw kali kag panugon ag bendisyon it inra tatay nak si Israel sa bawat usa sa inra. Kada usa sa inra ay ingbendisyunan it angay sa bawat usa.

Kag Pagkamatay ag Pagyubong kang Jacob

²⁹⁻³⁰ Pagkatapos, ida gingtugon kag ida mga anak sa pagsiling, “Ngasing nak abay-oney ako it Dios agor magpahuwayey kapisan it ako giniklanan, ruto ninro ako iyubong sa tupar ninra, ruto sa kuyba it Macpela sa Canaan, ruto sa patag nak atubang sa subatan it duta ni Mamre. Katong ingbakay it ato Lolo Abraham kang Epron nak Hetanhon, agor maging yuyubngan nato.

³¹ Ruto giyubngan si Lolo Abraham ag kag ida asawa nak si Lola Sara. Ruto ra giyubngan kag ako tatay ag nanay nak sina Isaac ag Rebeca, ag ruto ra nako giyubngan kag ako asawa nak si Lea.

³² Imaw kato kag patag ag kuyba nak gingbakay halin sa mga Hetanhon. Ruto ra ninro ako iyubong.”

³³ Pagkatapos it ida panugon ay naghigraey sida ag namatay.

50

¹ Pagkamatay ni Jacob, si Jose ay nagpakakupkop sa ida ag nagpakatibaw ag gingharuan kag ida uda.

² Pagkatapos, gingpabalsamo ni Jose kag ida tatay sa mga balsamador nak nagsiserbisyo sa ida.

³ Kada ingbalsamo ninra si Jacob it para sa kwarenta (40) nak adlaw nak imaw talaga kag haba it inra pagbalsamo, ag si Jacob ay inra gingramayan, pati ra it mga Ehiptohanon sa suyor it sitenta (70) nak adlaw.

⁴ Pagkalipas it sitentang adlaw nak ingramayan kag ida tatay ay nagpangabay si Jose sa usang opisyaes ni Paraon, “Kung puyde ay pamunhan anay baga ako kang Paraon nak makapagto sa Canaan agor iyubong kag ako tatay.

⁵ Dahil bag-o sida namatay ay gingpasumpa ako nida, nak pag sida ay mamatay ay iyubong nako sida ruto sa yuyubngan nak ida inghanra para sa ida sarili ruto sa Canaan. Kada ngani kung maaari nganat ay tugutan nida ako nak iyubong ruto kag ako tatay. Pagkatapos ay mabalik ra ako.”

⁶ Nagbalik katong ida gingsugo nak opisyaes ag nagsiling, “Nagsugot si Paraon. Pagtoy kuno

kamo ag iyubong kinang imo tatay kumporme sa imo sinumpaanan.”

⁷⁻⁸ Kada, gingrapit nina Jose kag ida tatay, kaibahan kag tanang ida panimayay, kag tanang panimayay it ida tatay, kag ida mga hali ag kag tanang inra mga panimayay, purya yang sa maintik nak mga anak nak ingtugyanan sa inra mga manugbantay, ag sa tanang inra mga kahadupan nak nabilin sa Gosen. Nagrapit ra kag tanang opisyales it bansa it Ehipto, ag kag tanang mga maguyang sa panimayay ni Paraon, ag kag tanan nidang mataas nak mga kabulig.

⁹ Kanunot ra kag mga sundalo nak nakakabayog ag nakasakay sa inra mga sasakyan. Ngani, abang ramong tawo kag nagrapit kang Jacob!

¹⁰ Pag-abot ninra ruto sa giukan ni Atad sa tabok it Suba it Jordan, ruto sinra gipanambitan it makusog ag nagkalisor sinra para sa minatay sa suyor it pitong adlaw.

¹¹ It tong marunggan it mga Canaanhon kag abang kusog nak pagpanambitan ruto sa giukan ni Atad, nagsiling sinra, “Aroy! Abang kusog kag panambitan it kaling mga Ehiptohanon!” Dahil sa panambitan it mga Ehiptohanon gingtawag ninra katong lugar nak Abel-Misraim, nak kag gustong bisayahon ay “Panambitan it mga Ehiptohanon.”

¹² Imaw kali kag inghuman it mga anak ni Jacob bilang pagtuman sa ida panugon.

¹³ Ngani, ingranya ninra si Jacob ruto sa Canaan ag ingyubong sa kuyba sa patag it Macpela, atubang sa subatan it duta ni Mamre, nak ingbakay ni Abraham kang Epron nak Hetanhon.

¹⁴ Pagkayubong ni Jose sa ida tatay ay nagbalikey sida sa Ehipto kanunot kag ida mga hali ag tanan nak nagnunot sa pagrapit sa ida tatay.

Ingwagit ni Jose kag Kahadlok it Ida mga Maguyáng

¹⁵ Ngasing nak minatayey kag inra tatay ay nahadlok ray kag mga maguyáng ni Jose ag nagsiling sinra, “Hangit pa ara si Jose sa ato? Sabaling ngasing ay bayusan nida kita sa tanang ato ginghimong mayain sa ida.”

¹⁶ Kada nagparaya sinra it suyat kang Jose nak nagsisiling,

¹⁷ “Bag-o namatay kag ato tatay ay gingsugo nida kami nak isiling sa imo kali, ‘Kabay pang patawaroney ra nimo kag imo mga maguyáng sa inra mga kasal-anan ag sa mga mayain nak nahuman ninra sa imo.’ Kada ngani kabay pang patawaroney nimo kami nak mga ulipon it Dios it imo tatay.”

Pagkabaton ag pagkabasa ni Jose it kaling suyat, sida ay napatibaw.

¹⁸ Ag nagpagto kag mga maguyáng ni Jose ruto sa ida. Nagyuhor sinra sa ida ag nagsiling, “Hali kami, agor imo maging mga ulipon.”

¹⁹ Pero nagsabat si Jose, “Aya kamo gikahadlok! Sin-o ako agor maghusgar sa inro! Buko ra ako Dios.

²⁰ Tama, inghumanan ninro ako it mayain pero ingtugutan kali it Dios para malibri sa kamatayon kag maramong tawo, ag kitang tanan ra.

²¹ Kada aya kamo gikahadlok! Ako it bahala sa inro ag sa inro mga anak.” Imaw kali kag

ida gingsiling, kada nabaoy kag inra kahadlok ag natanrog kag inra mga tagipusuon.

Kag Pagkamatay ni Jose

²² Ngani, si Jose ag kag mga panimayay it ida tatay ay ruto gitiner sa Ehipto. Nag-abot si Jose sa edad nak syento dyes (110) anyos.

²³ Naabutan pa nida kag mga anak ni Epraim ag mga apo sa tuhor nida kang Maquir nak anak ni Manase. Ingbilang nida kinang mga anak ni Maquir nak ida ra sariling mga anak.

²⁴ Tong huli, nagsiling si Jose sa ida mga hali, “Mayungotey ako mamatay. Aya kamo gikalibog, abantayan kamo it Dios ag abay-on kamo rili agor ibalik ruto sa lugar nak Canaan nak imaw kag lugar nak ingpromisa it Dios kana Lolo Abraham ag Lolo Isaac, ag imaw ra sa ato tatay nak si Jacob.”

²⁵ Kada ingpasumpa ni Jose kag mga inanak it ida tatay nak si Israel sa pagsiling, “Pag bay-oney kamo rili it Dios, ray-a nak gador kag ako mga suká halin dili.”

²⁶ Pagkamatay ni Jose sa edad nak syento dyes (110) anyos, sida ay ingbalsamo ag ingbutang sa kabaong nak inghipir sa Ehipto.

**Bag-ong Kasuyatan ag Henesis — Exodo
Bantoanon: Bag-ong Kasuyatan ag Henesis — Exodo
New Testament+**

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bantoanon

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 30 Dec 2021

bdc820c5-352d-5175-bfdb-7f650d8d08ab